

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet br.: S1 2 K 034029 19 K

Datum: objavljivanja 22.03.2022. godine
 pismenog otpravka 26.04.2022. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Tankić Izo, predsjednik vijeća
 sudija Blagić Stanko, član vijeća
 sudija Ćuković Biljana, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
Protiv
Harbaš Amira i dr.

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Petković Ivana
Branilac optuženog Harbaš Amira: Abdagić Omer, advokat iz Cazina
Branilac optuženog Topić Adnana: Abdagić Jasmin, advokat iz Cazina
Branilac optuženog Sijamhodžić Mersuda: Ališah Mirza, advokat iz Sarajeva
Branilac optuženog Durić Safeta: Kajtezović Amir, advokat iz Velike Kladuše
Branilac optuženog Pjanić Edina: Crnalić Asim, advokat iz Sarajeva

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Tankić Ize, kao predsjednika vijeća, te sudije Blagić Stanka i Čuković Biljane, kao članova vijeća, uz učešće pravnog savjetnika-asistenta Simić-Skoko Jelene u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Harbaš Amira i dr., zbog krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. i 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) u vezi sa krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. i 2. KZ BiH, odlučujući o optužnici Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTO 0015664 18 od 13.11.2019. godine, koja je potvrđena dana 15.11.2019. godine, a izmijenjena dana 10.02.2022. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, Petković Ivane, optuženih Harbaš Amira, Topić Adnana, Sijamhodžić Mersuda, Durić Safeta i Pjanić Edina, te njihovih branilaca, advokata Abdagić Omera, Abdagić Jasmina, Ališah Mirze, Kajtezović Amira i Crnalić Asima, dana 22.03.2022. godine donio je i javno objavio:

P R E S U D U

Optuženi:

1. **Sijamhodžić Mersud**, zv. **Merso**, sin Osmana i Razije Alešević, rođen 20.10.1966. godine u Bužimu, nastanjen u ..., ..., državljanin ..., po zanimanju inženjer saobraćaja, VŠ, zaposlen u Upravi za indirektno oporezivanje BiH na poslovima viši saradnik carinik u CI Velika Kladuša, oženjen, otac dvoje djece, srednjeg imovnog stanja, JMB ..., neosuđivan
2. **Topić Adnan**, zv. **Ado**, **Čupo**, sin Ismeta i Hasibe Bajrić, rođen 06.03.1973. godine u Bihaću, nastanjen u ..., ..., državljanin ..., po zanimanju carinski radnik, VŠ, zaposlen u Upravi za indirektno oporezivanje BiH na poslovima carinik u CI Velika Kladuša, oženjen, srednjeg imovnog stanja, JMB ..., neosuđivan
3. **Durić Safet**, zv. **Sajo**, sin Fehima i Fatime Račić, rođen 29.11.1965. godine u mjestu Varoška Rijeka, Bužim, nastanjen u ... i ..., ..., državljanin ..., po zanimanju špediter, SSS, vlasnik špeditorske agencije „VEDS-ŠPED“ d.o.o. Velika Kladuša, oženjen, srednjeg imovnog stanja, JMB ..., neosuđivan

KRIVI SU

Što su:

Tokom 2018. godine do 29.01.2019. godine, na području Velike Kladuše, Bosna i Hercegovina, **Topić Adnan** viši saradnik - carinik i **Sijamhodžić Mersud** viši saradnik – carinik, kao carinski službenici koristeći svojstvo službenih lica s pravima i obavezama koje proizlaze iz ovlaštenja propisanih članom 29. stav 1 tačke e), g), i) k) i o) Zakona o upravi za indirektno oporezivanje BiH (Sl. glasnik BiH broj: 89/05), te obim i sadržaj poslova određenih članom 30. stav 14. alineja a/3) Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u Upravi za indirektno oporezivanje (Sl. glasnik BiH broj 29/13, 11/16, 72/16, 47/17 i 55/17), prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom u postupku uvoza polovnih automobila i drugih roba, koristeći mogućnost velikog raspona u određivanju vrijednosti robe odnosno carinske osnovice/vrijednosti propisane odredbama 25. do 33. Zakona o carinskim poslovima ZOCP (sl. glasnik₂57/04) i odredbama 60. do 92. i člana 348.

stav 3. Odluke o provedbenim propisima ZOCP (Sl.glasnik 63a/04 i 60/06) sve u skladu sa Upustvom u utvrđivanju carinske vrijednosti (Sl. glasnik 74/07), od uvoznika zahtijevali davanje dara da bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, na način da su unaprijed određivali vrijednost vozila ili drugih roba na koje će biti vršeno obračunavanje carinskih dadžbina i PDV-a, te su za prihvatanje navodno umanjene vrijednosti robe, od uvoznika zahtijevali davanje dara koji su nazivali »kafa« u novčanom iznosu od 70 do 100 KM za jedno polovno vozilo ili više, u zavisnosti od vrijednosti vozila i drugih roba te primali dar da u okviru svoje funkcije izvrše što bi morali izvršiti dok je **Durić Safet**, direktor i odgovorno lice špediterske agencije „VEDS-ŠPED“ d.o.o. Velika Kladuša, u svojstvu špeditera, posredovao pri ovakvom podmićivanju, te su tako:

1. Dana 13.09.2018. godine, nakon što je Saračević Elvis, putem firme EuroAndi d.o.o. Velika Kladuša, uvezao u Bosnu i Hercegovinu jedan kamion polovnih kućanskih aparata, te nakon što je, carinski službenik Sijamhodžić Mersud, koji je tog dana bio raspoređen na poslovima pregleda robe, zahtijevao dar „kafu“ u novčanom iznosu od 200 Evra (dvijestotine evra) da bi izvršio carinski postupak, vlasnik robe Saračević Elvis, u službenim prostorijama Carinske ispostave Velika Kladuša, predao Sijamhodžić Mersudu na ime dara novčani iznos od 200 Evra (dvijestotine evra), koji iznos je Sijamhodžić Mersud primio da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, te je roba ocarinjena dana 14.09.2018. godine
2. Dana 25.12.2018. godine, nakon što je firma Ikan Kommerc d.o.o. Velika Kladuša uvezla u Bosnu i Hercegovinu polovna vozila marke Mercedes Benz tip Sprinter 311 CDI godina proizvodnje 2011, vozilo uvezeno dana 30.11.2018. godine a carinjeno dana 17.12.2018. godine, polovno vozilo marke Seat tip Alhambra godina proizvodnje 2008, vozilo uvezeno dana 07.04.2018. godine a carinjeno dana 17.12.2018. godine i polovno vozilo marke VW tip Touran godina proizvodnje 2007, vozilo uvezeno dana 25.12.2018. godine a carinjeno dana 18.01.2019. godine, te nakon što je Sijamhodžić Mersud zahtijevao davanje dara „kafu“ da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše i Durić Safet posredovao u zahtijevanju davanja dara, odgovorno lice firme Ikan Kommerc doo Velika Kladuša Velić Eldin, na hodniku u službenim prostorijama Carinske ispostave Velika Kladuša, u prisustvu Durić Safeta, predao Sijamhodžić Mersudu na ime dara, novčani iznos od 200 KM (dvijestotine konvertibilnih maraka) koji iznos je Sijamhodžić Mersud primio da bi carinski službenici izvršili carinski postupak za vozila marke Mercedes Sprinter i Seat Alhambra, dok su dogovorili naknadno davanje dara „kafa“ za carinjenje vozila VW Turan
3. Dana 29.01.2019. godine, nakon što je dana 20.09.2018. godine firma Ikan Kommerce d.o.o. Velika Kladuša uvezla u Bosnu i Hercegovinu pet polovnih vozila marke Mercedes Benz i to tip B180 godina proizvodnje 2011, tip B180 godina proizvodnje 2010, tip B180 godina proizvodnje 2007, tip B180 godina proizvodnje 2010 i tip B180 godina proizvodnje 2011 i dana 12.01.2019. godine uvezla polovno vozilo marke VW tip Golf V godina proizvodnje 2006. godine, te nakon što su Sijamhodžić Mersud i Topić Adnan zahtijevali davanje dara „kafa“ da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše i Durić Safet posredovao u zahtijevanju davanja dara, odgovorno lice firme Ikan Kommerce doo Velika Kladuša Velić Eldin, u prostorijama špediterske agencije „VEDS-ŠPED“ d.o.o. Velika Kladuša predao Durić Safetu na ime dara novčani iznos od 100 KM (stotinu konvertibilnih maraka), a koje su bile namijenjene Sijamhodžić Mersudu za sprovođenje carinskog postupka za vozilo marke VW Turan koji carinski postupak je okončan dana 18.01.2019. godine, nakon čega je, na hodniku u službenim prostorijama Carinske ispostave Velika Kladuša, u prisustvu Durić Safeta, Topić Adnanu predao na ime dara novčani iznos od 300

KM (tristotine konvertibilnih maraka) koji iznos je Topić Adnan primio da bi carinski službenici sproveli carinski postupak za pet vozila marke Mercedes B klase, koji carinski postupak je okončan 12.10.2018. godine i novčani iznos od 100 KM (stotinu konvertibilnih maraka) koji iznos je Topić Adnan primio na ime dara da bi carinski službenici sproveli carinski postupak za vozilo VW Golf V koji carinski postupak je okončan dana 23.01.2019. godine, te su Topić Adnan i Durić Safet sa Velić Eldinom dogovarali nastavak davanja dara kako bi se sproveo carinski postupak za polovna vozila Opel Zafira, Seat Altea XL, BMW 520VW Golf IV 2001, Peugeot 207 i VW Turan

Čime su počinili:

- Optuženi Sijamhodžić Mersud radnjama opisanim u tačkama 1., 2. i 3. izreke presude produženo krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. Krivičnog zakona BiH u vezi sa članom 54. Krivičnog zakona BiH
- Optuženi Topić Adnan radnjama opisanim u tački 3. izreke presude krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. Krivičnog zakona BiH
- Optuženi Durić Safet radnjama opisanim u tačkama 2. i 3. izreke presude produženo krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. Krivičnog zakona BiH u vezi sa članom 54. Krivičnog zakona BiH.

Pa Sud optužene **Sijamhodžić Mersuda i Topić Adnana**, na osnovu odredbe člana 217. stav 2. Krivičnog zakona BiH, uz primjenu odredbi člana 39., 42. i 48. istog Zakona

OSUĐUJE

Optuženog Sijamhodžić Mersuda

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 9 (DEVET) MJESECI

Optuženog Topić Adnana

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 (ŠEST) MJESECI

Na osnovu odredbi člana 41. stav 2 i 46. stav 3. Krivičnog zakona BiH, Sud optuženim Sijamhodžić Mersudu i Topić Adnanu kao sporedne izriče

NOVČANE KAZNE

U IZNOSU OD po 3.000,00 KM (trihiljadakonvertibilnihmaraka)

koje novčane kazne su optuženi Sijamhodžić Mersud i Topić Adnan dužni platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude. Ukoliko optuženi ne plate navedene novčane kazne u cjelosti ili djelimično, Sud će, u skladu sa članom 47. stav 3. KZ BiH iste zamijeniti kaznama zatvora, tako što će se za svakih započetih 100 (slovima:stotinu) KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora.

Sud optuženom **Safetu Duriću**, na osnovu odredbe člana 217. stav 2. Krivičnog zakona BiH, uz primjenu odredbi člana 39., 42., 48., 58. i 59. istog Zakona, iz r i č e

UVJETNU OSUDU

Kojom se optuženom Durić Safetu utvrđuje kazna zatvora **u trajanju od 6 (šest) mjeseci** i istovremeno određuje da se utvrđena kazna zatvora neće izvršiti ako optuženi **u roku od 2 (dvije) godine** od dana pravosnažnosti ove presude ne počinu novo krivično djelo.

Na osnovu člana 41. stav 2 i 46. stav 3. Krivičnog zakona BiH, Sud optuženom Durić Safetu izriče kao sporednu

NOVČANU KAZNU

U IZNOSU OD 2.000,00 KM (dvijehiljadakonvertibilnihmaraka)

koju novčanu kaznu je optuženi dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude. Ukoliko optuženi ne plati navedenu novčanu kaznu u cjelosti ili djelimično, Sud će, u skladu sa članom 47. stav 3. KZ BiH istu zamijeniti kaznom zatvora, tako što će se za svakih započelih 100 (slovima:stotinu) KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora.

Na osnovu člana 217. stav 4. Krivičnog zakona BiH, od optuženog Sijamhodžić Mersuda se oduzima primljeni dar u novčanom iznosu od 300,00 KM (tristotinekonvertibilnihmaraka) i 200,00 Evra (dvijestotineevra) koje novčane iznose je optuženi, odnosno protivrijednost novčanog iznosa od 200,00 Evra izražen u konvertibilnim markama prema važećem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan uplate, dužan uplatiti u korist budžeta BiH u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana člana 217. stav 4. Krivičnog zakona BiH, od optuženog Topić Adnana se oduzima primljeni dar u novčanom iznosu od 400,00 KM (četiristotinekonvertibilnihmaraka) koji novčani iznos je optuženi dužan uplatiti u korist budžeta BiH u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH, optuženi Sijamhodžić Mersud, Topić Adnan i Durić Safet se obavezuje da nadoknade troškove krivičnog postupka u odnosu na osuđujući dio presude, o čijoj će visini Sud odlučiti posebnim rješenjem nakon što pribavi potrebne podatke.

II

Optuženi :

1. Harbaš Amir, sin Muhameda, rođen 01.11.1963. godine u Cazinu, nastanjen u ..., ..., državljanin ..., po zanimanju inženjer mašinstva, VSS, zaposlen u Upravi za indirektno oporezivanje BiH na poslovima šef CI Velika Kladuša, oženjen, srednjeg imovnog stanja, JMB ..., neosuđivan

2. Sijamhodžić Mersud, sa podacima kao u osuđujućem dijelu izreke presude

3. Topić Adnan, sa podacima kao u osuđujućem dijelu izreke presude

4. **Durić Safet**, sa podacima kao u osuđujućem dijelu izreke presude

Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

Da su:

Tokom 2018. godini do 14.02.2019. godine, na području Velike Kladuše, Bosna i Hercegovina, Harbaš Amir u svojstvu šefa Carinske ispostave Velika Kladuša Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO BiH), sa ciljem sticanja materijalne koristi, organizovao i rukovodio grupom za organizovani kriminal u smislu člana 1. stav 22. KZ BiH oformljenu radi počinjenja krivičnog djela primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH, kojoj grupi su, u cilju sticanja materijalne koristi, pristupili službenici UIO BiH Carinska ispostava Velika Kladuša i to Topić Adnan viši saradnik - carinik i Sijamhodžić Mersud viši saradnik – carinik te njima poznati carinski službenici, kao i Durić Safet, direktor i odgovorno lice špeditorske agencije „VEDS-ŠPED“ d.o.o. Velika Kladuša, te su carinski službenici koristeći svojstvo službenih lica s pravima i obavezama koje proizlaze iz ovlaštenja propisanih članom 29. stav 1 tačke e), g), i) k) i o) Zakona o upravi za indirektno oporezivanje BiH (Sl. glasnik BiH broj: 89/05), te obim i sadržaj poslova određenih članom 30. stav 14. alineje a/1) i a/3) Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u Upravi za indirektno oporezivanje (Sl. glasnik BiH broj 29/13, 11/16, 72/16, 47/17 i 55/17), prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom u postupku uvoza polovnih automobila i drugih roba, koristeći mogućnost velikog raspona u određivanju vrijednosti robe odnosno carinske osnovice/vrijednosti propisane odredbama 25. do 33. Zakona o carinskim poslovima ZOCP (sl. glasnik 57/04) i odredbama 60. do 92. i člana 348. stav 3. Odluke o provedbenim propisima ZOCP (sl. glasnik 63a/04 i 60/06) sve u skladu sa Upustvom u utvrđivanju carinske vrijednosti (Sl. glasnik 74/07), od uvoznika zahtijevali davanje dara da bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, na način da su unaprijed određivali vrijednost vozila ili drugih roba na koje će biti vršeno obračunavanje carinskih dadžbina i PDV-a, te su za prihvatanje navodno umanjene vrijednosti robe, od uvoznika zahtijevali davanje dara koji su nazivali »kafa« u novčanom iznosu od 70 do 100 KM za jedno polovno vozilo ili više, u zavisnosti od vrijednosti vozila i drugih roba, te se Harbaš Amir u nekoliko navrata a naročito na dane 05.11.2018. godine, 12.12.2018. godine i 15.01.2019. godine, sam ili sa drugim pripadnicima grupe za organizovani kriminal, sastajao sa ovlaštenim licima uvoznika i istima stavljao do znanja da se za svako uvezeno vozilo mora platiti dar „kafa“ određujući cijenu iste samostalno ili sa drugim pripadnicima grupe za organizovani kriminal, na osnovu čega su Harbaš Amir, Topić Adnan i Sijamhodžić Mersud i njima poznati carinski službenici zahtijevali i primali dar da u okviru svoje funkcije izvrše što bi morali izvršiti odnosno da ne izvrše što ne bi smjeli izvršiti, dok je Durić Safet, u svojstvu špeditera, posredovao pri ovakvom podmićivanju, te su tako:

1. Dana 03.11.2018. godine, nakon što je firma Ikan Kommerc d.o.o. Velika Kladuša uvezla u Bosnu i Hercegovinu jedan kamion sa rastavljenim polovnim vozilima odnosno sa 19 (devetnaest) polovnih dizelskih motora, carinski službenik Čano Mirsen, koji je tog dana bio raspoređen na poslovima pregleda robe, lično i posredstvom Durić Safeta, od vlasnika firme Ikan Kommerc doo Velika Kladuša, Makić Edina zahtijevao dar „kafu“ u novčanom iznosu od 1.900 KM

(hiljadu i devetstotina konvertibilnih maraka) da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, te dana 05.11.2018. godine, u službenim prostorijama Carinske ispostave Velika Kladuša, nakon što je Harbaš Amir, zahtijevao dar „kafu“ u novčanom iznosu od 500 KM (petstotina konvertibilnih maraka), Makić Edin u prisustvu Durić Safeta, predao Harbaš Amiru, novčani iznos od 500 KM (petstotina konvertibilnih maraka), na način da je iste ostavio na kancelarijskom stolu Harbaš Amira, sve da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, te je roba ocarinjena dana 13.11.2018. godine

2. U vremenskom periodu od 29.11.2018. godine do 10.12.2018. godine, nakon što je dana 29.11.2018. godine firma Ikan Kommerc d.o.o. Velika Kladuša uvezla u Bosnu i Hercegovinu jedno polovno putničko motorno vozilo marke VW tip Passat godina proizvodnje 2009, Durić Safet, za račun Sijamhodžić Mersuda, od odgovornog lica firme Ikan Kommerc doo Velika Kladuša, Velić Eldina zahtijevao dar „kafu“ u novčanom iznosu od 100 KM (stotinu konvertibilnih maraka), da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, na koji iznos je Velić Eldin pristao te obećao isplatu, te je roba ocarinjena 29.11.2018. godine, dok je Safet Durić nastavio kontaktirati Velić Eldina radi predaje obećanog dara
3. U vremenskom periodu od 12.01.2019. godine do 15.01.2019. godine, nakon što je dana 12.01.2019. godine Kapić Dženan, putem Suljić Samira i Alibegić Edina, uvezao u Bosnu i Hercegovinu jedno polovno putničko motorno vozilo marke VW tip Touran godina proizvodnje 2006, Durić Safet, za račun NN carinskog službenika, od Kapić Dženana, putem Selimović Meho, primio dar „kafu“ u novčanom iznosu od 100 KM (stotinukonvertibilnih maraka), da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, te je roba ocarinjena dana 15.01.2019. godine
4. Dana 14.02.2019. godine, nakon što je, firma Hasmir i Ado d.o.o. Cazin uvezla u Bosnu i Hercegovinu jedan kamion sa tekstilnom robom, te nakon što je carinski službenik Topić Adnan, koji je tog dana bio raspoređen na poslovima pregleda robe i Harbaš Amir zahtijevali davanje dara da bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni sprovesti, vlasnik firme Durić Nedžad i Samardžić Đula, predali na ime dara, Harbaš Amiru, putem Topić Adnana, tekstilnu robu u vrijednosti od 200 KM te Topić Adnanu tekstilnu robu odnosno jaknu neutvrđene vrijednosti, koje darove je Topić Adnan primio da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, te je carinski postupak okončan dana 14.02.2019. godine

Čime bi počinili:

Optuženi Harbaš Amir krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 3. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH a optuženi **Topić Adnan, Sijamhodžić Mersud i Durić Safet** krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH.

III

Optuženi Pjanić Edin, sin Esada i Raseme Čehić, rođen 30.04.1969. godine u Cazinu, nastanjen u ..., ..., državljanin ..., po zanimanju inženjer drvne industrije, VSS,

zaposlen u Upravi za indirektno oporezivanje BiH na poslovima viši saradnik carinik u CI Velika Kladuša, oženjen, otac dvoje djece, srednjeg imovnog stanja, JMB ..., neosuđivan

Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

sam i u dogovoru sa njemu poznatim licima, za vrijeme obavljanja dužnosti u svojstvu carinskog službenika Uprave za indirektno oporezivanje BiH na carinskom referatu Hukića Brdo koristeći svojstvo službenog lica UIO BiH, s pravima i obavezama koje proizlaze iz ovlaštenja propisanih članom 29. stav (1) Zakona o upravi za indirektno oporezivanje BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 89/05) koristeći svoja službena ovlaštenja, te obim i sadržaj poslova određenih članom 30. stav 14. alineja b/3 Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u Upravi za indirektno oporezivanje BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 29/2013), prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom koju putnici nose sa sobom pri ulasku na carinsko područje BiH, od kontrolisanih putnika zahtijevao dar u novčanom iznosu koji bi sam odredio kako bi ih u okviru svojih ovlaštenja propisanih članom 13. stav (5), a suprotno uslovima propisanim članom 13. stav (2) Upute o carinskom postupku u putničkom prometu („Službeni glasnik BiH“, broj 48/13, u daljem tekstu Uputa o carinskom postupku), oslobodio od plaćanja uvoznih dadžbina na robu koja se uvozi, te kako ne bi u okviru svojih ovlaštenja proveo skraćeni carinski postupak iz člana 14. Upute o carinskom postupku i naplatio iznos uvoznih dadžbina na robu koja se uvozi primjenom jedinstvene carinske stope ili tako što je u okviru svojih ovlaštenja sprovodio skraćeni carinski postupak bez stvarnog uvida i evidencije količine odnosno vrijednosti robe koja se uvozi, te je tako dana 07.10.2017. godine oko 02,00 časova, na Carinskom referatu Hukića Brdo, Velika Kladuša, Pjanić Edin, prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom koja je prevožena teretnim motornim vozilom Mercedes Sprinter registarskih oznaka ... sa prikolicom oznaka ..., kojim je upravljao Pehlić Mirzet, od Pehlić Mirzeta zatražio da pristupi u kancelariju UIO BiH na graničnom prelazu i od njega zahtijevao dar u vidu novčanog iznosa od 500 Evra (petstotina evra), što je Pehlić Mirzet odbio nakon čega se vratio u R Hrvatsku, te isti dan na carinskom referatu graničnog prelaza Gradina, Bosna i Hercegovina uvezao i ocarinio polovnu robu

Čime bi počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH.

IV

Na osnovu odredbe člana 189. stav 1. KZ BiH, troškovi krivičnog postupka u odnosu na optužene Harbaš Amira i Pjanić Edina u cjelosti padaju na teret budžetskih sredstava Suda, a u odnosu na optužene Sijamhodžić Mersuda, Topić Adnana i Durić Safeta u odnosu na oslobađajući dio presude.

O b r a z l o ž e n j e

Tok postupka

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine optužnicom broj: T20 0 KTO 0015664 18 od 13.11.2019.

godine (potvrđena od strane ovog Suda dana 15.11.2019. godine), optužilo je Harbaš Amira da je počinio krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 3. KZ BiH, u vezi sa krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH; Topić Adnana, Sijamhodžić Mersuda, Durić Safeta i Čano Mirsena da su počinili krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH; Saračević Elvisa da je počinio krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. i 2. KZ BiH i Pjanić Edina da je počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH. Predmetna optužnica je izmijenjena dana 10.02.2022. godine u odnosu na optuženog Topić Adnana i u odnosu na tačku 6. optužnice.

Na ročištu za izjašnjenje o krivnji, svi optuženi su se izjasnili da nisu krivi za radnje koje su im potvrđenom optužnicom stavljene na teret, nakon što je predmet dostavljen sudećem vijeću na nadležno postupanje. Glavni pretres je počeo dana 11.01.2021. godine, a završen je dana 07.03.2022. godine.

U smislu člana 26. ZKP BiH, Sud je u toku postupka, a iz razloga nedostupnosti optuženog Čano Mirsena, krivični postupak u odnosu na ovog optuženog razdvojio te je isti nastavljen, a nakon zaprimanja sporazuma o priznanju krivnje, i dovršen pod posebnim brojem: S1 2 K 039825 21 K. Takođe, Sud je nakon zaprimanja sporazuma o priznanju krivnje, razdvojio i krivični postupak u odnosu na optuženog Saračević Elvisa, te je isti dovršen pod posebnim brojem: S1 2 K 041440 21 K.

Dana 10.02.2022. godine, Tužilaštvo je dostavilo Sudu izmijenjenu optužnicu samo u odnosu na optuženog Topić Adnana i samo u odnosu na tačku 6. optužnice, a na temelju činjeničnog stanja utvrđenog u toku glavnog pretresa. Sud je našao da su izmjene sadržane u izmijenjenoj optužnici dozvoljene u skladu sa članom 275. ZKP BiH¹, odnosno da se kreću u okviru subjektivnog i objektivnog identiteta, analogno članu 280. stav 1. ZKP BiH zbog čega je i prihvatio izmijenjenu optužnicu².

Izvedeni dokazi

U toku dokaznog postupka, po prijedlogu Tužilaštva, na glavnom pretresu su saslušani svjedoci: Makić Edin, Velić Eldin, Milanović Brankica, Soldat Siniša, Veseljak Neven, Hikić Samardžić Đula, Veljančić Enisa, Durić Nedžad, Kapić Dženan, Hušić Jasmir, Selimović Meho, Alibegić Edin, Suljić Samir, Okić Hazim, Banjac Daniel, Saračević Elvis, Puškar Edis, Pehlić Mirzet, Kauković Mirza i Kišmetović Dženis. Tužiteljica je odustala od saslušanja svjedoka Okić Almira i Kantarević Rasima čije je saslušanje bilo predloženo u optužnici. U svojstvu vještaka je saslušan Stupar Mladen. Tužiteljica je odustala od

¹ Član 275. ZKP BiH: „Ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremarja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.“

² Član 280. stav 1, ZKP BiH: „Presuda se može odnositi samo na osobu kcja je optužena i samo na cjelo kcje je predmet optužbe sadržane u potvrđencj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjencj optužnici.“

saslušanja vještaka Šimunović Davora, čije je saslušanje takođe bilo predloženo optužnicom.

U spis su uloženi sljedeći materijalni dokazi Tužilaštva: Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn od 24.08.2018. godine- **T-1**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn3 od 25.09.2018. godine- **T-2**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn5 od 25.10.2018. godine- **T-3**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 7 od 23.11.2018. godine- **T-4**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn10 od 21.12.2018. godine- **T-5**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine, sa prilogom koverta- **T-6**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 11 od 28.01.2019. godine- **T-7**; Izvještaj o sprovođenju posebnih istražnih radnji broj I-16-14/1-SZ-162-/18 od 12.03.2019. godine sa prilogom 8 DVD- **T-8**; Izvještaj o preduzetim mjerama i radnji broj I-16-14/1-04-1-162-31/18 od 05.11.2018. godine (Milanović Brankica), sa prilogom službena zabilješka od 23.10.2018. godine (Veseljak Neven), Izvještaj o nadzoru od 23.10.2018. godine i CD (Saračević)- **T-9**; Izvještaj o postupanju po naredbi Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine, broj I-16-14/1-04-1-162-53/18 od 10.01.2019. godine (25.12.2018 godine – I simulirano davanje potkupnine, Milanović Brankica i Soldat Siniša), sa priložima: Službena zabilješke broj I-16-14/1-SZ-162-1413/18 od 26.12.2018. godine (sa prilogom bijeli papir sa ispisanim tekstom) i Službena zabilješka broj I-16-14/1-SZ-162-1414/18 od 26.12.2018. godine (sa prilogom Zapisnik o evidentiranju novčanih sredstava, fotodokumentacija i Zapisnik o primopredaji novca)-**T-10**; Dopuna izvještaja o postupanju po naredbi Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine, broj I-16-14/1-04-1-162-58/18 od 21.01.2019. godine (25.12.2018 godine – nastavak I simulirano davanje potkupnine i 15.01.2019. godine, Milanović Brankica i Soldat Siniša), sa priložima: dva DVD medija – **T-11**; Izvještaj o postupanju po naredbi Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 11 od 28.01.2019. godine, broj I-16-14/1-04-1-162-63/18 od 06.02.2019. godine (29.01.2019 godine – II simulirano davanje potkupnine, Milanović Brankica i Soldat Siniša), sa priložima: Jedan DVD, Službena zabilješke broj I-16-14/1-SZ-162-118/18 od 30.01.2019. godine, Zapisnik o primopredaji novca i Službena zabilješka broj I-16-14/1-SZ-162-144/18 od 05.02.2019. godine i Službena zabilješka broj I-16-14/1-SZ-162-119/18 od 30.01.2019. godine (5 JCI od 12.10.2018. godine, fotografija CI Golf V od 23.01.2019 i screenshot razgovora sa fotografijom o predviđenim carinama) – **T-12**; Akt Uprave za indirektno oporezivanje BiH broj 03-04-2-817-17/19 od 16.04.2019. godine sa prilogom Akt Uprave za indirektno oporezivanje BiH RC Banja Luka broj 03/6-7/I-1732/19 od 05.04.2019. godine- **T-13**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007966H0 (IMH 7966) od 12.10.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes B klase)-**T-14**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007969H8 (IMH 7969) od 12.10.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes B klase)-**T-15**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007972H9 (IMH 7972) od 12.10.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes B klase)-**T-16**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007974H7 (IMH 7974) od 12.10.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes B klase)-**T-17**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007975H6 (IMH 7975) od 12.10.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes B klase)-**T-18**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106008778H2 (IMH 8778) od 13.11.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (devetnaest rabljenih dizelskih

motora)-**T-19**; Akt UIO BiH broj broj 03-04-2-817-56/19 od 05.06.2019. godine sa prilogom Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106009226H9 (IMH 9226) od 29.11.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Passat,2009,)-**T-20**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106009717H0 (IMH 9717) od 17.12.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Mercedes Sprinter)-**T-21**; Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106009718H9 (IMH 9718) od 17.12.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (Seat Alhambra)-**T-22**; Jedinstvena carinska isprava broj 19BA01010600294H1 (IMH 294) od 18.01.2019. godine sa pratećom dokumentacijom (VW Touran)-**T-23**; Jedinstvena carinska isprava broj 19BA01010600361H8 (IMH 361) od 23.01.2019. godine sa pratećom dokumentacijom (VW Golf V)-**T-24**; Akt UIO BiH broj 03/6-7/I-2962/19 od 07.06.2019. godine sa priložima Jedinstvena carinska isprava broj 19BA010106000174H5 od 15.01.2019. godine sa pratećom dokumentacijom (VW Touran, 2006), Jedinstvena carinska isprava broj 18BA010106007068H3 od 14.09.2018. godine sa pratećom dokumentacijom (rabljena roba Saračević), Jedinstvena carinska isprava broj 19BA010106000901H4 od 14.02.2019. godine sa pratećom dokumentacijom (roba Hasmir Ado)-**T-25**; Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta broj T20 0 KTO 0015664 18 od 29.03.2019. godine-**T-26**; Naredba Suda BiH broj S1 2 K 029407 19 Krn12 od 26.02.2019. godine sa priložima Zapisnik o pretresanju broj I-16-14/1-04-1-162-25/18 od 07.03.2019. godine i Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj I-16-14/1-04-1-162-33/18 od 07.03.2019. godine (Durić Safet)-**T-27**; Naredba broj I-16-14/1-04-1-162-/18 od 07.03.2019. godine sa priložima Službena zabilješka Suda BiH broj S1 2 K 029407 19 Krn12 od 07.03.2019. godine, Zapisnik o pretresanju broj I-16-14/1-04-1-162-26/18 od 07.03.2019. godine i Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj I-16-14/1-04-1-162-34/18 od 07.03.2019. godine i 12 bjanko listova A4 sa pečatom UIO BiH CI Velika Kladuša (Pjanić Edin)-**T-28**; Izvještaj o postupanju Državna agencija za istrage i zaštitu broj I-16-14/1-04-1-2522-47/19 od 12.04.2019. godine (Milanović Brankica i Soldat Siniša, predmeti privremeno oduzeti pretresanjem)-**T-29**; Izvještaj o vještačenju Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH broj 14-4-1-04-1-211-8/19 sa prilogom 4 DVD (Stupar Mladen) i naredbe za vještačenje-**T-30**; Izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu broj 16-14-04-1-2522_(19 od 22.10.2019. godine sa priložima (analiza vještačenja telefona Milanović Brankica i Soldat Siniša)-**T-31**;Akt Uprave za indirektno oporezivanje broj 05/3-04-2-817-13/19 od 10.04.2019. godine, sa priložima Rješenje o internom premještanju državnog službenika od 27.09.2018. godine (Harbaš Amir) Rješenje o internom premještanju državnog službenika od 26.12.2018. godine (Harbaš Amir) i Akt broj 03-04-2-817-55/19 od 05.06.2019. godine (Harbaš Amir), Ugovor o radu od 05.05.2010. godine (Sijamhodžić Mersud), i Ugovor o radu od 28.06.2011. godine (Topić Adnan)-**T-32**; Akt Uprave za indirektno oporezivanje broj 05/3-09-2-817-72/19 od 02.07.2019. godine, sa prilogom Ugovori o radu od 21.07.2015., 08.11.2017. i 16.02.2018. godine i Akt UIO BiH broj 03/6-7-1/I-1715/19 od 07.06.2019. godine sa priložima tabela evidencija rasporeda rada (Pjanić Edin)-**T-33**; Zapisnik o uviđaju broj I-16-14/1-04-1-162/18 od 13.12.2018. godine, sa fotodokumentacijom (uviđaj na telefonu Velić Eldina)-**T-34**; Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj: I-16-14/1-04-1-162-27-1/18 od 13.12.2018. godine sa priložima privremeno oduzetih predmeta (Napomena o procjeni CI/GP BA010106 - CI Velika Kladuša, Uprava za indirektno oporezivanje, ASYCUDA, broj deklaranta 2018 1039 od 29.11.2018. godine, L 13119;

original, Fco akta na njemačkom jeziku, na kojem piše: "Kaufvertrag KFZ-HANDEL CANBULA", Fco Fiskalni račun od 30.10.2018. godine R00115/18 na iznos od 1000 evra; Fco Prijava za carinjenje BA 010106 CI Velika Kladuša 18BA010106009226H9 od 29.11.2018. godine, referentni broj 2018 1039; Fco Teil II-A 424 18401- Vlasnička knjižica na njemačkom jeziku, Fco Teil I- 424 18401- Saobraćajna knjižica na njemačkom jeziku, Fco Detenauszug- Austrijska homologacija na njemačkom jeziku, Fco Homologacija BiH redni broj: 507133; List papira na kojem je hemijskom olovkom napisano nazivi šest automobila, a za koji postoji osnov sumnje da je Safet Durić napisao vozila koje uvozi firma IKAN-COMERCE), Zapisnik o dobrovoljnoj predaji od 13.12.2018. godine, naredba suda BiH od 20.12.2018 godine i zapisnik o otvaranju i pregledu od 16.01.2019. godine (predmete predao Velić Eldin)-**T-35**; Istorijski izvod iz sudskog registra, Opštinski sud Bihać broj 017-0-Reg-R-19-000151 od 29.03.2019. godine, sa prilogom Aktuleni izvod iz sudskog registra od 29.03.2019. godine (Veds-Šped doo Velika Kladuša)-**T-36**; Istorijski izvod iz sudskog registra, Opštinski sud Bihać broj 017-0-Reg-R-19-000152 od 29.03.2019. godine, sa prilogom Aktuleni izvod iz sudskog registra od 29.03.2019. godine (Ikan Kommerce doo Velika Kladuša)-**T-37**; Istorijski izvod iz sudskog registra, Opštinski sud Bihać broj 017-0-Reg-R-19-000401 od 08.08.2019. godine (Euroandi doo Velika Kladuša)-**T-38**; Istorijski izvod iz sudskog registra, Opštinski sud Bihać broj 017-0-Reg-R-19-000402 od 08.08.2019. godine (Hasmir Ado doo Cazin)-**T-39**; Akt Granične policije Bosne i Hercegovine broj 17-05-2-04-7-9680-9/19-289 od 28.05.2019. godine (Pjanić Edin, Pehlić Mirzet)-**T-40**; Akt Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine broj 03-04-2-817-77/19 od 27.08.2019. godine sa prilogom dva CPD bloka na ime Pehlić Mirzet i Kauković Mirza-**T-41**; Akt Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine broj 03/6-7/I-3684/19 od 20.08.2019. godine (raspored smjene za uvoz Touran)-**T-42**; Akt Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine broj 03/6-7/I-1714/19 od 07.06.2019. godine (Saračević Elvis)-**T-43**; Akt Državne agencije za istrage i zaštitu broj 16-14/1-04-1-2522-203/19 od 11.10.2019. godine (zahtjev za naknadu troškova)-**T-44**; Akt Ministarstva unutrašnjih poslova USK broj 05-04/03-4-304/19/VI od 26.03.2019. godine (izvod iz kaznene evidencije Harbaš, Topić, Sijamhodžić, Durić i Pjanić)-**T-45**; Presuda Suda BiH S1 2 K 041440 21 K od dana 18.10.2021.godine- **T-46**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Makić Edin broj 16-14/1-04-1-162-168/18 od 03.12.2018. godine-**T-46**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Makić Edin broj 16-14/1-04-1-2522-93/19 od 19.03.2019. godine-**T-47**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Velić Eldin broj 16-14/1-04-1-162-167/18 od 03.12.2018. godine-**T-48**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Velić Eldin broj 16-14/1-04-1-162-172/18 od 13.12.2018. godine-**T-49**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Velić Eldin broj 16-14/1-04-1-2522-141/19 od 06.05.2019. godine-**T-50**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Durić Nedžada broj 16-14/1-04-1-2522-121/19 od 04.04.2019. godine-**T-51**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Samardžić Hirkić Đula broj 16-14/1-04-1-2522-140/19 od 22.04.2019. godine-**T-52**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Samardžić Hirkić Đula broj 16-14/1-04-1-2522-184/19 od 24.07.2019. godine-**T-53**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Veljačić Enisa broj 16-14/1-04-1-58/18 od 07.03.2019. godine-**T-54**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Alibegić Edin broj 16-14/1-04-1-2522-151/19 od 18.05.2019. godine (Touran, 2006)-**T-55**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Puškar Edis broj 16-14/1-04-1-2522-123/19 od 05.04.2019. godine-**T-56**; Zapisnik o saslušanju svjedoka Okić Hazima, broj 16-14/1-04-1-2522-146/19 od 07.05.2019. godine-**T-57**; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Harbaš

Amira broj 16-14/1-04-1--57/19 od 07.03.2019. godine-**T-58**; Akt UIO BiH od 22.12.2021. godine sa priložima Akt UIO od 21.12.2021. godine i Akt UIO broj 03/6-7/I-2543/21 od 20.12.2021. godine-**T-59**; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Pjanić Edina od 12.11.2019. godine-**T-60**; Akt UIO BiH od 18.01.2022. godine sa prilogom akta od 29.12.2021. godine i Akt UIO BiH broj 03/6-7-1/I-2762/21 od 29.12.2021. godine- **T-61**; Akt GP BiH broj 17-10-2-04-7-9680-11/18 od 08.02.2022. godine koji se odnosi na prelaske granice (GP Velika Kladuša, Carinski referat Hukića Brdo) u smjeni 06/07.10.2017. godine sa prilogom CD- **T-62**.

Po prijedlozima optuženog Harbaš Amira³, optuženog Topić Adnana⁴, optuženog Sijamhodžić Mersuda⁵ i optuženog Durić Safeta ⁶ saslušani su sljedeći svjedoci: Alagić Amira (predložena od strane odbrana optuženih Harbaša, Topića i Sijamhodžića); Džahverović Suad (predložen od strane odbrana optuženih Harbaša, Topića i Sijamhodžića); Čerimović Evresa (predložena od strane odbrana optuženih Harbaša, Sijamhodžića i Durića); Jušić Zlatan (predložen od strane odbrana optuženih Harbaša, Sijamhodžića i Durića); Kahrić Hasan (predložen od strane odbrane optuženog Harbaša); Božić Milan (predložen od strane odbrana optuženih Harbaša i Pjanića); Čehić Adil (predložen od strane odbrana optuženih Topića i Sijamhodžića); Dizdarević Izet i Raif Samardžić (predloženi od strane odbrane optuženog Pjanića). Takođe, optuženi Harbaš Amir i Pjanić Edin su na glavnom pretresu saslušani u svojstvu svjedoka.

Odbrana optuženog Harbaš Amira je kao materijalne, izvela sljedeće dokaze: **01I** E-mail korespodencija Amira Harbaša od 08.06.2018.godine; **01II** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-7619/18 od 25.12.2018.godine; **01III** E-mail korespodencija Amira Harbaša od 08.01.2019.godine; **01IV** – Dopis UIO Odjeljenje za komunikacije i međusobnu saradnju broj 01/3-09-2-696-163/19 od 05.01.2022.godine; **01V** – Dopis UIO Odjeljenje za komunikacije i međusobnu saradnju broj 01/3-09-2-696-140/19 od 26.11.2021.godine; **01VI** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-1203/18 od 09.03.2018.godine; **01VII** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-3527/18 od 29.05.2018.godine; **01VIII** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-4470/18 od 13.07.2018.godine; **01IX** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-5604/18 od 07.09.2018.godine; **01X** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-5742/18 od 14.09.2018.godine; **01XI** E-mail korespodencija Amira Harbaša od 25.12.2018.godine; **01XII** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-470/19 od 01.02.2019.godine; **01XIII** Dopis Amira Harbaša upućen UINO BIH RC Banja Luka Odsjek za carinske poslove broj 03/6-7/I-219/19 od 17.01.2019.godine; **01XIV** Uvjerenje o učestvovanju Amira Harbaša na

³ Pismeni prijedlog svjedoka odbrane od 04.01.2022. godine

⁴ Pismeni prijedlog dokaza od 30.12.2021. godine

⁵ Pismeni prijedlog dokaza od 29.12.2021. godine

⁶ Pismeni prijedlog dokaza od 04.01.2022. godine

seminaru o Carinskoj Nomenklaturi od 17.02.1997. godine; **01XV** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru o Menadžmentu od 26.03.1997. godine; **01XVI** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru o Menadžmentu za prvolinijske menadžere- Modul I od 30.06.1997. godine; **01XVI** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru o Menadžmentu za prvolinijske menadžere- Modul I od 30.06.1997. godine; **01XVII** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru o Menadžmentu za prvolinijske menadžere- Modul II od 26.08.1997. godine; **01XVIII** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru o Menadžmentu za prvolinijske menadžere- Modul III od 21.10.1997. godine; **01XIX** Uvjerjenje o učestvovanju Amira Harbaša na seminaru Uvodne/Osnovne obuke-Kurs I od 11.01.1999. godine; **01XX** – Dopis UIO Odjeljenje za komunikacije i međusobnu saradnju broj 01/3-09-2-696-147/19 od 14.12.2021.godine; **01XXI**- Dopis UIO Sektor Carine broj 03/6-I-18-3-70-515-7/21 od 07.12.2021.godine; **01XXII**- Dopis UIO Sektor Carine broj 03/6-7/I-2445/21 od 03.12.2021.godine; **01XXIII**- Prekršajni nalog za lice Makić Edin od dana 28.11.2019.godine ser. broj 200.572.537.1; **01XXIV**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o. od dana 28.11.2019.godine ser. broj 200.572.536.3; **01XXV**- Prekršajni nalog za lice Makić Edin od dana 01.07.2019.godine ser. broj 200.569.645.0; **01XXVI**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 01.07.2019.godine ser. broj 200.569.644.1; **01XXVII**- Prekršajni nalog za lice Makić Edin od dana 01.07.2019.godine ser. broj 200.569.643.3; **01XXVIII**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.642.5; **01XXIX**- Prekršajni nalog za lice Makić Edin od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.641.7; **01XXX**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.640.9; **01XXXI**- Prekršajni nalog za lice Edin Makić od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.639.7; **01XXXII**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.638.9; **01XXXIII**- Prekršajni nalog za lice Edin Makić od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.637.0; **01XXXIV**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 01.07.2019. godine ser. broj 200.569.636.2; **01XXXV**- Prekršajni nalog za lice Makić Edin od dana 19.02.2019.godine ser. broj 200.472.448.3; **01XXXVI**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 19.02.2019.godine ser. broj 200.472.447.5; **01XXXVII**- Prekršajni nalog za lice Edin Makić od dana 19.02.2019.godine ser. broj 200.472.446.7 i **01XXXVIII**- Prekršajni nalog za pravno lice IKAN-COMMERCE d.o.o od dana 19.02.2019.godine ser. broj 200.472.445.9.

Odbrana optuženog Sijamhodžić Mersuda je izvela sljedeće materijalne dokaze: Dopis Uprave za indirektno oporezivanje, Odjeljenje za komunikacije i međunarodnu saradnju broj 01/3-34-5-757-26/19 od dana 28.01.2021. godine sa priložima **OIII-1**; Dopis Suda Bosne i Hercegovine sa priložima/podaci iz kaznene evidencije za lica Edin Makić i Eldin Velić od dana 17.02.2022.godine **OIII -2** i Dopis advokata Mirze Ališaha upućen Općinskom sudu u Velikoj Kladuši od dana 16.02.2022.godine **OIII-3**.

Odbrana optuženog Pjanić Edina je izvela sljedeće materijalne dokaze: Ugovor o radu broj 01-34-2-55-3668-1/17 od dana 08.11.2017.godine **OV-1**; Dopis UIO broj 03/6-7-1/I-01/18 od dana 09.01.2018.godine **OV-2**; Dopis Edina Pjanića upućen šefu GP Hukića Brdo broj:03/6-7-1/I-16-2249/16 od dana 09.09.2016.godine **OV-3**; Dopis Edina Pjanića upućen

Završne riječi

U završnoj riječi, **tužiteljica** je navela da je Tužilaštvo izvedenim dokazima, prvenstveno rezultatima posebnih istražnih radnji, ali i iskazima saslušanih svjedoka i uložnim materijalnim dokazima, dokazalo da je korupcija u Carinskoj ispostavi Velika Kladuša postala pravilo, bez izuzetka, te prerasla u grupu za organizovani kriminal kojom rukovodi Harbaš Amir, dok carinici i špediteri postupaju po njegovim uputama i faktički primoravaju uvoznike da prilikom uvoza daju mito koje nazivaju „kafa“, u zavisnosti od vrijednosti roba koje uvoze. Tužiteljica je potom ukratko interpretirala i analizirala dokaze izvedene na glavnom pretresu, prvenstveno iskaze svjedoka Makić Edina i Velić Eldina te sadržaj posebnih istražnih radnji, ali i druge dokaze, odnosno iskaze svjedoka te zaključila da isti u cjelosti pokrepljuju činjenične navode iz optužnice i krivnju optuženih za krivična djela za koja su optuženi. Tužiteljica je posebno navela da tokom postupka Tužilaštvo nije dokazivalo kršenje procedura carinjenja od strane optuženih, jer je naknadnom carinskom kontrolom utvrđeno da, osim dopuštenih 20%, dodatnih odstupanja nije bilo, već je dokazivalo da su optuženi zahtijevali i primali dar i druge oblike koristi da bi obavili radnje koje su inače bili dužni da preduzmu. U odnosu na optuženog Pjanić Edina, tužiteljica je istakla da je izvedenim dokazima van svake sumnje dokazala da je Pjanić zahtijevao dar od Pehlić Mirzeta kao i drugih lica, te da se svaka roba, bez davanja zahtijevanog dara, vraća u zemlju dolaska. Tužiteljica je u završnoj riječi ukratko osvrnula i na iskaze svjedoka odbrane, navodeći da isti ne dovode u sumnju činjenične navode optužnice niti krivnju optuženih, posebno ukazujući da su isti nevjerodostojni i neobjektivni. Predložila je da Sud optužene oglosi krivim i izrekne im kazne zatvora u rasponu propisanom za krivična djela koja im se stavljaju na teret, te da od istih oduzme imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnih djela kako je to predloženo u optužnici.

Branilac optuženog Harbaš Amira, advokat Abdagić Omer, u svojoj završnoj riječi je naveo da Tužilaštvo dokazima provedenim na glavnom pretresu nije dokazalo da je optuženi Harbaš Amir s ciljem sticanja imovinske koristi, organizovao i rukovodio grupom za organizovani kriminal u smislu člana 1. stav 22. KZ BiH oformljenom radi počinjenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH. Branilac je potom ukazao na nezakonitost prve naredbe Suda o određivanju posebnih istražnih radnji od 24.08.2018. godine prema tada osumnjičenom Harbaš Amiru, a potom i na nezakonitost svih ostalih naredbi o provođenju posebnih istražnih radnji od 25.09.2018. godine; 25.10.2018. godine; 23.11.2018. godine; 20.12.2018. godine; 21.12.2018. godine i 28.01.2019. godine, a iz razloga što iste nisu sastavljene u skladu sa relevantnim odredbama ZKP BiH. S tim u vezi, branilac je naveo da navedene naredbe ne sadrže ni minimum obrazloženja u pogledu postojanja osnova sumnje zbog kojih se izdaju prema osumnjičenim licima, niti da se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama. S tim u vezi, branilac je istakao da je GP Maljevac javna površina koje je pokrivena kamerama, pa je neprihvatljivo

obrazloženje Suda u naredbama da se radi o izdvojenom graničnom prelazu od objekata iz kojih bi se mogla vršiti opservacija. Takođe, u naredbama su se mijenjala lica prema kojima su određivane/produžavane posebne istražne radnje, osim optuženog Harbaša kao navodnog organizatora grupe za koju je nemoguće utvrditi njeno članstvo, podjelu poslova, zaduženja, razloge, cilj i svrhu formiranja i djelovanja. No i pored primjene posebnih istražnih radnji bez zakonskog osnova, iste nisu dale rezultate, kao ni cjelokupna istraga Tužilaštva koja je provedena samo da bi se optuženi Harbaš sklonio i optužio po bilo kojem osnovu. Stoga, odbrana smatra da su svi dokazi koji su prikupljeni provođenjem posebnih istražnih radnji na osnovu nezakonitih naredbi Suda, primjenom doktrine plodova otrovne voćke, nezakoniti dokazi i da se na njima se ne može zasnivati sudska odluka. Branilac je ukazao i na nezakonitost svih dokaza koji su dobijeni pretresom mobilnih telefonskih aparata koji su privremeno oduzeti od optuženog Harbaša, ali i drugih optuženih u ovom postupku, budući da nikada na zahtjev tužioca niti ovlaštenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca, Sud nije izdao posebnu naredbu o pretresu mobilnih telefonskih aparata u skladu sa odredbom člana 53. ZKP BiH, zbog čega se ni na ovim dokazima ne može temeljiti sudska odluka. Branilac je potom ukazao na bitna obilježja krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH, odnosno elemente grupe za organizovani kriminal, navodeći da su temeljni konstitutivni elementi organizovanog kriminala sistematičnost, organizovanost, hijerarhijski odnos, autoritet, metode i cilj, te da je cilj postojanja svake grupe za organizovani kriminal pribavljanje imovinske koristi. Dovodeći navedene elemente u vezu sa dokazima koje je Tužilaštvo izvelo na glavnom pretresu, branilac je istakao da Tužilaštvo nije dokazalo niti jedno od ovih bitnih obilježja organizovanog kriminala u odnosu na optuženog Harbaša. Takođe, Tužilaštvo nije dokazalo ni objektivne ni subjektivne elemente krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi niti da je isto izvršeno kroz organizovanu kriminalnu grupu odnosno nije dokazalo postojanje grupe za organizovani kriminal u okviru koje je počinjeno navedeno krivično djelo na način opisan u optužnici. Pored toga, branilac je istakao da sama optužnica nije sastavljena u skladu sa odredbama člana 227. stav 1. ZKP BiH jer je u činjeničnom opisu iste tužilac naveo samo zakonska obilježja krivičnog djela kako su propisana u zakonu, a ne detaljan, precizan, koncretizovan i tačan opis djela, odnosno činjenica i okolnosti iz kojih proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela. Branilac se ukratko osvrnuo i na video snimak koji je nastao kao rezultat nezakonite posebne istražne radnje, a koji je snimljen od strane informatora Kikija u kancelariji optuženog, navodeći da se iz sadržaja istog može jasno i nedvosmisleno zaključiti da je informator podstrekavao i navodio optuženog Harbaša na izvršenje krivičnog djela, što je i potvrdio na glavnom pretresu govoreći da je on „nametnuo priču oko kafe“. I na kraju, branilac je istakao da Tužilaštvo tokom postupka nije dalo odgovor na pitanje zašto je informator saslušan tek dana 6.5.2019. godine, a posebne istražne radnje simulovanog davanja potkupnine su izvršene u decembru 2018. godine i januaru 2019. godine; zašto odmah nisu uhapšeni akteri koji su primili obilježeni novac koji je korišten prilikom provođenja posebnih istržnih radnji; gdje je novac koji je navodno predat optuženim jer pretresom nije pronađen te zašto nikada nisu Makić Edin i Velić Eldin optuženi i procesuirani za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi s obzirom da nisu dobili imunitet od Tužilaštva. Predložio je da Sud donese presudu kojom optuženog Harbaš Amira oslobađa od optužbe, kao jedinu pravilnu

i na zakonu zasnovanu odluku.

Optuženi Harbaš Amir saglasio sa se završnim riječima svog branioca, te dodao da sa optuženim Topićem, Sijamhodžićem, Čanom i Durićem nije organizovao nikakvu grupu radi izvršenja krivičnog djela, da je sa optuženim Čano Mirsenom i Sijamhodžić Mersudom u lošim odnosima što su potvrdili svjedoci odbrane, te dodao da su radnje pregledača u postupku carinjenja direktno povezane sa radnjama carinskih inspektora pa je nemoguće da u sastavu grupe za organizovani kriminal ne bude niko od carinskih inspektora koji su zaposleni u CI Velika Kladuša. Tvrdi da nije uzeo nikakav novac od Makić Edina, za kojeg navodi da je osoba iz kriminalnog miljea i nekredibilan svjedok, kao ni peškire od Hikić Samardžić Đule što je ista i potvrdila u svom iskazu na glavnom pretresu navodeći da su peškiri bili namijenjeni za njegovog sina, a ne za njega. Takođe tvrdi da je predmetni krivični postupak protiv njega montiran kako bi se sklonio sa radnog mjesta šefa CI Velika Kladuša jer je mnogima smetalo njegovo stručno i profesionalno obavljanje posla, posebno ističući da je i ranije bio proganjan i procesuiran, zbog čega je i napuštao carinsku službu.

Branilac optuženog Topić Adnana, advokat Abdagić Jasmin, u svojoj završnoj riječi prvenstveno je ukazao da je Tužilaštvo suprotno zakonskoj odredbi iz člana 275. ZKP BiH, nakon provedenog dokaznog postupka, izmijenilo optužnicu u odnosu na njegovog branjenika, iako se činjenično stanje nije izmijenilo na glavnom pretresu jer je Tužilaštvo od početka ovog postupka znalo da optuženi Topić nije vršio carinjenje vozila iz tačke 6. optužnice. Navedene činjenice nesporno proizilaze iz carinskih deklaracija ali i izjave koju je Topić dao u svojstvu osumnjičenog u Tužilaštvu BiH prije 3 godine kada je izjavio da nije radio tog dana kada su sporna vozila carinjena, što Tužilaštvo ni na koji način nije provjerilo. Takođe, Tužilaštvo nije uskladilo činjenični opis radnje izvršenja optuženog Topića u tački 6. optužnice, pa je u izmijenjenoj optužnici navelo da je optuženi posredovao u podmićivanju da bi carinski službenici proveli carinski postupak, dok je na strani 7. prvobitne optužnice i dalje ostalo da je optuženi primio dar kako bi on proveo carinski postupak koji je morao provesti. Branilac je dalje naveo da je izmijenjenom optužnicom očigledno u cjelosti izmijenjena radnja izvršenja krivičnog djela iz tačke 6. optužnice u odnosu na optuženog Topića, iako je pravna kvalifikacija krivičnog djela ostala ista, te da optuženom nije data mogućnost da se brani, niti je Tužilaštvo na okolnosti iz izmijenjene optužnice izvodilo dokaze. Branilac je dalje naveo da Tužilaštvo nije dokazalo činjenične navode iz ove tačke optužnice ni po prvobitnoj ni po izmijenjenoj optužnici, budući da je svjedok Makić Edin potvrdio na glavnom pretresu da nikada sa Topićem nije razgovarao u vezi davanja mita, dok je svjedok Velić Eldin takođe potvrdio da Topić od njega nikada nije tražio mito, a da je novčani iznos od 300 KM optuženom dao po uputama policijskih službenika SIPA-e koji su mu govorili kome i koliko novca treba dati, uključujući i optuženog Topića. Dakle, informatoru su pripadnici SIPA-e rekli da novac da optuženom Topiću iako optuženi prethodno nije zahtijevao taj novac niti je vršio carinjenje vozila mercedes B klase, te se u konkretnom slučaju radi o nezakonitoj radnji od strane informatora odnosno podstrekavanju na izvršenje krivičnog djela. Članom 10. ZKP BiH jasno je propisano da je od optuženog odnosno osumnjičenog zabranjeno iznuđivati priznanje ili bilo kakvu drugu izjavu, te da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i sloboda zagarantovanih

ustavom te bitnim povredama odredaba Zakona o krivičnom postupku. Takođe, posebne istražne radnje prema optuženom Topiću su nezakonito određene, budući da je naredba suda izdata na osnovu neobrazloženog prijedloga Tužilaštva. Branilac je dalje ukazao da je optuženi Topić dobio status osumnjičenog samo na osnovu izjave Makić Edina koji ga je označio kao kuma optuženog Harbaš Amira, iako to nije tačno, te da odbrani nije čak ni poznato kada je tačno Topić dobio status osumnjičenog jer odbrana nikada nije dobila naredbu o sprovođenju istrage. Branilac je dalje osporio da je optuženi bio član grupe za organizovani kriminal, navodeći da u tom pravcu Tužilaštvo nije izvelo bilo kakve dokaze koji bi ukazali na povezanost optuženih i njihovih radnji u izvršenju krivičnog djela, osim dokaza da optuženi rade u istoj carinskoj ispostavi, ali ne i u istim smjenama. Takođe, apsurdno je tvrditi da su optuženi djelujući u okviru grupe za organizovani kriminal tražili mito samo od predstavnika Ikan komerca kao firme koja je imala najmanji procenat uvoza polovnih automobila na području koje pokriva carinska ispostava Velika Kladuša. Branilac je osporio i da je optuženi počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH na način opisan u tački 7. optužnice, navodeći da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi zahtijevao niti primio dar u vidu polovne jakne za službene radnje koje je izvršio, već je dokazano da mu je nakon izvršenog službenog nadzora, na njeno izričito insistiranje, jaknu poklonila Hikić Samardžić Đula, što je ista i potvrdila na glavnom pretresu. I na kraju, branilac je posebno ukazao da je informator Kiki koji je optuženom navodno dao novac osoba iz kriminalnog miljea kojem se ne može pokloniti vjera, dok je optuženi častan i pošten čovjek koji nikada nije osuđivan, čak nikada nije ni prekršajno odgovarao. Predložio je da Sud donese presudu kojom se optuženi Topić Adnan oslobađa od optužbe.

Optuženi Topić Adnan saglasio se sa završnim izlaganjem svog branioca.

Branilac optuženog Sijamhodžić Mersuda, advokat Ališah Mirza, u završnoj riječi prvenstveno je osporio zakonitost naredbi za provođenje posebnih istražnih radnji, navodeći da u spis predmeta nisu uloženi prijedlozi Tužilaštva na temelju kojih su posebne istražne radnje određene, a potom i produžene, a u samim naredbama je izostalo obrazloženje osnova sumnje da su optuženi počinili krivična djela kao i da se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama. Branilac je dalje ukazao da se inicijalna naredba za određivanje posebnih istražnih radnji uopšte nije ticala lica koja su optužena za pristupanje grupi koju je navodno organizovao optuženi Harbaš niti radnji izvršenja krivičnog djela za koje su kasnije optuženi Harbaš, Topić, Sijamhodžić i Durić. Takođe, na osnovu prve naredbe kojom su posebne istražne radnje određene, nisu prikupljeni dokazi odnosno važna saznanja koja bi opravdala dalje produženje posebnih istražnih radnji. Međutim, bez obzira na tu činjenicu, Tužilaštvo je predložilo, a Sud donio više naredbi kojim su posebne istražne radnje produžene. U odnosu na događaj od 25.12.2018. godine (tačka 4. optužnice), branilac je istakao da optuženi Sijamhodžić nije bio obuhvaćen naredbom suda od 20.12.2018. godine za provođenje posebnih istražnih radnji simulovano davanje potkupnine te da su ovlaštena službena lica SIPA-e informatoru Kikiju naredila da novac u iznosu od 200 KM da optuženom Sijamhodžiću, što predstavlja podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela. Takođe, informator po naredbi suda nije bio ovlašten da novac da Sijamhodžiću od strane osumnjičenih lica, već od ovlaštenih službenih lica što je

takođe nezakonito u smislu člana 121. ZKP BiH jer je postupljeno izvan sudske naredbe. Dakle, sve i da je dokazano da je informator Kiki dao optuženom Sijamhodžiću novac dana 25.12.2018. godine, a nije, isti je postupao izvan sudske naredbe jer je po naredbi mito mogao dati samo optuženim Harbašu i Duriću ili drugim osobama sa kojim ga oni povežu, a što nije optuženi Sijamhodžić. Pored toga, sudija za prethodni postupak nakon prestanka primjene posebnih istražnih radnji, nije u skladu sa odredbom člana 119. stav 3. ZKP BiH, optuženog Sijamhodžića obavijestio da su protiv njih provođene posebne istražne radnje. Pored toga, posebne istražne radnje nisu izvršene na zakonit način, budući da je i sam Velić u svom iskazu na glavnom pretresu potvrdio da su mu ovlaštena službena lica SIPA-e govorila da novac „nudi i gura optuženim“ te da je bitno samo da se snimi i zadokumentuje da se daje novac. Takođe, ovlaštena službena lica SIPA-e su informatoru govorila koliko novca da da i kome od optuženih, što takođe ukazuje na nezakonito postupanje informatora prilikom provođenja posebnih istražnih radnji jer je umjesto da iste provodi na pasivan način, ustvari vršio uticaj na optuženog i podstrekavao ga na izvršenje krivičnog djela. Dakle, optuženi Sijamhodžić je ustvari žrtva nasrtaja informatora koji mu nudi novac koji on uopšte od njega nije tražio. Branilac je potom ukazao i na nezakonitost iskaza koje su u istrazi dali svjedoci Makić Edin i Velić Eldin navodeći da su isti saslušavani zajedno i da su svoje izjave prilagođavali i usklađivali, što je suprotno odredbi člana 85. stav 1. ZKP BiH. Takođe, njihove iskaze su dodatno prilagođavali i službenici SIPA-e koji su ih saslušavali, a što je svjedok Velić potvrdio i na glavnom pretresu. Pored toga, iskazi svjedoka Makića i Velića su nezakoniti i iz razloga što je Makić prilikom saslušanja u istrazi zatražio da mu se da imunitet, o kojem nikada nije odlučeno, dok je svjedoku Veliću obećana nagrada u smislu neprocesuiranja, što upućuje na zaključak da je Tužilaštvo u istrazi ove svjedoke ucjenjivalo, obećavalo im nagradu i trgovalo istima, te iste, iako im nije dalo imunitet, ipak na kraju nije optužilo za počinjenje krivičnog djela. Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH, kao što je optužilo Saračević Elvisa. Takođe, branilac je istakao da pripadnici SIPA-e, a ni Tužilaštva, nikada nisu pronašli novčanice koje su korištene i navodno date optuženim prilikom provođenja posebne istražne radnje simulovano davanje potkupnine, isko su iste prije davanja informatoru s ciljem da ih preda optuženom, označene, popisane i fotografisane, zbog čega se sa sigurnošću ne može utvrditi da su iste predate optuženim kako je to tvrdilo Tužilaštvo. I na kraju, branilac je ukratko interpretirajući i analizirajući dokaze provedene na glavnom pretresu, zaključio da Tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi djelovali kao organizovana grupa, da je pripadnik iste bio optuženi Sijamhodžić, te da je u okviru iste počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi na način opisan u tačkama 1., 3., 4. i 6. optužnice. Predložio je da Sud donese presudu kojom se optuženi Sijamhodžić oslobađa od optužbe.

Optuženi Sijamhodžić Mersud saglasio se sa završnim riječima svog branioca.

Advokat Kajtezović Amir, branilac optuženog Durić Safeta, u svojoj završnoj riječi prvenstveno je istakao da se pridružuje završnim izlaganjima ostalih branilaca kao i prigovorima koje su iznijeli, posebno ističući prigovor nezakonitosti svih dokaza koji su pribavljeni iz mobilnih telefonskih aparata optuženih kao i dokaza koji su iz njih proistekli, budući da nikada nije od strane Tužilaštva zatražena, niti je od strane Suda izdata posebna naredba o pretresu mobilnih telefonskih aparata. Branilac je potom

naveo da odbrana nikada od strane Tužilaštva nije dobila naredbu o sprovođenju istrage u odnosu na optuženog Durića, te je do kraja postupka ostalo nepoznato kada je optuženi Durić dobio status osumnjičenog i za koje krivično djelo i kada je protiv njega okončana istraga. Branilac je dalje ukazao na nezakonitost svih dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji, navodeći da su posebne istražne radnje po prvoj naredbi trajale od 24.8.2018. godine do 24.09.2018. godine, dakle 31 dan, što je suprotno zakonskoj odredbi iz člana 118. ZKP BiH kojom je jasno propisano da posebne istražne radnje mogu trajati najduže mjesec dana. Budući da se sve kasnije naredbe o određivanju i produženju posebnih istražnih radnji vežu za ovu prvu naredbu koja je nezakonita, i one su nezakonite, kako zbog prethodno navedene činjenice, tako i zbog toga što nisu postojale osnovi sumnje da su lica prema kojima su određene posebne istražne radnje počinila krivično djelo, pa su samim tim i dokazi koji su temeljem njih pribavljeni nezakoniti i na njima se ne može zasnivati sudska odluka. Pored toga, informatoru Kikiju koji je provodio posebnu istražnu radnju simulirano davanje potkupnine, a koji nije policijski službenik, pripadnici SIPA-e su sugerisali kome tačno mora dati novac što predstavlja nezakonito postupanje i podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela primanje dara, zbog čega su svi dokazi koji su pribavljeni primjenom ove posebne istražne radnje takođe nezakoniti i sud ih ne može cijeliti prilikom donošenja sudske odluke. Pored toga, svjedok Velić je na glavnom pretresu potvrdio da mu je za provođenje posebnih istražnih radnji obećana nagrada, pa čak i novčana, kao i zaštita od krivičnog progona. Branilac je prigovorio i zakonitosti izjava koje su u istrazi dali svjedoci Makić Edin i Velić Eldin iz razloga što su ovi svjedoci zajedno davali izjave i što su njihove izjave kombinovane, usklađivane i nadopunjavane a potom tako usklađene unošene u zapisnike. Takođe, njihove izjave iz istrage su i nepouzdanе i neistinite, jer ih svjedoci nisu potvrdili na glavnom pretresu. Branilac je dalje istakao da Tužilaštvo provedenim dokazima nije dokazalo da je optuženi Durić bio član grupe za organizovani kriminal niti da je posredovao u podmićivanju optuženih kao carinskih službenika, budući da je njegov posao špeditera bio da posreduje između svojih klijenata-uvoznika i carine, te da su i druge špeditorske kuće poslovale na potpuno identičan način kao i špeditorska kuća VEDS-ŠPED, a što su jasno potvrdili brojni svjedoci navodeći da je bila redovna procedura da lice koje uvozi robu, uključujući i polovne automobile, ima pravo da provjeri njihovu katalošku vrijednost odnosno raspon od minimuma do maksimuma i da je taj podatak javan, te da te podatke uvoznici uglavnom očekuju od špeditera. I sam svjedok Makić Edin je u svom iskazu na glavnom pretresu jasno potvrdio da optuženi Durić nikada nije tražio novac za sebe ili carinike, te da mu je bilo vrlo neprijatno da mu saopšti kad je bilo nekih problema u postupku carinjenja vozila. Pored toga, optuženi odnosno njegova špeditorska kuća nisu vršili špeditorske usluge za 5 vozila marke mercedes B klase iz tačke 6. optužnice, već je to radila špeditorska kuća Lisis čiji je vlasnik Čerimović Evresa i njen suprug kojeg zovu Japanac, a koja je saslušana na glavnom pretresu na ove okolnosti i iste potvrdila u svom iskazu, pa je potpuno nejasno zašto bi optuženi Durić posredovao u podmićivanju carinika ako nije vršio špeditorske usluge za ta vozila. Takođe, Tužilaštvo nije dokazalo ni da je optuženi posredovao u podmićivanju optuženog Topić Adnana prilikom carinjenja robe koju je uvezla firma koja je u vlasništvu njegovog brata Durić Nedžada (tačka 7. optužnice), te da je dokazano da je carinski postupak u konkretnom slučaju proveden u skladu sa zakonom i internim propisima carine. Predložio je da Sud optuženog Durića oslobodi od optužbe za krivično

djelo za koje je optužen.

Optuženi Durić Safet saglasio se sa navodima branioca.

Branilac optuženog Pjanić Edina, advokat Crnalić Asim, u svojoj završnoj riječi prvenstveno se osvrnuo na činjenični opis tačke 8. optužnice, navodeći da su u ovoj tački data u stvari dva opisa radnje izvršenja krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret. Prvi je uopšten, opisan na način da je optuženi prilikom obavljanja poslova carinskog službenika na graničnom prelazu Hukića Brdo, od kontrolisanih putnika zahtijevao dar u novčanim iznosima koji bi sam odredio kako bi ih oslobodio od plaćanja uvoznih dažbina, bez tačnog navođenja od kojih osoba, u koje vrijeme, na kojem mjestu i u kojim iznosima. Ovakav činjenični opis radnje izvršenja krivičnog djela nema dovoljno elemenata da bi o njemu sud uopšte mogao odlučiti. Drugi opis radnje izvršenja odnosi se na tačno određeni događaj odnosno na navodno traženje mita od strane optuženog od putnika Pehlić Mirzeta koji je kritične prilike pokušao preći državnu granicu sa kombijem i prikolicom u kojima se nalazila polovna roba, a koje činjenične navode Tužilaštvo nije dokazalo svojim dokazima. Nasuprot tome, odbrana je svojim dokazima, prvenstveno iskazima svjedoka Božić Milana i Samardžić Raifa, dokazala da optuženi kritične prilike od Pehlić Mirzeta nije tražio mito već je tražio da plati carinu na robu koju je uvezio, a za koju je carinska osnovica bila 1000 KM ili 500 Eura, što je Pehlić Mirzet odbio učiniti nakon čega je, izrevoltiran što je cijelu noć morao obilaziti granične prelaze kako bi ušao u BiH, prijavio optuženog da mu je tražio mito. U odnosu na telefonske razgovore optuženog koji su od strane Tužilaštva prezentovani na glavnom pretresu, branilac je istakao da isti sami za sebe ne dokazuju da je optuženi tražio niti uzimao mito, te da je odbrana dokazala da se boja crvena, žuta, plava i sl. koje se spominju u razgovorima optuženog sa suprugom, odnose na boje u sportskoj kladionici, a ne na boju novčanica kako je to Tužilaštvo inputiralo. I na kraju, branilac je istakao da je njegov branjenik osoba lošeg materijalnog stanja, bez vlastitog stana, koji sa suprugom, djecom i roditeljima živi u roditeljskoj kući, koji vozi vozilo staro 20 godina, a koje činjenice bi bile sigurno drugačije da je optuženi osoba koja je konstantno zahtijevala i uzimala mito, kakvom ga je nastojalo prikazati Tužilaštvo. Predložio je da sud donese presudom kojom optuženog Pjanića oslobađa od optužbe.

Optuženi Pjanić Edin saglasio se sa navodima branioca, te dodao da svi koji ga poznaju znaju da je svoj posao carinskog službenika obavljao časno i pošteno.

Procesne odluke Suda

Neprihvatanje dokaznih prijedloga odbrana za saslušanje određenih svjedoka

Odbrana optuženog Harbaš Amira, predložila je da se u svojstvu svjedoka saslušaju: Kahrić Hasan, Smajić Asmir, Alagić Amira, Džehverović Suad, Čataković Aladin, Čerimović Evresa, Šahinović Hamid, Dautović Šefika, Mezildžić Nedžad, Mujakić Mujo, Sarajlija Muharem, Latić Natko, Jušić Zlatan, Omerčević Hasan, Umičević Slavko, Hadžalić Rifet, Bešagić Enver, Bešagić Teufik, Božić Milan, Rizvić Adis i Karajić Adam.⁷

⁷ Prijedlog dokaza od 04.01.2022. godine

Odbrana je na glavnom pretresu održanom dana 27.12.2021. godine, predložila da se sasluša i optuženi Harbaš Amir u svojstvu svjedoka.

Odbrana optuženog Topić Adnana, predložila je da se u svojstvu svjedoka saslušaju: Alagić Amira, Čehić Adil, Džehverović Suad, Bećirević Suada, Dolić Edin, Kovačević Adnan i Beganović Amir ⁸.

Odbrana optuženog Sijamhodžić Mersuda, predložila je da se u svojstvu svjedoka saslušaju: Čehić Adil, Alagić Amira, Džahverović Suad, Toromanović Edin, Bećirević Suada, Kahrić Hasan, Smajić Asmir, Čerimović Evresa, Šahinović Hamid, Dautović Šefika, Alijanović Hajro, Pajazetović Merima, Hodžić Šefik; Dolić Edin, Brkić Denis, Mezildžić Nedžad, Mujakić Mujo, Mujakić Mirsad, Sarajlija Muharem, Beganović Amir, Kovačević Adnan, Latić Natko, Rošić Sejad, Jušić Zlatan, Omerčević Hasan, Umučević Slavko, Hadžalić Rifet i Bešagić Enver.⁹

Odbrana optuženog Durić Safeta, predložila je da se u svojstvu svjedoka saslušaju: Čerimović Evresa, Šahinović Hamid, Dautović Šefika, Alijanović Hajro, Dolić Edin, Jušić Zlatan, Omerčević Hasan, Umučević Slavko, Hadžalić Rifet, Bešagić Enver te optuženi Safet Durić¹⁰.

Odbrane su u svojim prijedlozima navele svojstvo svih predloženih svjedoka i detaljno naznačile okolnosti na koje bi predloženi svjedoci svjedočili. Međutim, po ocjeni Suda, svi predloženi svjedoci, predloženi su na iste ili slične okolnosti kao što su ličnosti optuženih i njihov rad kao carinskih službenika, postupak carinjenja vozila i drugih roba (postupanje pregledača i carinskih inspektora), postupak špedicije te iskustva drugih uvoznika prilikom uvoza roba sa zakonitim/nezakonitim postupanjem carinika na carinskom referatu Velika Kladuša.

Odbrana optuženog Pjanić Edina predložila je da se u svojstvu svjedoka saslušaju: Božić Milan, Samardžić Raif, Dizdarević Izet, Čataković Aladin, Murtić Dženan, Kazaferović Derviš, Murtić Hašim i Ružanović Ekrem te optuženi Pjanić Edin.

Izjašnjavajući se na dokazne prijedloge odbrana, tužiteljica je navela da su predloženi svjedoci uglavnom irelevantni jer se odnose na okolnosti koje nisu predmet optuženja ili se radi o svjedocima koji nemaju neposredna saznanja u vezi sa činjeničnim događajima opisanim u optužnici. U odnosu na svjedoke koji su predloženi na okolnosti da li su im optuženi ikada tražili mito, tužiteljica je navela da nema potrebe za njihovim saslušanjem jer je potpuno jasno da će se isti negativno izjasniti kao ni za svjedocima koji su predloženi na okolnosti odnosa optuženih sa drugim carinicima, uvoznicima i špediterima, a koji odnosi za tužiteljicu nisu sporni.

Sud je usvojio dokazne prijedloge odbrana za saslušanje svjedoka Kahrić Hasana, šef odsjeka za carine, Regionalni centar Banja Luka; Alagić Amire, carinski inspektor u UIO BiH, CI Velika Kladuša; Džehverović Suada, pregledača u UIO BiH, CI Velika Kladuša; Čerimović Evrese, zakonskog zastupnika društva za špediciju robe Lizis; Jušić Zlatana, zakonskog zastupnika privrednog društva "KUM"; Božić Milana, vođa smjene na GP Hukića Brdo; Dizdarević Izeta, carinika na GP Hukića Brdo; Samardžić Raif, svjedoka

⁸ Prijedlog dokaza od 30.12.2021. godine

⁹ Prijedlog dokaza od 29.12.2021. godine

¹⁰ Prijedlog dokaza od 04.01.2022. godine

očevica i Čehić Adila, carinskog inspektora i očevica u UIO BiH, CI Velika Kladuša. Takođe, Sud je prihvatio prijedloge odbrana optuženih Amira Harbaša, Safeta Durića i Edina Pjanića da se optuženi saslušaju u svojstvu svjedoka. Odbrana optuženog Durića je naknadno odustala od njegovog saslušanja u svojstvu svjedoka.

Sud je prijedloge odbrana optuženih za saslušanje svjedoka Smajić Asmira, Čataković Aladina, Šahinović Hamida, Dautović Šefike, Mezildžić Nedžada, Mujakić Muje, Sarajlija Muharema, Latić Natka, Omerčević Hasana, Umičević Slavka, Bašagić Envera, Bašagić Teufika, Rizvić Adisa, Karajić Adama, Bećirević Suada, Dolić Edina, Kovačević Adnana, Beganović Amira Toromanović Edina, Šahinović Hamida, Alijanović Hajra, Pajazetović Merime, Hodžić Šefika, Brkić Denisa, Mujakić Mirsada, Rošić Sejada, Bašagić Envera i Hadžalić Rifeta odbio kao nepotrebne, budući da su ovi svjedoci predloženi ili na okolnosti koje nisu predmet optuženja ili je predloženo više svjedoka na potpuno iste okolnosti ili predloženi svjedoci nemaju neposredna saznanja o činjeničnim događajima iz optužnice ili su predloženi na okolnosti koje su po ocjeni Suda dovoljno razjašnjene ili čak nesporne. Stoga je Sud ocijenio da saslušanje ovih svjedoka ne bi doprinijelo dodatnom razjašnjenju predmetne krivičnopravne stvari i da okolnosti na koje su predloženi ovi svjedoci nemaju bitnog značaja za predmet, zbog čega bi saslušanje ovih svjedoka samo nepotrebno odugovlačilo postupak.

Ovo posebno iz razloga što su navedeni svjedoci takođe carinski službenici, odgovorna lica odnosno vlasnici špediterskih kuća te predstavnici pravnih lica koja se bave uvozom roba i koji su predloženi na gotovo iste okolnosti na koje okolnosti su predloženi i svjedoci Kahrić Hasan, Alagić Amira, Džehverović Suad, Čerimović Evresa, Jušić Zlatan i Božić Milan, čije je saslušanje Sud prihvatio.

Prilikom donošenja navedene odluke, Sud je imao u vidu odredbu člana 239. stav 2. ZKP BiH kojom je propisano da „*Dužnost sud je odnosno predsjednika vjeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otkrivanje svega što odugovlači postupak a ne doprinosi razjašnjenju stvari*“, kao i odredbu člana 263. stav 2. ZKP BiH kojom je propisano: „*Ako sudija, odnosno predsjednik vjeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.*“

U skladu sa citiranim zakonskim odredbama, a iz prethodno navedenih i obrazloženih razloga, Sud nije prihvatio da se navedena lica saslušaju u svojstvu svjedoka, cijeneći da bi njihovo saslušanje odugovlačilo postupak a ne bi doprinijelo svestranijem pretresanju predmeta i razjašnjenju konkretne krivičnopravne stvari i da okolnosti koje su odbrane željele da dokažu iskazima ovih svjedoka nemaju bitnog značaja za konkretan predmet i donošenje pravilne i zakonite odluke.

Odgađanje pretresa u trajanju dužem od 30 dana

U toku glavnog pretresa, došlo je do odgađanja pretresa u trajanju dužem od trideset dana i to između ročišta za početak glavnog pretresa koje je održano dana 22.02.2021. godine i ročišta za nastavak glavnog pretresa koje je održano dana 10.08.2021. godine, a zbog posljedica izazvanih virusom korona te restriktivnih mjera koje su donosili nadležni organi u cilju sprječavanja širenja ovog virusa i zaštite zdravlja ljudi. Članom 251. stav 2. ZKP BiH, propisano je da glavni pretres mora ponovno početi, ako je odgađanje trajalo duže od trideset dana. Međutim, istom je odredbom²³ propisano i da uz saglasnost stranaka i

branilaca, vijeće može odlučiti da se svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo, nego da se koriste ranije dati iskazi. U konkretnom slučaju, nakon odgađanja pretresa u trajanju dužem od trideset dana, stranke i branioci su se svaki put izjasnili da ne osporavaju odluku Suda o nastavku glavnog pretresa nakon proteka roka od 30 dana, niti su zahtijevali da ranije izvedeni dokazi budu ponovo izvođeni, na osnovu čega je Vijeće donijelo odluku o nastavcima glavnog pretresa.

Intervencija Suda u pogledu izmjena u činjeničnom opisu izreke presude u odnosu na činjenični opis optužnice

U činjeničnom opisu osuđujućeg dijela izreke presude napravljene su određene izmjene, a sve kako bi izreka presude odgovarala utvrđenom činjeničnom stanju. Pri tome je Sud vođen ograničenjima, u smislu poštivanja objektivnog identiteta optužbe i presude, u skladu sa članom 280. ZKP BiH. Sud je tako, a s obzirom na utvrđene činjenice i pravnu kvalifikaciju djela za koja je utvrđena krivnja optuženih Topića, Sijamhodžića i Durića, u izreci osuđujućeg dijela presude, u uvodnom dijelu izreke prilagodio vrijeme izvršenja krivičnog djela radnjama optuženih za koje ih je oglasio krivim (umjesto do 14.02.2019. godine navedeno je do 29.01.2019. godine) te je iz uvodnog dijela izreke presude izostavio dio činjeničnog opisa koji se odnosi na pripadnost grupi za organizovani kriminal optuženih Topić Adnana, Sijamhodžić Mersuda i Durić Safeta. S obzirom da Sud nije vezan za pravnu kvalifikaciju tužioca, a imajući u vidu da se radi o nedokazanim činjenicama, Sud je zaključio da njihovo izostavljanje iz osuđujućeg dijela izreke presude predstavlja prilagođavanje činjeničnog opisa utvrđenim činjenicama, zbog čega nije pravno neophodno donošenje oslobađajuće presude za ovaj dio optužnice. Sud cijeni da navedenim izmjenama nije povrijedio ni subjektivni ni objektivni identitet između optužnice i presude, niti počinio bitnu povredu odredbama krivičnog postupka, s obzirom da su urađene izmjene rezultat utvrđenog činjeničnog stanja.

Prigovori zakonitosti dokaza

Odbrane optuženih Harbaš Amira, Topić Adnana, Sijamhodžić Mersuda i Durić Safeta, tokom postupka, a i u završnoj riječi, osporili su zakonitost pojedinih dokaza optužbe, prvenstveno dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH, navodeći da su iste nezakonite iz više razloga. Tako su branioci optuženih prvenstveno istakli da naredbe Suda, kao ni prijedlozi Tužilaštva na osnovu kojih su donesene, ne sadrže obrazloženje osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo od strane osumnjičenih kao ni obrazloženje da se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama. Pored toga, branilac optuženog Sijamhodžić Mersuda, istakao je da se prvobitna naredba o određivanju posebnih istražnih radnji uopšte nije odnosila na optužene koji su optuženi u ovom predmetu, osim optuženog Harbaša, niti na krivična djela za koja su kasnije optuženi. Takođe, posebne istražne radnje koje su provođene po ovoj naredbi nisu dale rezultate i nije postojao razlog za njihovo produženje, ali je sudija za prethodni postupak, uprkos tome, iste u više navrata produžavao iako za to nije bilo zakonskog osnova.

Navedene prigovore, Sud je ocijenio neosnovanim.

Odredbom člana 10. ZKP BiH propisan je princip zakonitosti dokaza koji glasi:

(1) „Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja učestvuje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) „Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.“

(3) „Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stava 2. ovog člana.“

Iz sadržine citiranih zakonskih odredbi jasno i nedvosmisleno proizilazi da je nezakonit onaj dokaz koji je pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima, odnosno onaj dokaz koji je pribavljen bitnim povredama procesnog zakona. Stoga, ne dovodi svaka povreda procesnog zakona automatski i do nezakonitosti dokaza, već je neophodno zaključiti kakav je značaj navedene povrede ili propusta na osnovna prava i slobode, odnosno kakav je uticaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka. Dakle, zaključak Suda o nezakonitosti određenog dokaza ne može se zasnovati samo i isključivo na činjenici da je prilikom njegovog pribavljanja povrijeđena neka odredba procesnog zakona, već je u toj situaciji neophodno cijeliti cilj odredbe koja nije primijenjena ili je prekršena, kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna prava i slobode odnosno na osnovna načela krivičnog postupka.¹¹ Izuzetak od navedenog pravila, predstavljaju samo one zakonske odredbe koje u sebi sadrže izričitu zabranu zasnivanja sudske odluke na dokazima koji su pribavljeni njihovim kršenjem tj. kada kršenje ili neprimjenjivanje takvih odredbi, automatski ima za posljedicu nezakonitost dokaza koji je pribavljen kršenjem ili neprimjenjivanjem te odredbe.

Odredbom člana 116. stav 1. ZKP BiH propisano je da: *"Protiv osobe za koju postoji osnovi sumnje da je sama ili sa drugim osobama učestvovala ili učestvuje u učinjenju krivičnog djela iz člana 117. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama"*, dok su članom 116. stav 1. ZKP BiH propisane vrste posebnih istražnih radnji.

Odredbom člana 117. ZKP BiH, propisano je za koja krivična djela se mogu odrediti posebne istražne radnje, dok je odredbom člana 118. ZKP BiH, propisana nadležnost za određivanje posebnih istražnih radnji, kao i rokovi trajanja pojedinih posebnih istražnih radnji.

Tako se u članu 118. navodi: *„Istražne radnje iz člana 116. stava 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog Tužioca koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima, osnove sumnje iz člana 116. stava 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i*

¹¹ Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 K 009103 14 KŽ od 04.06.2015. godine

trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog Tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje“.

Analizirajući citirane zakonske odredbe, jasno je da se naredba Suda veže za obrazloženi prijedlog Tužilaštva, odnosno da čine jednu cjelinu u smislu osnova za poduzimanje posebne istražne radnje, te je stoga potrebno pomno razmotriti i prijedlog i naredbu, kako bi se moglo utemeljeno cijeliti kvalitet istih. Ta ocjena je važna radi zaključka da li je sudija za prethodni postupak temeljno razmotrio postojanje zakonom propisanih pretpostavki za određivanje posebnih istražnih radnji. Pri tome, interes je Tužilaštva da sudiji za prethodni postupak ponudi sve relevantne podatke i činjenice o postojanju tih pretpostavki, što je, očekivano, i sadržano u prijedlozima za određivanje odnosno produženju primjene posebnih istražnih radnji, te priložima dostavljenim uz iste, a u koje je Sud izvršio uvid budući da se iste nalaze u spisu predmeta. Posebne istražne radnje su, naime, ograničene samo na one postupke u kojima postoji činjenična osnova sumnje da je neka osoba, sama ili zajedno s drugim osobama, sudjelovala u počinjenju kataloški određenih krivičnih djela. S obzirom da se takvim radnjama privremeno ograničavaju ustavna prava građana, moguće ih je odrediti samo ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama. Ova zakonom propisana ograničenja predstavljaju jamstvo da mjere nisu određene nemarno, neregularno ili bez potrebnog razmatranja¹².

Jasno obrazloženje prijedloga za posebne istražne radnje, na temelju kojeg se donose naredbe kojim se određuju posebne istražne radnje, ukazuje na postojanje osnova sumnje, kao nužne pretpostavke za provođenje tih radnji. Stoga je središnje pitanje da li je obrazloženje logično, zakonito i dovoljno jasno da bi se na osnovu istog mogla izdati naredba. U svakom od prijedloga na osnovu kojih su izdate predmetne naredbe za posebne istražne radnje, detaljno su navedene sve relevantne okolnosti, operativna saznanja, rezultati do tada provedenih dokaznih radnji, za konkretno označene osobe, kao i razlozi zbog kojih je neophodno upravo određivanje posebnih istražnih radnji. S obzirom da je u uvodu svake naredbe jasno naznačeno da se ista izdaje na prijedlog Tužilaštva, to nesumnjivo implicira da su upravo razlozi navedeni u prijedlozima razmotreni i da, po ocjeni sudije za prethodni postupak, imaju uporište u dokumentaciji priloženoj uz predmetne prijedloge. Takođe, sve naredbe Suda sadržavale su detaljno navedene osnove sumnje da je počinjeno krivično djelo, dokaze na osnovu kojih navedeno proizlazi, te obrazloženje da se u konkretnom slučaju dokazi ne mogu pribaviti na drugi način, odnosno da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama.

Dakle, suprotno navodima odbrana optuženih, Sud cijeni da su naredbe Suda za provođenje posebnih istražnih radnji u ovom krivičnom predmetu zakonite, odnosno da je sav postupak izdavanja istih, kao i dokazi dobijeni na osnovu njih zakoniti. Naime, ako se ima u vidu da je odredbom člana 118. ZKP BiH, propisano da posebne istražne radnje određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog Tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima, osnove sumnje iz člana 116. stava 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje, a da pritom nema odredbe koja bi nezakonitost dokaza vezala za kvalitet obrazloženja prijedloga odnosno naredbe, pri čemu prijedlozi Tužilaštva

¹² Vidjeti ESLJP: Klass i drugi protiv Njemačke, 6. rujna 1978., stavak 24; presuda Dragojević protiv Hrvatske 50., Serija A br. 28; Ekimdzhiev protiv Bugarske, br. 62540/00, stavak 77., 28. lipnja 2007.; Kennedy protiv Ujedinjene Kraljevine, br. 26839/05, stavak 153., 18. svibnja 2010

sadrže sve zakonom propisane stavke koje su pretpostavka za zakonitost pribavljanja dokaza, jasno je da je stav Suda u ovom pogledu, ispravan.

Slijedom iznesenih prigovora, Sud je izvršio uvid u sve naredbe Suda BiH¹³, te prije svega utvrdio da je provođenje posebnih istražnih radnji u ovom krivičnom predmetu, trajalo u periodu od 24.08.2018. godine do 28.02.2019. godine (posljednjom naredbom od 28.01.2019. godine određeno je da posebne istražne radnje mogu trajati do 28.02.2019. godine); da su provođene posebne istražne radnje nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH; tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima iz člana 116. stav 2. tačka d) ZKP BiH; korištenje prikrivenih istražitelja i korištenje informatora iz člana 116. stav 2. tačka e) ZKP BiH i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH (kao jednokratni akti), kao i da su sve naredbe, a suprotno navodima branioca, izdate zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH u vezi sa, između ostalih, krivičnim djelom Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH i krivičnim djelom Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH, a za koje krivično djelo su optuženi u konačnici i optuženi u ovom postupku.

Tako je uvidom u Naredbu Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn od 24.08.2018. godine (T-1), Sud je utvrdio da je istom određeno provođenje posebnih istražnih radnji nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH, između ostalih, u odnosu na optužene Amira Harbaša i Edina Pjanića. Naredbom je određeno da će izvođenje posebnih istražnih radnji trajati 1 (jedan) mjesec, počev od 24.08.2018. godine pa do 24.09.2018. godine. Iz sadržaja navedene naredbe, nesporno proizilazi da je ista donesena na osnovu obrazloženog prijedloga Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTO 0015664 18 od 20.08.2018. godine, koji je dostavljen Sudu dana 21.08.2018. godine, sa priložima. Takođe, uvidom u navedenu naredbu, Sud je utvrdio da ista sadrži obrazloženje osnova sumnje da tada osumnjičeni Harbaš Amir, kao šef carinske ispostave Velika Kladuša i Pjanić Edin kao carinski službenik na graničnom prelazu Hukića Brdo, zajedno sa drugim licima navedenim u naredbi, od kojih su neki takođe carinski službenici dok su neki uvoznici polovne robe, propuštaju obavljanje službenih radnji carinjenja i pregleda robe te

¹³ Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn od 24.08.2018. godine; Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn 3 od 25.09.2018. godine; Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn 5 od 25.10.2018. godine; Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn 7 od 23.11.2018. godine; Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine; Naredba Suda S1 2 K 029407 18 Krn 10 od 21.12.2018. godine i Naredba Suda broj: S1 2 K 029407 19 Krn 11 od 28.01.2019. godine

primaju dar za takve radnje, odnosno propuštanja, koje su detaljno opisane u naredbama, na koji način učestvuju u izvršenju krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelima Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH i Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH.

U naredbi je navedeno da je Sud, a cijeneći dokaze dostavljene od strane Tužilaštva BiH uz prijedlog za određivanje posebnih istražnih radnji, utvrdio da postoje osnovi sumnje da navedeni osumnjičeni, zajedno sa drugim licima, organizuju prolazak kamiona i teretnih kombija u kasne noćne sate, uvijek u istoj smjeni carine, sa robom bez valjane dokumentacije pri čemu se istima ne naplaćaju dadžbine ili se izdaju CPD blokovi, ne vršeći pregled robe. Carinici, uključujući i osumnjičenog Pjanića, motivisani primljenim darom, prihvataju papir koji je vozač napisao, a kom je višestruko umanjena količina i vrijednost robe, proceduru carinjenja završavaju mimo propisanih pravila. U naredbi je navedeno i da je o načinu postupanja osumnjičenog Pjanića kao carinika, svjedočilo lice od kojeg je Pjanić zatražio 500 Eura kako bi prevezao robu preko granice, a koje je odbilo dati takav dar.

Takođe, iz sadržine naredbe nesporno proizilazi da ista sadrži i obrazloženje da se dokazi o izvršenju navedenih krivičnih djela ne mogu pribaviti na drugi način, odnosno da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa znatnim poteškoćama, a cijeneći činjenicu da sva lica za koja postoje osnovi sumnje da učestvuju u izvršenju krivičnog djela (uvoznici, carinski službenici, granični policajci i špediteri), ostvaruju međusobnu dobru saradnju i komunikaciju koja se ogleda u tome da prije izvršenja krivičnih djela pripremaju svu potrebnu dokumentaciju kako bi obezbijedili uredno stanje u slučaju naknadnih provjera. Takođe, granični prelazi su izdvojeni od drugih objekata iz kojih bi se mogle izvršiti opservacije, pa je osumnjičnim teško prići, a posebno imajući u vidu činjenicu da su neki od njih već bili predmet rada SIPA-e, pa su isti, pored toga što poznaju većinu službenika SIPA-e, izuzetno oprezni prilikom realizovanja kriminalnih zamisli.

Sud je neosnovanim našao i prigovore branioca optuženog Durića da su posebne istražne radnje po prvoj naredbi Suda od 24.08.2018. godine trajale duže od mjesec dana, tačnije 31 dan, što bi bilo suprotno zakonskoj odredbi iz člana 118. stav 3. ZKP BiH kojom je jasno propisano da mogu trajati najduže mjesec dana. Računanje rokova propisano je odredbama člana 159. ZKP BiH. Tako je odredbom člana 159. stav 3. ZKP BiH propisano da se *rokovi određeni po mjesecima odnosno godinama završavaju protekom onog dana posljednjeg mjeseca odnosno godine kcji po svom brcju odgovara danu kada je rok otpočeo...* Imajući u vidu da je provođenje posebnih istražnih radnji po naredbi Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn od 24.08.2018. godine trajalo u periodu od 24.08.2018. godine pa do 24.09.2018. godine, nije prekoračen rok, a mjesec dana propisan odredbom člana 118. stav 3. ZKP BiH.

Sud je izvršio uvid i u ostale naredbe Suda kojima su određivane/produžavane posebne istražne radnje od 25.09.2018. godine; 25.10.2018. godine; 23.11.2018. godine; 20.12.2018. godine; 21.12.2018. godine i 28.01.2019. godine (T-2 do T-7), te takođe utvrdio da svaka naredba sadrži konkretno i iscrpno obrazloženje osnova sumnje da lica prema kojima se određuju odnosno produžavaju posebne istražne radnje učestvuju u izvršenju krivičnog djela, sa detaljnim opisom njihovih pojedinačnih radnji, kao i jasne i konkretne razloge za zaključak suda zašto se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi o izvršenju krivičnog djela od strane ovih lica odnosno zašto bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama.

Kada su u pitanju optuženi Topić Adnan i Sijamhodžić Mersud, Sud je utvrdio da su prema

ovim optuženim posebne istražne određene samo naredbom Suda broj: S1 2 K 029407 19 Krn 11 od 28.01.2019. godine i to posebne istražne radnje nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH; simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH, te u odnosu na optuženog Topić Adnana i tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima iz člana 116. stav 2. tačka d) ZKP BiH. U naredbi je navedeno da je iz rezultata dotadašnje primjene posebnih istražnih radnji po naredbama Suda, čiji je relevantni sadržaj detaljno interpretiran u naredbi, utvrđeno da Sijamhodžić i Topić, po uputama optuženog Harbaš Amira, šefa CI Velika Kladuša, kontinuirano vrše pritisak na informatora kodnog naziva Kiki da vrši plaćanje mita (kafe), a nekad preko špeditera Durić Safeta, za vozila koja su već uvezena i ocarinjena, za koja nisu platili mito radi snižavanja carinske osnovice. Takođe, u naredbi su navedeni konkretni, jasni i dostatni razlozi zašto se dokazi o krivičnopравnim radnjama optuženih ne mogu pribaviti na drugi način odnosno da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama.

Kada je u pitanju optuženi Durić Safet, Sud je utvrdio da su prema ovom optuženom posebne istražne radnje prvi put određene naredbom Suda broj: S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine i to posebne istražne radnje nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH; tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima iz člana 116. stav 2. tačka d) ZKP BiH; korištenje prikrivenih istražitelja i informatora iz člana 116. stav 1. tačka e) ZKP BiH i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 1. tačka f) ZKP BiH. U naredbi je detaljno obrazloženo da iz prikupljenih dokaza proizilaze osnove sumnje da Durić Safet kao vlasnik špedicije VEDS-ŠPED koja obavlja špeditorske usluge za pravno lice Ikan komerc koje se bavi uvozom polovnih automobila, posreduje u podmićivanju carinskih službenika na način da informator Kiki novac za mito kafu daje Duriću te da Durić prenosi Kikiju podatke koju cijenu vozila su odredili i na koju će se obračunati carinske dadžbine, te podacima poreskih obaveza, a koje će biti prihvaćene od strane carinika CI Velika Kladuša ako se plati mito-kafa. Takođe, u naredbi su navedeni konkretni, jasni i dostatni razlozi zašto se dokazi o krivičnopравnim radnjama optuženih ne mogu pribaviti na drugi način ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama. Isto se odnosi i na naredbu Suda broj: S1 2 K 029407 19 Krn 11 od 28.01.2019. godine kojom su prema optuženom Duriću produžene posebne istražne radnje.

Branilac optuženog Sijamhodžića, takođe je prigovorio da naredbom Suda od 20.12.2018. godine kojom je određeno izvođenje posebnih istražnih radnji simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine nije bio obuhvaćen optuženi Sijamhodžić, a da su i pored toga ovlaštena službena lica SIPA-e naredila informatoru Kikiju da novčani iznos od 200 KM preda optuženom Sijamhodžiću. Takođe, branilac je istakao i da je po ovoj naredbi, informator bio ovlašten dati novac samo optuženim Harbašu i Duriću ili osobama sa kojim ga oni povežu, te je davanjem novca Sijamhodžiću informator izašao izvan okvira naredbe Suda, zbog čega su dokazi pribavljeni na ovakav način nezakoniti i na njima se ne može temeljiti sudska odluka.

I ove prigovore, Sud je ocijenio neosnovanim

Naredbom Suda broj: S1 2 K 0 29407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine, prema tada osumnjičenim Harbaš Amiru i Durić Safetu je, između ostalog, određeno provođenje posebnih istražnih radnji simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje

potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH. Naredbom je određeno da će se posebne istražne radnje provesti kao jednokratni akt, u periodu od 20.12.2018. godine do 20.01.2019. godine, na način da će informator Kiki stupiti u kontakt sa osumnjičenim Harbašem i Durićem i sa drugim osobama sa kojim ga oni povežu i dogovoriti se o načinu plaćanja mita-kafe u cilju uvoza i snižavanja carinske osnovice za vozila, dijelove vozila ili predmete koji su na drugi način u vezi sa predmetnim krivičnim djelima i dati mito osumnjičenim ili osobama sa kojima ga osumnjičeni povežu, a sve s ciljem otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela, otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju krivičnih djela kao i prikupljanja materijalnih dokaza protiv osumnjičenih i drugih pripadnika organizovane grupe o pripremanju i izvršenju krivičnog djela koje se osumnjičenim stavlja na teret.

Odredbom člana 122. ZKP BiH jasno i decidno je propisano da se *„Tehničke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uslovima i na način propisan ovim zakonom mogu koristiti kao dokazi u krivičnom postupku“* dok je odredbom člana 121. istog Zakona propisano *„Ako su radnje iz člana 116. ovog zakona preduzete bez naredbe sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, Sud na pribavljenim dokazima ne može zasnovati svjču odluku.“*

Iz citiranih zakonskih odredbi jasno i nedvosmisleno proizilazi da se na podacima i dokazima pribavljenim primjenom posebnih istražnih radnji ne može zasnovati sudska odluka jedino u slučaju ako su ti podaci odnosno dokazi pribavljeni bez naredbe Suda ili u suprotnosti s njom, a što u konkretnom predmetu nije slučaj.

Naime, nesporno je da provođenje posebne istražne radnje simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH po prethodno navedenoj naredbi Suda nije određeno u odnosu na optuženog Sijamhodžić Mersuda, već u odnosu na optužene Harbaš Amira i Durić Safeta. Međutim, u naredbi je jasno određeno da informator može dati potkupninu, osim tada osumnjičenim Harbašu i Duriću, i osobama sa kojima ga oni povežu, a sve s ciljem otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela, otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju krivičnih djela kao i prikupljanja materijalnih dokaza protiv osumnjičenih i drugih pripadnika organizovane grupe o pripremanju i izvršenju krivičnog djela koje se osumnjičenim stavlja na teret.

Iz izvedenih dokaza, a koje će Sud detaljno obrazložiti prilikom obrazlaganja tačke 2. osuđujućeg dijela presude, Sud je nesporno utvrdio da je informatora Kikija sa optuženim Sijamhodžić Mersudom radi davanja mita u novčanom iznosu od 200 KM na način opisan u ovoj tački izreke presude povezao upravo optuženi Durić, a ne ovlaštena službena lica SIPA-e kojima je informator samo prethodno prenio podatke o visini utvrđenih carinskih osnovica za vozila iz ove tačke koje će biti prihvaćene ako da mito u iznosima od po 100 KM za svako vozilo, a koje podatke je prethodno dobio upravo od optuženog Durića, nakon čega su pripadnici SIPA-e informatoru dali novac u iznosu od 200 KM radi predaje optuženom Sijamhodžiću. Takođe, informtor Kiki je tom prilikom predao ovlaštenim službenim licima SIPA-e i papirić na kojem mu je Durić rukom napisao cijene vozila, visinu carinskih dažbina i novčane iznose koji se odnose na mito-kafu carinicima, a koji je takođe uložen kao dokaz Tužilaštva.

Stoga su neosnovani prigovori branioca optuženog Sijamhodžića da je informator Kiki predajom novčanog iznosa od 200 KM optuženom Sijamhodžiću postupio suprotno naredbi Suda od 20.12.2018. godine, a samim tim i prigovori da su dokazi koji su pribavljeni provođenjem posebnih istražnih radnji po ovoj naredbi nezakoniti i da se na

njima ne može temeljiti sudska odluka.

Branioci optuženih prigovorili su zakonitosti provođenja posebnih istražnih radnji simulirani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine i iz razloga što su, navodno, ovlaštena službena lica SIPA-e naređivala informatoru kome i koliko novca treba dati, iako optuženi prethodno od njega nisu zahtijevali davanje dara, zbog čega je postupanje informatora nezakonito i predstavlja podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela, a samim tim su nezakoniti i svi dokazi koji su ovakvim njegovim postupanjem pribavljeni.

Sud je i ove prigovore odbrane ocijenio neosnovanim.

S vezi sa navedenim prigovorima, Sud je prvenstveno cijenio iskaz svjedoka Milovanović Brankice koja je zajedno sa kolegom Soldat Sinišom kao ovlašteno službeno lice SIPA-e radila na provođenju posebnih istražnih radnji u ovom predmetu, uključujući i posebne istražne radnje korištenje informatora i simulovano davanje potkupnine optuženim Sijamhodžiću i Topiću. Svjedok je pojasnila da su u ovom predmetu postupali na osnovu prijave o koruptivnim radnjama carinika na carinskom referatu Velika Kladuša, te da su nakon prikupljenih određenih saznanja i dokaza, Tužilaštvu BiH uputili prijedlog za provođenje posebnih istražnih radnji, koje je kasnije Sud i odredio. Svjedok je potvrdila da su za potrebe provođenja posebnih istražnih radnji korištenje informatora i simulovano davanje potkupnine koristili Velić Eldina koji je koristi kodni naziv Kiki, a iz razloga što je Makić Edin već bio došao u sukob sa carinicima pa je bilo izvjesno da on ne bi mogao uspješno provesti posebne istražne radnje. Svjedok je potvrdila da su nakon registrovanja Velića kao informatora Agencije sa njim obavili detaljan razgovor i poučili ga kako da postupi kao policijski službenik prilikom provođenja posebnih istražnih radnji, a posebno da ne smije podstrekavati optužene na izvršenje krivičnog djela. Zatim bi ga svaki put tehnička služba Agencije opremila sa audio i video opremom nakon čega bi on išao na zadatak, odnosno kontak sa optuženim. Potvrdila je da su na osnovu audio i video snimaka, te razgovora sa Velićem nakon izvršenih posebnih istražnih radnji, utvrdili da je isti postupao u skladu sa njihovim uputstvima, profesionalno, te da se vrlo dobro snašao u ulozi informatora kao da je imao dugogodišnje iskustvo na tim poslovima. Svjedok je potvrdila da je njima Velić prethodno govorio kome sve duhuje novac za mito za carinjenje i kojih vozila, nakon čega su oni njemu davali obilježene novčanice kako bi iste predao upravo tim carinicima koji su od njega prethodno tražili mito. Negirala je da su oni određivali kome će i koliko novca dati Velić, navodeći da oni to nisu ni mogli znati da im Velić nije prethodno saopštavao ko od carinika mu je i koliko novca zahtijevao za carinjenje određenih vozila. Iskaz svjedoka u cjelosti potvrđuju i sadržaji izvještaja koje su na okolnosti provođenja posebnih istražnih radnji od strane informatora Kikija sačinila ovlaštena službena lica Milovanović Brankica i Soldat Siniša.

Cijeneći iskaz svjedoka Milovanović Brankice, a kojem je Sud u cjelosti poklonio vjeru nalazeći ga objektivnim, tačnim i pouzdanim, Izvještaje o provođenju posebnih istražnih radnji, kao i sadržaj audio i video snimaka provođenja posebnih istražnih radnji, a posebno simulovanog davanja potkupnine, Sud je utvrdio da informator Kiki svojim radnjama nije navodio niti nagovarao optužene Sijamhodžića i Topića na učinjenje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi već da je istima, a na njihovo prethodno traženje i određivanje visine dara- kafe, dao novčane iznose koje su zahtijevali, a što će biti detaljno obrazloženo u tačkama 2. i 3. osuđujućeg dijela presude.

Dakle, informator Kiki prilikom provođenja posebnih istražnih radnji nije preduzimao aktivnosti koje bi, kako to neosnovano tvrde branioci optuženih, predstavljale podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela, niti je na bilo koji način izašao izvan okvira određenih Naredbama Suda o provođenju posebnih istražnih radnji korištenje

prikrivenih istražitelja i korištenja informatora iz člana 116. stav 2. tačka e) ZKP BiH i simulirani i kontrolirani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine iz člana 116. stav 2. tačka f) ZKP BiH. Naime, izvedeni dokazi nesporno potvrđuju da je kod optuženih postojala čvrsta odluka da izvrše krivično djelo, odnosno da su optuženi prije samog čina primanja dara od strane informatora Kikija, dar zahtijevali.

Stoga je Sud postupanje informatora Kikija u konkretnom slučaju ocijenio zakonitim, kao i sve dokaze koji su njegovim postupanjem pribavljeni i iste cijenio prilikom donošenja ove presude, nalazeći da informator Kiki svojim postupanjem nije podstrekavao optužene Sijamhodžića i Topića na izvršenje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi, već da im je predao novac koji su oni od njega prethodno zahtijevali i to u iznosima koje su oni prethodno odredili, a ne ovlaštena službena lica SIPA-e.

Branilac optuženog Sijamhodžića, osporavao je provođenje posebnih istražnih radnji i iz razloga što sudija za prethodni postupak, u skladu sa odredbom člana 119. stav 3. ZKP BiH, nakon prestanka primjene posebnih istražnih radnji, optuženog Sijamhodžić Mersuda nije obavijestio da su protiv njega bile preduzete posebne istražne radnje.

I navedene prigovore, Sud je našao neosnovanim.

Naime, nesporno je da je odredbom člana 119. stav 3. ZKP BiH propisana obaveza sudije za prethodni postupak da, bez odlaganja, a nakon preduzimanja posebnih istražnih radnji, obavijesti osobu protiv koje su posebne istražne radnje bile preduzete. Takođe, nesporno je da naspram obaveze sudije za prethodni postupak, stoji pravo osobe protiv koje su bile preduzete posebne istražne radnje da od Suda zatraži ispitivanje zakonitosti naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji i načina na koji su posebne istražne radnje provedene, kao i da u konkretnom slučaju, sudija za prethodni postupak nije postupio u skladu sa navedenom zakonskom odredbom i obavijestio optuženog Sijamhodžić Mersuda.

Međutim, Sud naglašava da iz sadržine odredbi člana 10. ZKP BiH kojima je propisan princip zakonitosti dokaza u krivičnom postupku, jasno i nedvosmisleno proizilazi da je nezakonit onaj dokaz koji je pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima, odnosno dokaz koji je pribavljen bitnim povredama procesnog zakona, slijedom čega se može zaključiti da ne dovodi svaka povreda procesnog zakona automatski i do nezakonitosti dokaza. Stoga je neophodno razmotriti kakav je značaj navedene povrede ili propusta na osnovna prava i slobode optuženih, odnosno kakav je uticaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka.

Dakle, zaključak Suda o nezakonitosti određenog dokaza ne može se zasnovati samo i isključivo na činjenici da je prilikom njegovog pribavljanja povrijeđena neka odredba procesnog zakona, već je u toj situaciji neophodno cijiniti cilj odredbe koja nije primijenjena ili je prekršena, kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna prava i slobode odnosno na osnovna načela krivičnog postupka.¹⁴ U konkretnom slučaju, cilj zakonske odredbe koja propisuje dužnost sudije za prethodni postupak da obavijesti osobu da su protiv nje bile preduzete posebne istražne radnje, jeste da se osobi omogući da od Suda zatraži ispitivanje zakonitosti naredbe kojom je određeno provođenje posebnih istražnih radnji i načina na koji su posebne istražne radnje provedene. Međutim, pravo

¹⁴ Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 K 009103 14 KŽ od 04.06.2015. godine

osumnjičenog, odnosno optuženog da bude upoznat sa činjenicom da su protiv njega bile preduzete posebne istražne radnje kao i sa dokazima pribavljenim primjenom posebnih istražnih radnji te mogućnost da osporava njihovu zakonitost, nije isključivo vezano za fazu istrage, već se odnosi na sve faze krivičnog postupka. Stoga, optuženi tokom cijelog krivičnog postupka, ima pravo da prigovara zakonitosti dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji, a što su u konkretnom slučaju optuženi i njegov branilac i učinili na glavnom pretresu.

Dakle, propust sudije za prethodni postupak da obavijesti optuženog Sijamhodžića da su protiv njega bile preduzete posebne istražne radnje, nije doveo do uskraćivanja optuženom prava da bude upoznat sa činjenicom da su protiv njega provođene posebne istražne radnje, niti prava uvida u dokaze pribavljene primjenom posebnih istražnih radnji. Takođe, optuženom nije bila uskraćena ni mogućnosti da prigovara zakonitosti dokaza pribavljenih posebnim istražnim radnjama. Nesporo je da je optuženi nakon podizanja optužnice, bio upoznat sa činjenicom da su protiv njega bile primijenjene posebne istražne radnje kao i sa svim dokazima pribavljenim posebnim istražnim radnjama te da je imao mogućnost da osporava zakonitost pribavljenih dokaza, kako u fazi optuženja podnošenjem prethodnih prigovora na optužnicu, tako i tokom glavnog pretresa. Stoga, po ocjeni Suda, propust sudije za prethodni postupak da u fazi istrage, bez odlaganja, optuženog obavijesti o provođenju posebnih istražnih radnji, nije doveo u pitanje zakonitost dokaza pribavljenih provođenjem posebnih istražnih radnji u odnosu na optuženog, a koji stav je zauzeo i Ustavni sud u svojoj odluci broj: AP 2980/16 od 28. novembra 2018. godine navodeći *„da su apelanti u potpunosti bili upoznati s materijalom pribavljenim sprovođenjem posebnih istražnih radnji, da im nije bila uskraćena mogućnost da ga osporavaju, te da su redovni sudovi detaljno ispitali tvrdnje apelanata kojim su dovodili u pitanje zakonitost posebnih istražnih radnji. Stoga, propust sudije za prethodni postupak da bez odlaganja obavijesti apelante da su protiv njih preduzimane posebne istražne radnje odmah nakon što su i okončane u okolnostima konkretnog slučaja nije doveo u pitanje zakonitost mjешarja u pravo apelanata iz člana 8. Evropske konvencije.”*

Branilac optuženog Durić Safeta osporio je zakonitost dokaza koji su pribavljeni iz memorije mobilnih telefonskih aparata koji su privremeno oduzeti od optuženih, uključujući i optuženog Durića, kao i dokaza koji su iz njih proistekli, a iz razloga što nikada nije izdata posebna naredba Suda o pretresu mobilnih telefonskih aparata niti je ikada izvršen pretres istih u skladu sa odredbama člana 51. i 53. ZKP BiH.

Navedene prigovore, Sud je našao osnovanim.

Odredbom člana 51. stav 1. ZKP BiH propisano je pod kojim se uslovima može preduzeti pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog odnosno optuženog i drugih lica, kao i njihovih pokretnih stvari izvan stana, dok je odredbom člana 51. stav 2. ZKP BiH jasno i decidno propisano da pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stava 1. ovog člana, obuhvata i pretresanje kompjuterskih sistema, uređaja za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka, kao i mobilnih telefonskih aparata. Takođe, odredbom člana 53. istog Zakona propisano je da naredbu za pretresanje može izdati Sud pod uslovima propisanim ovim Zakonom, na zahtjev tužitelja ili na zahtjev ovlaštenih službenih osoba koje su dobile odobrenje od tužitelja. Odredbom člana 62. ZKP BiH propisano je da će se o svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastaviti zapisnik, dok je odredbom člana 151. stav 1. ZKP BiH da će se o svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastaviti zapisnik istovremeno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.

Uvidom u naredbu Suda BiH broj: S1 2 K 029407 19 Krn 12 od 26.02.2019. godine, Sud je utvrdio da je istom naređeno pretresanje objekata i pokretnih stvari optuženog Durić Safeta i to: kancelarije špedicije „VEDS-ŠPED“ d.oo. Velika Kladuša koja se nalazi u zgradi carinske ispostave Velika Kladuša kao i mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica koje koristi Durić Safet, vlasnik telefonskog broja: Naredbom je takođe određeno da je radi obezbjeđenja dokaza, potrebno izvršiti privremeno oduzimanje predmeta koji se pronađu prilikom pretresanja, između ostalih, mobilne telefonske aparate koje koristi Safet Durić.

Iz zapisnika o pretresanju Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, broj: I-16-14/1-04-1-162-25/18 od 07.03.2019. godine, a koji je sačinjen na okolnosti izvršenog pretresa kancelarije špedicije VEDS-ŠPED doo po navedenoj naredbi Suda, proizilazi da su od optuženog Durić Safeta prilikom pretresa pronađeni i privremeno oduzeti mobilni telefon marke „IPHONE 6“, IMEI broja: 359 306 063220915 sa pripadajućom SIM karticom broj: Navedeno potvrđuje i sadržaj potvrde o privremenom oduzimanju predmeta Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, broj: I-16-14/1-04-1-162-33/18 od 07.03.2019. godine.

Iz Izvještaja o vještačenju Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja broj: 14-4-1-04-1-211-8/19 od 18.09.2019. godine (T-30) koji je sačinio Mladen Stupar, šef Odsjeka za kriminalističko-tehnička vještačenja, proizilazi da je vještačenje izvršeno po naredbi Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTO 0015664 18 od 29.03.2019. godine kojom je naređeno vještačenje privremeno oduzetih mobilnih aparata i SIM kartica optuženog Harbaš Amira, Pjanić Edina, Čano Mirsena, Sijamhodžić Mersuda, Durić Safeta i Topić Adnana.

Na ove okolnosti, na glavnom pretresu je u svojstvu vještaka saslušan Mladen Stupar koji je potvrdio da je po naredbi Tužilaštva izvršio vještačenje 6 mobilnih telefonskih aparata koji su mu dostavljeni od strane Tužilaštva BiH uz naredbu za vještačenje, a radilo se o mobilnim telefonskim aparatima privremeno oduzetim od optuženog Harbaš Amira, Pjanić Edina, Čano Mirsena, Sijamhodžić Mersuda, Durić Safeta i Topić Adnana. Zadatak vještačenja je bio da se utvrde podaci o odlaznim, dolaznim i propuštenim pozivima, poslanim i primljenim SMS porukama, komunikacije ostvarene putem aplikacija whats app, viber i facebook kao i svi ostali dostupni podaci na mobilnim telefonima i SIM karticama te da se nalaz i mišljenje, dostavi Državnoj agenciji za istrage i zaštitu radi dalje analize podataka. Nakon izvršenog vještačenja, sačinio je izvještaj o vještačenju u prilogu kojeg su dostavljana 4 DVD sa svim očitanim podacima.

Dakle, iz stanja u spisu nesporno proizilazi da mobilni telefonski aparati i SIM kartice koji su privremeno oduzeti od optuženih Harbaš Amira, Pjanić Edina, Sijamhodžić Mersuda, Durić Safeta i Topić Adnana, prije dostavljanja na vještačenje, nisu pretreseni u skladu sa odredbom člana 51. stav 2. ZKP BiH, niti su sastavljeni zapisnici o pretresu istih u smislu odredbi člana 62. i 151. ZKP BiH. Stoga Sud cijeni da svi podaci koji su forenzičkim vještačenjem pronađeni u elektronskoj memoriji ovih uređaja predstavljaju nezakonite dokaze u smislu člana 10. stav 2. ZKP BiH jer su pribavljeni bitnim povredama Zakona o krivičnom postupku BiH, kao i dokazi koji su proistekli iz ovih dokaza u skladu sa članom 10. stav 3. ZKP BiH, a to su Izvještaj o vještačenju Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja broj: 14-4-1-04-1-211-8/19 od 18.09.2019. godine sa priložima (T-30); iskaz vještaka Mladena Stupara kao i Izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu broj:16-14—04-1-2522-19 od 22.10.2019. godine sa priložima (T-31) koji je sačinjen na osnovu podataka dobijenih digitalno-forenzičkim vještačenjem mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica.

Odbrane su prigovorile i zakonitosti iskaza koje su svojstvu svjedoka u istrazi

ovlaštenim službenim licima SIPA-e dali Makić Edin i Velić Eldin, navodeći da su ovi svjedoci, suprotno zakonskoj odredbi iz člana 85. stav 1. ZKP BiH, saslušavani zajedno i da su isti međusobno usklađivali i nadopunjavali svoje iskaze koje su kasnije unošene u zapisnike. Takođe su naveli i da su iskaze ovih svjedoka modifikovala i ovlaštena službena lica SIPA-e, zbog čega su isti nezakoniti i ne mogu se koristiti prilikom donošenja sudske odluke. Pored toga, branioци su istakli i da su iskazi ovih svjedoka nezakoniti i iz razloga što su na neki način iznudeeni obećanjem svjedocima zaštite od krivičnog progona pa čak i novčane nagrade svjedoku Velić Eldinu od strane ovlaštenih službenih lica SIPA-e. Pored toga, svjedok Makić Edin je prilikom saslušanja u istrazi tražio imunitet od krivičnog gonjenja, ali o njegovom zahtjevu nikada nije odlučeno a isti nikada nisu procesuirani za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iako su se u iskazima inkriminirali, a nisu dobili imunitet.

I navedene prigovore Sud je našao neosnovanim iz sljedećih razloga.

Kao je prethodno već navedeno, iz sadržine zakonskih odredbi iz člana 10. ZKP BiH jasno i nedvosmisleno proizilazi da je nezakonit onaj dokaz koji je pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima, odnosno onaj dokaz koji je pribavljen bitnim povredama procesnog zakona. Stoga, sud ponavlja, da ne dovodi svaka povreda procesnog zakona automatski i do nezakonitosti dokaza, već je neophodno zaključiti kakav je značaj navedene povrede ili propusta na osnovna prava i slobode, odnosno kakav je uticaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka. Dakle, zaključak Suda o nezakonitosti određenog dokaza ne može se zasnovati samo i isključivo na činjenici da je prilikom njegovog pribavljanja povrijeđena neka odredba procesnog zakona, već je u toj situaciji neophodno cijeliti cilj odredbe koja nije primijenjena ili je prekršena, kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna prava i slobode odnosno na osnovna načela krivičnog postupka.¹⁵

Odredbama člana 82., 83. i 86. ZKP BiH izričito je propisano kada se na iskazu svjedoka ne može zasnivati sudska odluka, a to su slučajevi ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok kao i lice koje može odbiti svjedočenje, a na to nije upozoreno ili se nije izričito odreklo tog prava ili to upozorenje nije unijeto u zapisnik, te ukoliko je oštećeni krivičnim djelom ispitan o njegovom seksualnom životu prije izvršenja krivičnog djela), a što u konkretnom predmetu nije slučaj sa svjedocima Makić Edinom i Velić Eldinom.

Takođe, odredbom člana 84. stav 1. ZKP BiH propisano je pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja kada je vjerovatno da će ga odgovor na ta pitanja izložiti krivičnom gonjenju, dok je odredbom člana 86. stav 2. ZKP BiH propisano da će se svjedok prethodno opomenuti da je dužan da govori istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo, te da će se svjedok upozoriti i da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena u članu 84. stav 1. ovog zakona i ovo upozorenje će se unijeti u zapisnik, a kako je postupljeno u cjelosti prilikom saslušanja svjedoka Makić Edina i Velić Eldina.

Takođe, odredbom člana 85. stav 1. ZKP BiH propisano je da se svjedoci saslušavaju pojedinačno, bez prisustva drugih svjedoka. Svjedoci Makić Edin i Velić Eldin potvrdili su na glavnom pretresu da su saslušavani zajedno u prostorijama firme Ikan komerc od

¹⁵ Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 K 009103 14 Kž od 04.06.2015. godine

strane ovlaštenih službenih lica SIPA-e, što nesporno potvrđuje da su ovlaštena službena lica postupila suprotno navedenoj zakonskoj odredbi. Međutim, Sud cijeni da povreda navedene zakonske odredbe nije takvog značaja da bi dovela do nezakovitosti iskaza ovih svjedoka, posebno imajući u vidu da su ovi svjedoci saslušani odvojeno na glavnom pretresu pred sudskim vijećem, da su im predočene njihove izjave iz istrage, te da su svjedoci mogli da opovrgnu ili potvrde u cjelosti ili djelimično navode iz svojih ranijih izjava. Takođe, Sud nije mogao utvrditi da su ovlaštena službena lica kako su to neosnovano tvrdili branioci modifikovala izjave ovih svjedoka i kao takve ih unijela u zapisnike. Svjedok Velić Eldin na izričito pitanje predsjednika pretresnog vijeća je izjavio da ništa nije uneseno u zapisnike o njegovom saslušanju iz istrage što on zaista nije i izjavio, u cjelosti potvrđujući sadržaj svojih iskaza iz istrage. Za razliku od svjedoka Velića, svjedok Makić se nije mogao decidno izjasniti u pogledu određenih dijelova svojih izjava, navodeći da je prebolovao koronu a potom patio i od depresije, zbog čega je Sud iskaze svjedoka Makića cijenio s posebnom pažnjom i to kako pojedinačno, tako i u vezi sa ostalim dokazima.

Dakle, prvenstveno, imajući u vidu da iskazi svjedoka Makić Edina i Velić Edina ne predstavljaju dokaze na kojima se prema odredbama člana 82., 83. i 86. ZKP BiH ne može zasnivati sudska odluka, da su ovi svjedoci prije saslušanja pravilno upozoreni i poučeni o njihovom pravu da nisu dužni odgovarati na pitanja na koja bi ih istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju, da su svjedoci svojim potpisom potvrdili da su ovo upozorenje razumili te da je ovo upozorenje uneseno u zapisnik nakon čega su svjedoci dali svoje iskaze, da su svjedoci odvojeno saslušani na glavnom pretresu u kojim prilikama su im predočavani iskazi iz istrage te su isti imali mogućnost da potvrde ili opovrgnu njihovu istinitost i tačnost, Sud cijeni da zapisnici o saslušanju svjedoka Makić Edina i Velić Edina iz istrage, a suprotno tvrdnjama odbrane, predstavljaju zakonite dokaze na kojima se može temeljiti odluka Suda, dok će se o njihovoj pouzdanosti Sud izjašnjavati prilikom ocjene istih, kako pojedinačno, tako i u vezi sa drugim izvedenim dokazima.

Pored toga, Sud cijeni da na zakonitost iskaza ovih svjedoka ne može biti od uticaja činjenica da li su se ovi svjedoci prilikom saslušanja inkriminirali ili tražili imunitet ili neku drugu korist i zaštitu za sebe, kao ni činjenica da li je Tužilaštvo kasnije protiv njih ili nije pokrenulo krivični postupak, budući da su u svjedoci pravilno poučeni da mogu odbiti odgovore na pitanja ukoliko bi ih istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Dakle, svjedoci su izričito upozoreni da nisu dužni odgovarati na takva pitanja, upozorenje je uneseno u zapisnik, a svjedoci su svojim potpisom potvrdili da su razumjeli suštinu i značaj ovog upozorenja, čime je po ocjeni Suda u cjelosti postupljeno po odredbi člana 86. stav 2. ZKP BiH. Takođe, svjedok Makić Edin je na glavnom pretresu izjavio da je povukao zahtjev za imunitet te da želi javno svjedočiti i iznijeti svoja saznanja o koruptivnim radnjama optuženih.

Stoga je Sud ocijenio da su iskazi iz istrage svjedoka Makić Edina i Velić Eldina zakoniti dokazi, ali je Sud s posebnom pažnjom cijenio njihovu pouzdanost i vjerodostojnost, pri tome imajući u vidu i činjenicu da je svjedok Makić ranije više puta osuđivan, ispitujući njihovu međusobnu konzistentnost, ali i konzistentnost sa drugim dokazima, te je iste prihvatio kao pouzdane i tačne samo u dijelovima u kojima su jasni, precizni, dosljedni i konzistentni, te potkrijepljeni drugim dokazima.

RELEVANTNO MATERIJALNO PRAVO

Član 250. stav 3. Krivičnog zakona³⁶ Bosne i Hercegovine: ko organizira ili bilo

kako rukovodi grupom za organizovani kriminal kcja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom

Član 250. stav 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine: *ko kao pripadnik grupe za organizovani kriminal učini krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine za kcje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna*

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina

Član 1. stav 22. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine: *Grupa za organizovani kriminal je grupa od tri ili više lica kcja postoji u izvjesnom vremenskom periodu i kcja djeluje sporazumno s ciljem izvršenja jednog ili više krivičnih djela za kcja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, a radi sticanja materijalne koristi.*

Član 217. stav 2. Krivičnog Zakona Bosne i Hercegovine: *Službena ili odgovorna osoba u institucijama Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu ili međunarodnog službenika ili arbitra ili sudju porotnika, kcja zahtjeva ili primi dar ili kakvu korist za sebe ili za drugo lice ili kcja primi obećanje dara ili kakve koristi za sebe ili za drugo lice, da u okviru svoje funkcije izvrši što bi morala izvršiti ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica ili da ne izvrši što ne bi smjela izvršiti,*

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Opšta razmatranja i standard ocjene dokaza

Rukovodeći se prvenstveno principom slobodne ocjene dokaza, zagwarantovanim odredbom člana 15. ZKP BiH, Sud je cijeli postupak vodio sa ciljem da osigura da *niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH u zakonom propisanom postupku* (član 2. stav 1. ZKP BiH).

U tom smislu, Sud je cijenio izvedene dokaze u ovom predmetu u skladu sa osnovnim načelima ZKP BiH i to: odredbom člana 3. stav 1. ZKP BiH koja određuje da se *svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivnja (presumpcija nevinosti)*. U skladu sa tim, na tužiocu leži odgovornost dokazivanja krivnje optuženog i to na način da optužba krivnju optuženog mora dokazati po standardu van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva razumna sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u korist optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH: *Sumnju u pogledu postojanja činjenica kcje čine običajna krivičnog djela ili o kcjima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način kcji je povoljniji za optuženog.*) Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze kcji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze kcji terete optuženog (član 14. ZKP BiH).

U skladu sa navedenim načelima, te principom slobodne ocjene dokaza sadržanim u članu član 15. ZKP BiH kojim je propisano „Pravo Suda, Tužitelja i drugih organa kcji učestvuju u

krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima“, Sud je pažljivo razmotrio dokaze koje su na glavnom pretresu izveli kako optužba, tako i odbrana, osim dokaza koje je sud ocijenio nezakonitim.

Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u ovom postupku, Sud je cijenio njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza, ispitao konzistentnost njihovih iskaza datih u sudnici, uporedio činjenice o kojima je određen svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te činjenicama utvrđenim materijalnim dokazima, a sve kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovom predmetu.

Takođe, treba napomenuti da je Sud prilikom donošenja odluke u ovom predmetu uzeo u obzir sve dokaze provedene na glavnom pretresu, osim dokaza koje je ocijenio nezakonitim, upuštajući se u njihovu detaljnu analizu u onoj mjeri koliko je to relevantno za donošenje konačne odluke o krivnji ili oslobađanju od krivnje optuženih za izvršenje krivičnog djela koje im je stavljeno na teret.

Dakle, Sud je prilikom donošenja odluke cijenio sve dokaze izvedene na glavnom pretresu, osim dokaza koji su, kako je prethodno navedeno, ocijenjeni nezakonitim, upuštajući se u njihovu detaljniju analizu samo u mjeri potrebnoj za donošenje konačne odluke, a sve u smislu odredbi člana 15. ZKP BiH kojim je propisan princip slobodne ocjene dokaza, bez formalnih ograničenja i posebnih dokaznih pravila. Dokaze koji nisu na odlučujući način uticali na činjenična utvrđenja i nalaze Suda, te izvedene zaključke, Sud neće posebno obrazlagati u ovoj presudi.

Promjena pravne kvalifikacije

Sud u postupku odlučivanja po optužnici nije vezan pravnom kvalifikacijom, a kako je to propisano u članu 280. stav 2. ZKP BiH. S obzirom na činjenicu da su odbrane svih optuženih tokom završnih riječi osporili postojanje grupe za organizovani kriminal, odnosno da je istu organizovao i njom rukovodio optuženi Harbaš Amir kao šef CI Velika Kladuša te pripadnost ovoj grupi za organizovani kriminal optuženih Topić Adnana, Sijamhodžić Mersuda i Durić Safeta, Sud će se u ovom dijelu presude prvenstveno osvrnuti na ovo pitanje.

Krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 3. KZ BiH čini onaj ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom za organizovani kriminal koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine, dok krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. KZ BiH čini ko kao pripadnik grupe za organizovani kriminal učini krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna... Grupa za organizovani kriminal u smislu člana 1. stav 22. KZ BiH predstavlja grupu od tri ili više lica koja postoji u izvjesnom vremenskom periodu i koja djeluje sporazumno s ciljem izvršenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, a radi sticanja materijalne koristi.

Imajući u vidu navedena zakonom propisana bitna obilježja krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. i 3. KZ BiH, te dovodeći ista u vezu sa dokazima koje je Tužilaštvo izvelo na glavnom pretresu, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Harbaš Amir s ciljem sticanja materijalne koristi, organizovao i rukovodio

grupom za organizovani kriminal radi izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi niti da su optuženi Topić Adnan, Sijamhodžić Mersud i Durić Safet postali pripadnici navedene grupe i u tom svojstvu počinili krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH.

U odnosu na svaku pojedinačnu tačku optužnice (1-7), Tužilaštvo je bilo u obavezi dokazati osnovne elemente grupe za organizirani kriminal, odnosno postojanje tri ili više lica, izvjestan vremenski period djelovanja, postojanje krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, te djelovanje u cilju sticanja materijalne koristi. Takođe, Tužilaštvo je bilo u obavezi dokazati da je grupu za organizovani kriminal radi sticanja imovinske koristi odnosno izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi organizovao i njom rukovodio optuženi Harbaš Amir, a da su optuženi Topić, Sijamhodžić i Durić postali pripadnici ove grupe i da su u tom svojstvu počinili krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi.

Pojava organiziranog kriminala teško se empirijski dokazuje. On se u pravilu ne prepoznaje samo po vanjskim obilježjima kaznenog djela i neposrednom načinu njegovog izvršenja. To su najčešće samo indicije koje tek povezane sa mnoštvom detalja koji su prethodili kaznenom djelu ili koji se odnose na osobitosti plijena i načina postupanja s njim mogu upućivati na to da se u konkretnom slučaju radi o kriminalnoj aktivnosti u čijoj je pozadini organizirani kriminal^[1]. Nema dvojbe da je osnova svrha organiziranog kriminala da u što kraćem vremenu postigne što veću dobit. Kriminalne organizacije su vrlo fleksibilne, organizacijski, kadrovski i po načinu djelovanja prilagodljive datim socijalnim, ekonomskim i političkim prilikama sredine u kojoj djeluju. One mogu biti labavije i čvršće strukturirane, mogu imati više ili manje saradnika koji djeluju na osnovi jednostavnije ili složenije podjele rada i ovlaštenja, mogu djelovati na ograničenom području ili čak preko više državnih granica. Najznačajniji prilog pojmovnom određivanju dala je Evropska unija numeracijom jedanest određenih zahtjeva od kojih barem šest mora postojati da bi kriminalna aktivnost mogla biti nazvana organiziranom^[3]. Takođe, obavezno moraju biti ispunjene tri karakteristike (obilježja pod brojevima 1,5 i 11): Zajedničko djelovanje više od dviju osoba; Svaka od njih ima unaprijed određenu (kriminalnu) zadaću ili ulogu; Aktivnost je planirana za dulje ili neodređeno vrijeme trajanja; Djelovanje uz primjenu jednog ili više oblika interne kontrole i stege članova; Počinjenje teških krivičnih djela; Kriminalna djelatnost na međunarodnoj razini (transnacionalnost); Upotreba nasilja ili drugih metoda zastrašivanja; Upotreba gospodarskih ili poslovnih struktura (djelatnosti); Uključenost u "pranje" nezakonite dobiti; Utjecaj na politiku, medije, izvršnu i sudbenu vlast ili gospodarsko-socijalne prilike; Motivirano stjecanje dobiti ili moći (profit or power).

Opća su obilježja pojma organiziranog kriminaliteta, koja uvijek moraju postojati kumulativno, zajedničko djelovanje najmanje triju osoba usmjereno na počinjenje teških krivičnih djela s ciljem stjecanja dobiti ili moći. Preostala su obilježja posebna i promjenjiva, ali se moraju ispuniti najmanje tri da bi se neka kriminalna djelatnost mogla označiti organiziranom. Ta se obilježja mogu nazvati i minimalnim standardima^[4]. Prvo, organizirani je kriminalitet grupni kriminalitet, pa su krivična djela najčešće rezultat ne samo pojedinačnih djelatnosti (propusta) i krivnje već kombinacija djelovanja i krivnje više

^[1]M. Singer Organizirani kriminal Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 5, broj 2/1988, str.547-576

^[3]Naznačeno u: Anita Kurtović, Organizirani kriminalitet-kazneno pravna pitanja odgovornosti (krivnje) i sankcija, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 5, broj 2/1998, str.725-751

^[4]Ibid, str. 729

osoba^[5]. Drugo, s obzirom na to da je grupni kriminalitet temeljen na podjeli rada (uloga), određene osobe ne sudjeluju neposredno u tzv. dnevnim operacijama organizacije i premda su uključene u organizaciju, glede krivične odgovornosti "ostaju u sjeni". Pripadanje kriminalnoj organizaciji obuhvaća svaku djelatnost koja je neophodna za aktivnost te organizacije. Pripadnik grupe ili organizacije je osoba koja nije organizator te udruge, ali prihvaća njezine ciljeve i organizacijske elemente. On će odgovarati za pripadanje zločinačkoj organizaciji, ali i za djela koja počinji organizacija ako je u njima sudjelovao^[6]. Za odgovornost članova uobičajeno se ne traži njihovo sudjelovanje u kriminalnim aktivnostima, ali je potrebno njihovo znanje zabranjenih ciljeva organizacije. Nužno je za člana da pripada postojećoj strukturi organizacije i njezinim ciljevima, dok bi se tzv. vanjski suradnici koji potpomažu kriminalne ciljeve organizacije mogli smatrati sudionicima^[7].

Za odgovornost svakog pripadnika traži se namjera zajedništva (*animus associandi*) odnosno svijest i prihvaćanje grupnih kriminalnih ciljeva. Posebice bitno za organizovani kriminalitet je stajalište da za krivičnu odgovornost nije nužna neposredna veza (komunikacija) između članova, niti je potrebno da je pojedinac sudjelovao u stvaranju plana. Takođe, pojedinci se kao članovi organizaciji mogu pridružiti u različito vrijeme i ne moraju znati potpuni plan kriminalnog udruženja^[8]. Kažnjivi subjekti ponajprije su organizator i članovi (pripadnici) organizacije. Ali obuhvaćane su i druge osobe koje na bilo koji način podupiru zločinačku organizaciju iako nisu njezini članovi. Upravo je obuhvaćanje ovih posljednjih vrlo važno, jer takav tip organizacija mora računati na podršku šireg kruga, onih iz "sjene", nečlanova, vanjskih suradnika, svih koji pružaju, kako se danas kaže, logističku potporu, bez u biti volje za trajnim sudjelovanjem u životu organizacije, za pripadnost organizaciji. Kažnjivost kriminalno udruženih osoba ovisi o ličnoj krivičnoj odgovornosti temeljenoj na radnji počinjenja krivičnih djela (*actus reus*) i krivnji (*mens rea*). Stoga se krivičnopravna pitanja odgovornosti za udruženo zločinačko djelovanje više osoba, teorijski i praktično, razmatraju u sklopu kažnjivosti za sudioništvo u djelu uopće^[9].

U konkretnom slučaju, na temelju provedenih dokaza, Sud nije našao dokazanim da su optuženi Harbaš, Topić, Sijamhodžić i Durić radnjama opisanim u tačkama 1-7 optužnice, djelovali kao organizator i pripadnici grupe za organizovani kriminal i da su počinili krivično djelo iz člana 250. stav 2. i 3. KZ BiH, s obzirom na njihova svojstva Harbaš Amira kao šefa carinske ispostave, a optuženih Topića i Sijamhodžića kao carinika i radne zadatke koje su obavljali, te optuženog Durić Safeta kao špeditera, kao i činjenicu da su optuženi kao carinici, izuzev Harbaš Amira koji je bio njihov nadređeni i Durića koji je obavljao poslove špeditera, obavljali iste radne zadatke i da je svaki od njih radnje izvršenja poduzimao samostalno, a ne po prethodnom dogovoru, te bez jasno podijeljenih uloga i zadataka, a što su bitni uslovi za postojanje navedenog krivičnog djela. Činjenica da su optuženi Sijamhodžić i Topić kao carinski službenici zahtijevali i primili dar da u okviru svoje funkcije izvrše nešto što bi morali izvršiti, odnosno da je Durić kao špediter posredovao pri podmićivanju carinskih službenika, sama po sebi ne znači svijest i volju da se pristupi organizovanoj grupi u cilju vršenja krivičnih djela. Ni činjenica da su optuženi Topić i Sijamhodžić kao uposlenici UIO i Durić Safet kao špediter bili uključeni u proceduru

^[5]Ibid, str. 732

^[6]Članovi zločinačkog udruženja mogu biti osobe koje mogu biti i počinitelji kaznenih djela. Pripadnik može odgovarati za počinjenje djela u okviru zločinačkog udruženja ako je sudjelovao u njegovu izvršenju.

^[7]Ibid, str. 744

^[8]Ibid, str. 745

^[9]Ibid, str. 733

carinjenja polovnih vozila, sama po sebi ne znači svijest i volju da se pristupi organizovanoj grupi u cilju vršenja krivičnih djela. Takođe, činjenica da je optuženi Harbaš Amir bio njihov nadređeni i da je samim tim bio "iznad" optuženih u smislu organizacije posla kao šef CI Velika Kladuša ne znači njegovu ulogu u smislu organizatorske uloge i rukovođenja grupom za organizovani kriminal.

Dakle, nesporno je da su svi optuženi, s obzirom na poslove koje su obavljali bili nužno povezani, ali to nikako ne znači da su bili pripadnici grupe za organizovani kriminal. Zato njihove pojedinačne radnje, po ocjeni Suda, trebaju biti razmatrane svaka za sebe i u kontekstu svih činjenica i okolnosti. Pri tome je nužno imati na umu činjenicu da su optuženi kao uposlenici u UIO, kao državnoj instituciji, nužno povezani kao grupa na osnovu organizacije procesa rada, kao i špediter čije radnje prethode samom postupku carinjenja, te je u tom smislu bilo neophodno ponuditi dodatne dokaze na osnovu kojih bi se van razumne sumnje optuženi mogli posmatrati kao grupa za organizovani kriminal u smislu člana 1. stav 22. KZ BiH. Pored toga, brojni svjedoci (Kahrić Hasan, Alagić Amira, Veljančić Enisa i Čerimović Evresa) potvrdili su da su optuženi Harbaš Amir i optuženi Sijamhodžić Mersud bili u jako lošim odnosima, tačnije, da uopšte nisu razgovarali, što takođe opovrgava tvrdnju tužilaštva o Harbaš Amiru kao organizatoru i Sijamhodžić Mersudu kao pripadniku grupe za organizovani kriminal.

U toku dokaznog postupka optužba nije ni izvodila posebne dokaze u pogledu pojedinačnog i zajedničkog umišljaja svakog od optuženih u radnjama izvršenja krivičnog djela organizovanog kriminala, na način kako je to opisano osnovnom i izmijenjenom optužnicom, zbog čega je subjektivni element inkriminacije kao organizovanog kriminala ostao nerazjašnjen.

Takođe, svoje tvrdnje da je upravo optuženi Harbaš organizovao grupu za organizovani kriminal i da je njom rukovodio, Tužilaštvo je zasnovalo isključivo na 3 susreta i razgovora optuženog Harbaša sa predstavnicima firme Ikan komerc i to dana 05.11.2018. godine sa Makić Edinom (što ujedno predstavlja i radnju izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH opisanu pod tačkom 2. optužnice) i dana 12.12.2018. godine i 15.01.2019. godine sa Velić Eldinom, u kojim prilikama je nesporno razgovarano o problemima koje predstavnici ove firme imaju u postupku carinjenja polovnih motornih vozila jer moraju carinicima davati mito-kafu kao i o visini mita-kafe, te da je optuženi jasno stavio do znanja Velić Eldinu da su mu navedene činjenice poznate i da je on odredio visinu mita kafe, a koje činjenice nesporno proizilaze iz izvedenih dokaza.

Tako je **svjedok Makić Edin** je na glavnom pretresu, nakon predočavanja izjave iz istrage od 03.12.2018. godine, potvrdio da je tačno da se dana 05.11.2019. godine-ponedjeljak sastao sa optuženim Harbaš Amirom, a nakon što je prethodno u subotu, carinski službenik Čano Mirsen lično i putem Durić Safeta od njega zahtijevao novčanu naknadu „kafu“ u iznosu od 1300 - 1900 KM da bi izvršili carinski postupak prilikom uvoza rastavljenih polovnih automobila prevoženih jednim kamionom koje je uvozila njegova firma Ikan komerc, a što će Sud detaljnije obrazložiti u oslobađajućem dijelu izreke presude u okviru tačke 1. koja se odnosi na ovaj događaj.

Takođe, **svjedok Velić Eldin** u izjavi od 13.12.2018. godine, a koju je svjedok potvrdio i na glavnom pretresu, naveo je dana se 12.12.2018. godine zajedno sa Durićem sastao sa Harbašem u njegovoj kancelariji u carinskoj ispostavi. Kada su sjeli sva trojica, naglasio je da je došao iz razloga da se smiri situacija između njega i Makić Edina i predložio Harbašu da sva dalja komunikacija ide preko njega i da pristaje da da kafe koje je Durić napisao na papiru, u iznosu od 310 maraka i pitao ga da li da ih odmah plati. Tom prilikom,

Harbaš mu je rekao da pare ne daje njemu već Duriću a da će to oni poslije između sebe riješiti. Tada je Harbašu predložio i da visina kafe bude po 70 KM po vozilu, ali se Harbaš usprotivio, navodeći da nekad uvoze i vozila veće vrijednosti i da im tu smanjuje carinske olbaveze po 3- 4 hiljade KM. Harbaš mu je tada rekao i da u buduću, za svako vozilo pojedinačno mora doći kod njega lično na dogovor i da će on tada odrediti visinu kafe i da će im na ljudski način maksimalno smanjiti carinsku osnovicu za vozila i dijelove, naglašavajući da ne želi nikakvu komunikaciju putem telefona, već isključivo da mu se lično obrati.

Sve navedeno potvrđuje i sadržaj presretnutih razgovora Velića i Harbaša na dan 15.01.2019. godine, a koje će Sud ukratko interpretirati:

....

KIKI: Ne znam šta je situacija, znaš šta sam htio pitati Harbaš: De de KIKI: Reko da napravimo, mi smo prije radili po 70 maraka...Harbaš: Aaaaaa... KIKI: Po 70 maraka, ali hajd, ja sam baš sad, nek bude auto vrijednosti do 5000 eura nek bude 70 maraka ta kafa, a...Harbaš: Neću ja ništa, ja nisam, ja što se tiče cijela...KIKI: Oni su, ja pito onoga on kaže moraš Harbaša vicjeti...Harbaš: Nje tačno, ja sam to reko, kako god oni, ja sam samo, ja sam samo primjetio da su tu ljudi nekorektni, šta su ljudi, zašto, sad ću ti reći zašto su, gdje su ljudi nekorektni. Ti uvoziš recimo vozilo 2014.-15. ... KIKI: Spustiš. Harbaš: Ti 100 maraka KIKI: Samo 100 maraka, da...KIKI: Pa ne, zato sam, znaš šta je meni problem, ja sam između dvije vatre. Sa vama vamo, tamo gore sa Edom, Edo onda uporno tvrdi pa prije je bilo po 70, kako sad...znaš ono, sad kažem moram dati 100 maraka, on kaže podajmu samo 70 šta su zavrli vamo tamo, znaš ono... Harbaš: Nje, ne, ne, ne, nje apsolutno ništa sporno, ništa sporno, ti sam trebaš reći pa sačekajte ljudi čovjek nam je ušpario hiljadu maraka, nemojte zabavati, bježi u, ali vi to ne kažete.....KIKI: Al eto vezano za taj Turan na primjer, to sam ti htio reći, za ta auta recimo do 5000 eura nek bude recimo 70 maraka...Harbaš: Neću ja to, ja neću to da pregovaram. KIKI: Ha? Harbaš: Neću iz ovih razloga da pregovaram. KIKI: Znači 100 maraka i amin? Harbaš: Znaš zašto neću, mislim KIKI: Slušaj, nemaj ti mene pogrešno shvatiti, ti meni kad kažeš 100 maraka mi ćemo ostati, ali... Harbaš: Što se tiče(nerazumljivo) ja tebi samo govorim iz prakse, ljudi koriste mju dobrotu. KIKI: Da.... Harbaš: 100 maraka. KIKI: Pa neka znam da smo mi prije imali po 70. Harbaš: Jest, ja sam to odobrio. Tad sam ja odobrio....

Ni sam optuženi Harbaš Amir prilikom svjedočenja na glavnom pretresu nije negirao da su se navedeni sureti sa Makić Edinom i Velić Eldinom desili i da je prilikom istih razgovarano o visini mita-kafe, pojašnjavajući da je u afektu, kako bi zaštitio carinike, rekao da je on odredio da visina kafe u buduću umjesto 70 KM bude 100 KM.

Međutim, cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je utvrđenim našao da je optuženom Harbaš Amiru bilo poznato da carinski službenici kojima je bio nadređen, od predstavnika Ikan komerca uzimaju mito-kafu u novčanim iznosima od 70-100 KM za provođenje carinskog postupka koji su bili dužni da izvrše te da je optuženi očigledno to odobravao i nije ništa učinio da to spriječi. Cijeneći odredbu člana 30. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji u UIO, zaključak je Suda da je optuženi Harbaš Amir, kao šef CI Velika Kladaša, propuštanjem vršenja svojih dužnosti, koja se prije svega odnosi na dužnost optuženog da pravilno rukovodi radom CI Velika Kladaša, te kontroliše izvršavanje poslova i zadataka od strane izvršilaca - carinika, optuženim Topiću i Sijamhodžiću omogućavao i stvarao uslove da, vršeći poslove carinika, u postupcima carinjenja vozila i drugih roba od uvoznika, konkretno predstavnika firme Ikan komerc zahtijevaju i/ili primaju darove u vidu novca⁴² te da pribavljaju imovinsku korist. Međutim,

navedene činjenice, nikako ne ukazuju da je optuženi radi izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi organizovao grupu za organizovani kriminal i da je njom rukovodio, kako je to nastojalo tokom postupka prikazati Tužilaštvo, a u cilju sticanja imovinske koristi. Takođe, nema dokaza da je optuženi lično za sebe tražio niti uzeo dar u vidu novca, niti da su carinici Topić i Sijamhodžić novac koji su primali na ime dara za carinjenje vozila i drugih roba dijelili sa Harbašem, niti da je Harbaš radnjama opisanim u optužnici stekao bilo kakvu imovinsku korist. Stoga se, po ocjeni Suda, u radnjama optuženog Harbaša, eventualno stiču obilježja krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZ BiH. Međutim, imajući u vidu činjenični opis iz optužnice, Sud nije mogao u tolikoj mjeri intervenisati u činjeničnu građu optužnice, jer bi u tom slučaju povrijedio objektivni identitet između optužnice i presude i počinio apsolutno bitnu povredu odredaba krivičnog postupka.

Dakle, nakon što je ocijenio sve dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je zaključio da Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da se u radnjama optuženih Harbaša, Topića, Sijamhodžića i Durića stiču obilježja krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. i 3. KZ BiH. Stoga je Sud radnje optuženih koje su pojedinačno opisane u tačkama 1-7 optužnice razmatrao u kontekstu ispunjenosti bitnih obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH, a što će u nastavku presude biti detaljno obrazloženo.

Ocjena dokaza u kontekstu bitnih obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH- osuđujući dio presude

Iz uvodnog dijela optužnice vidljivo je da je Tužilaštvo, sem navoda o postojanju grupe za organizovani kriminal, u ovom dijelu optužnice navelo svojstva optuženih Topića i Sijamhodžića kao carinskih službenika i optuženog Durića kao špeditera, propise koji regulišu carinski postupak nad robom prilikom uvoza i utvrđivanje carinske vrijednosti robe, s posebnom napomenom da se optuženim optužnicom ne stavlja na teret, niti je to tokom postupka Tužilaštvo dokazivalo, da su optuženi svojim radnjama kršili navedene propise i postupali suprotno istima, već da su koristeći mogućnost velikog raspona u određivanju vrijednosti carinske osnovice u postupku uvoza polovnih automobila i drugih roba, od uvoznika zahtijevali dar koji su nazivali kafa kako bi prihvatili navodno umanjenu vrijednost vozila i drugih roba, te kako bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, dok je optuženi Durić kao špediter posredovao pri ovakvom podmićivanju carinskih službenika.

Prema zakonskoj odredbi iz člana 217. stav 2. KZ BiH krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi čini službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, koje, između ostalog, zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist za sebe ili za drugo lice, da u okviru svoje funkcije izvrši što bi morala izvršiti ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica.

Dakle, izvršilac ovog krivičnog djela može biti samo **službeno ili odgovorno lice** u institucijama BiH, uključujući i strano službeno lice, međunarodnog službenika ili arbitra ili sudiju porotnika. Odredbom člana 1. tačka 3. KZ BiH je propisano da je službeno lice izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti BiH i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlašteno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim

propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koje u okviru tih ovlaštenja obavlja određenu dužnost; te drugo lice koje uz naknadu ili bez naknade obavlja određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.

Prije svega, Sud je nesporno utvrdio **svojstvo optuženih Sijamhodžić Mersuda i Topić Adnana** kao službenih lica u institucijama BiH u vrijeme izvršenja krivičnog djela, a imajući u vidu definiciju službenog lica datu u odredbi člana 1. tačka 3. KZ BiH. Tako je uvidom u Ugovore o radu UIO BiH, broj: 01-34-2-57-206/10 od 05.05.2010. godine i broj: 01-34-2-57-445/11 od 28.06.2011. godine¹⁶, Sud utvrdio da su optuženi Sijamhodžić Mersud i Topić Adnan u vrijeme izvršenja krivičnog djela bili raspoređeni i obavljali službene dužnosti viših saradnika-carinika u Carinskoj ispostavi Velika Kladuša. Dakle, kao nesporno je utvrđeno da su optuženi Sijamhodžić Mersud i Topić Adnan u vrijeme izvršenja krivičnog djela imali svojstvo službenih lica u institucijama BiH, a koje je svojstvo bilo potrebno utvrditi, budući da je predmetno krivično djelo određeno svojstvom počinioca (delicta propria).

U odnosu na **optuženog Durić Safeta**, Sud je uvidom u Historijski izvod iz sudskog registra Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-R-19-000151 od 29.03.2019. godine,¹⁷ utvrdio da je optuženi Durić u inkriminisano vrijeme bio lice ovlašteno za zastupanje društva „VEDS-ŠPED“ doo Velika Kladuša, odnosno direktor neograničenih ovlaštenja. S obzirom da se ovom optuženom stavlja na teret izvršenje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi posredovanjem u podmićivanju, za postojanje krivičnog djela ne zahtijeva se svojstvo službenog niti odgovornog lica u institucijama BiH i isto može biti na ovaj način izvršeno od bilo kojeg lica.

Takođe, Sud je nesporno utvrdio i da su optuženi Sijamhodžić Mersud i Topić Adnan, od uvoznika polovnih automobila i druge robe, odnosno Saračević Elvisa (Sijamhodžić) i predstavnika firma Ikan komerc (Sijamhodžić i Topić), zahtijevali i primili dar koji su nazivali „kafa“ kako bi sproveli carinski postupak koji su inače bili dužni da izvrše, dok je optuženi Durić Safet posredovao pri podmićivanju optuženog Sijamhodžić Mersuda.

Pri tome, Sud nalazi bitnim ponovo naglasiti da se optuženim optužnicom ne stavlja na teret, niti je to tokom postupka Tužilaštvo dokazivalo, da su optuženi svojim radnjama kršili carinske propise i postupali suprotno istima, već da su koristeći mogućnost velikog raspona u određivanju vrijednosti carinske osnovice u postupku uvoza polovnih automobila i drugih roba, od uvoznika zahtijevali dar koji su nazivali kafa kako bi prihvatili navodno umanjenu vrijednost vozila i drugih roba, te kako bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, dok je optuženi Durić kao špediter posredovao pri ovakvom podmićivanju carinskih službenika, a što je Sud van razumne sumnje utvrdio.

Navedeno su potvrdili svjedok Makić Edin, direktor firme Ikan komerc i Velić Eldin, menadžer u Ikan komercu.

Tako je svjedok **Makić Edin** prilikom saslušanja na glavnom pretresu, nakon predočavanja izjave iz istrage od 03.12.2018. godine, potvrdio da je tačno da je kao direktor firme Ikan komerc koja se, između ostalog, u inkriminisanom periodu bavila i uvozom polovnih automobila, bio prinuđen da prilikom uvoza polovnih vozila i polovnih auto-djelova plaća

¹⁶ Dokaz DT-32

¹⁷ Dokaz DT-36

mito odnosno kafe carinskim službenicima CI Velika Kladuša u novčanim iznosima od 70 do 100 KM. Ukoliko ne bi platio pomenuti iznos, carinici bi maksimalno podigli carinsku osnovicu odnosno vrijednosti vozila, tako da bi cijena vozila za prodaju, sa uračunatom carinom i PDV-om, značajno prelazila tržišnu vrijednost vozila i time ga onemogućavali u vršenju poslovne aktivnosti. Svjedok je posebno istakao da carinici nisu htjeli da prihvate stvarnu vrijednost vozila koja se nalazila na fakturama i fiskalnim računima ili približnu realnu vrijednost vozila bez plaćanja kafe. Svjedok je potvrdio i da je nakon njegovog sukoba sa Harbašem koji se desio dana 05.11.2018. godine, sve poslove sa carinicima u postupku uvoza i carinjenja vozila, preuzeo njegov menadžer Velić Eldin.

I **svjedok Velić Eldin**, u svojoj izjavi od 03.12.2018. godine je izjavio, a što je svjedok potvrdio i na glavnom pretresu, da se od samog početka rada na poslovima carinjenja polovnih vozila koja je uvozila firma Ikan komerc susreo sa koruptivnim radnjama carinika jer su bili prinuđeni da prilikom svakog uvoza, plaćaju mito carinicima lično ili preko lica zaposlenih u špediciji, kako bi se iznos carinskih obaveza sveo na realnu procjenu vrijednosti uvezene robe. Visina mita -kafe koju su dužni plaćati kretala se od 70 do 100 KM po vozilu dok se na jedan kamion autodijelova kretala od 500 do 2000 KM.

Sud je u ovom dijelu izjave svjedoka Makić i Velića ocijenio objektivnim, tačnim i uvjerljivim, međusobno saglasnim, te potkrijepljenim i drugim dokazima, zbog čega im je i poklonio vjeru.

Da se plaćanje mita-kafe carinicima u određenim slučajevima realizovalo posredstvom optuženog Durića, **potvrdila je svjedok Enisa Veljančić** koja je tokom 2019. godine bila zaposlena u špediciji Veds Šped kao špediter zajedno sa optuženim Durić Safetom. Svjedok Veljančić je u svom iskazu na glavnom pretesu izjavila da su njeni poslovi podrazumijevali preuzimanje i obradu dokumentacije, dok je Safet dogovarao poslove, kontaktirao sa strankama, vršio plaćanja, a pomagao je i njoj kada je imao vremena. I Safet i ona su bili u kontaktu sa carinicima jer se sjedište špedicije nalazilo u istoj zgradi gdje su bile i kancelarije carinske ispostave. Negirala je da joj je poznat termin čašćenja carinika, ako i da je imala ikakvog kontakta sa novcem. Nekad je samo popunjavala uplatnice uvozniku da plati, ali nije od uvoznika preuzimala novac. Safet je naplaćivao carinske dažbine i špeditorske usluge. Nije joj poznato da li je Safet bio uključen u plaćanje kafe carinicima. Sjeća se kad je Velić Eldin došao kod nje u kancelariju i da je imao dugovanje prema njihovoj špediciji. Došao je i snimao razgovor. Tada mu je rekla da plaćaju špedicije redovno, da su oni mala firma i da im puno znači da imaju za plate, te da mu je tom prilikom rekla da im je lakše dati 300 nego 500 KM. Oni su to kasnije preinačili da se to odnosi na čašćenje carinika, a u stvari se odnosilo na neplaćene špeditorske usluge. Drugi put je došao Velić u kancelariju špedicije i rekao joj da ima neke troškove na carini. Nije joj poznato na koje troškove je mislio. Potvrdila je da je pitala Velića da li je ponio nešto za Mersu i dečke jer joj je on prethodno rekao da treba da donese nešto za Mersu i dečke i da mora da ode na carinu da nešto završi, pojašnjavajući da je Merso carinik, a i dečki su takođe koji su bili tog dana s njim u smjeni. Rekla mu je da redovno plaća za špediciju, a ne za kafu carinicima. Rekla mu je i da ne priča na telefon jer su oni pričali svašta na telefon. Poznato joj je da Harbaš i Sijamhodžić nisu bili u dobrim odnosima, ne zna zašto. Nikad nije svjedočila situaciji da je neko Duriću davao novac za Sijamhodžić Mersuda. Nije nikad ni vidjela ni čula da neko uopšte daje novac Mersudu da nešto obavi u vezi carine. Ne zna kako se kreću vozila niti zna da li su fakture Ikan komerca bile korektne. Ne zna ništa ni oko postupka ako cijena koju je uvoznik naznačio na računu odstupa 20% od EJT kataloga.

Međutim, u svojoj izjavi iz istrage od 7.3.2019. godine, svjedok Veljančić Enisa potvrdila je

da je Safet prilikom određivanja novčanog iznosa u pojedinim slučajevima uračunavao određeni novčani iznos koji su uvoznici ostavljali sa ciljem da se carinici počaste, te da su se novčani iznosi koji su uvoznici ostavljali kretali između 50 i 100 KM, a visina se određivala prema starosti vozila, tj. za starije vozilo se plaćalo 50 KM a za novije 100 KM. Svjedok je navela i da se nije plaćalo za svako uvezeno vozilo i da su uvoznici u većini slučajeva sami dogovarali novčani iznos direktno sa carinikom. U odnosu na njen razgovor sa Velićem u kojem ga savjetuje da mu je lakše dati po 50 KM nego po 300 KM, svjedok je pojasnila da je mislila da je lakše uvozniku da plati manji iznos, jer postoji mogućnost gomilanja novca koji je potrebno dati carinicima za čašćavanje, a pod razduživanjem je mislila prema broju auta koja su uvezena, jer se plaćalo u većini slučajeva na broj vozila. Kada je u pitanju kataloška vrijednost uvezenih vozila, svjedok je potvrdila da je Veliću rekla da nazove da provjeri kao i da vidi sa carinicima kako može navedeno da prođe i koliko treba za čašćenje.

Svjedok je na glavnom pretresu negirala ove navode iz istrage, ističući da ona ovo sigurno nije izjavila i da joj ništa od ovoga nije poznato, da se prilikom davanja izjave osjećala jako loše, da joj je pritisak bio visok, te da ne zna šta je potpisala jer nije pročitala zapisnik, niti ga je dobila.

Međutim, Sud je iskazu koji je svjedok Veljančić Enisa dala u istrazi poklonio vjeru, smatrajući da je svjedok ovom prilikom govorila istinu i da je objektivno i uvjerljivo svjedočila na okolnosti čašćavanja carinika prilikom uvoza vozila, te posredovanja optuženog Durić Safata u njihovom podmićivanju. Takođe, iskaz svjedoka iz istrage u cjelosti je saglasan sa drugim dokazima, prvnstveno rezultatima posebnih istražnih radnji te iskazom svjedoka Velić Eldina. Nasuprot navedenom, Sud je iskaz svjedoka Veljančić Enise sa glavnog pretresa ocijenio neobjektivnim, neiskrenim i neubjedljivim, te sračunatim da pomogne optuženim i da ih zaštititi, zbog čega mu Sud nije poklonio vjeru.

Na okolnosti postupka carinjenja putničkih motornih vozila i određivanja carinske vrijednosti vozila od strane carinika, na glavnom pretresu je svjedočio svjedok **Banjac Daniel** koji je u carinskoj službi zaposlen duže od 20 godina. Pojašnjavajući kako teče postupak carinjenja putničkih motornih vozila, svjedok je istakao da je prvi kontakt sa carinskom procedurom unos robe iz inostranstva u carinsko područje BiH kada se na granici sačinjava TR prijava. Nakon sačinjavanja TR prijave, rok za podnošenje carinske prijave za carinski postupak je 8 dana. U međuvremenu se pribavlja potvrda o homologaciji koja predstavlja provjeru ispunjenosti standarda u pogledu ekoloških i bezbjedonosnih pitanja. Carinsku prijavu za uvoznika odnosno stranku podnosi ovlaštena špedicija, uz prilaganje odgovarajuće dokumentacije kako je propisano članom 125. Odluke o provedbenim propisima. U pravilu je to faktura, a za robe preko 8.000 KM se sačinjava deklaracija vrijednosti. Nakon što špediter registruje carinsku prijavu na server te fizički donese dokumentaciju na recepciju carinske ispostave, vrši se pokretanje carinskog postupka. Nakon toga carinski inspektor vrši dokumentarni pregled, a potom nastupa pregledač koji vrši fizičku identifikaciju vozila, u smislu broja šasije i dr. podataka koji se uglavnom nalaze u dokumentima. U pogledu utvrđivanja carinske vrijednosti vozila na koje se obračunavaju carinske dažbine, pregledač na osnovu podataka iz saobraćajne dozvole i posebnog testa određivanja vrijednosti određuje koliko vozilo vrijedi po katalogu, identifikujući najbližnje vozilo vozilu koje se carini. U katalogu su date vrijednosti novih vozila, tako da pregledač treba da nađe određeno vozilo i da utvrdi procenat ostatka vrijednosti vozila koje se carini, koristeći se posebnim tabelama u zavisnosti od vrste motora i drugih karakteristika vozila. Potvrdio je da su moguća odstupanja od 20% za fizička lica do 30% za pravna lica kada je u pitanju vrijednost koju je naveo špediter i u tom slučaju ne traže dodatne dokaze. Svjedok je pojasnio da imaju 4 dodatna metoda koja se

koriste za utvrđivanje carinske vrijednosti vozila, prvi je metod identične robe koji je nemoguće primijeniti, zatim metod slične robe, a najčešće se u praksi zapisnički utvrđuje vrijednost robe.

Sud je iskazu svjedoka Banjac Daniela u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći ga stručnim, objektivnim i pouzdanim. Na temelju njegovog iskaza Sud je nesporno utvrdio da su optuženi, kao carinski službenici, imali mogućnost da prihvate ili ne prihvate carinsku vrijednost vozila koju odredi špediter kao i da su prilikom utvrđivanja carinske vrijednosti vozila imali veliki raspon u određivanju vrijednosti carinske osnovice odnosno da su mogli koristiti dozvoljeno odstupanje u visinu od 20 %, a koju činjenicu su optuženi i koristili kako bi za navodno umanjenu cijenu carinske osnovice određenu od strane optuženog Durića, od uvoznika Ikan komerca uzimali mito-kafu, a što će u nastavku biti detaljno obrazloženo.

Tačka 1. izreke presude

Ovom tačkom izreke presude, Sud je optuženog Sijamhodžić Mersuda oglasio krivim da je od Saračević Elvisa koji je dana 13.09.2018. godine, putem firme EuroAndi doo Velika Kladuša, uvezao u BiH jedan kamion polovnih kućanskih aparata, zahtijevao i primio dar u novčanom iznosu od 200 Eura da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, nakon čega je roba ocarinjena dana 14.09.2018. godine.

Ovakvo činjenično utvrđenje Sud je zasnovao prvenstveno na iskazu svjedoka Saračević Elvisa, a koji je u cjelosti potkrijepljen sadržajem telefonskog razgovora koji je ovaj svjedok ostvario sa suprugom, ali i drugim dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu.

Tako je **svjedok Saračević Elvis** u svom iskazu na glavnom pretresu naveo da se posljednjih 5-6 godina bavi uvozom polovne bijele tehnike iz Savezne Republike Njemačke u BiH. Uvoz obavlja preko firme EuroAndi koja je u vlasništvu njegovog punca Kantarević Rasima, dok za prevoz angažuje firmu Okić transport. Svjedok je potvrdio da je dana 13.09.2018. godine u BiH uvezao kamion polovnih kućanskih aparata te da ga je tom prilikom nazvao vozač firme Okić transport i rekao mu da mora doći na carinski terminal u Veliku Kladušu. Pojasnio je da je obično izbjegavao da ide na carinski terminal jer je uvijek bilo nekih problema oko uvoza robe. Sve špeditorske usluge za njega je radila špedicija koju je držao izvjesni Japanac iz Velike Kladuše. Prilikom spornog uvoza, djevojka koja je bila zaposlena u toj špediciji mu je saopštila da je Sijamhodžić Mersud vršio pregled kamiona sa polovnim kućanskim aparatima i uputila ga da se njemu javi. Po dolasku na carinski terminal, Mersud mu je rekao da mora dati 200 eura „kafe“ da se ne bi dizala carinska osnovica robe i da se kamion ne bi zadržavao na carinskom terminalu. Znao je da se iznos od 200 Eura odnosi na kafu odnosno mito carinicima jer mu je to bilo poznato od ranije. Zato i nije nikog posebno obavijestio da je Mersudu dao novac u iznosu od 200 Eura, sem svojoj supruzi koja ga je tog dana nazvala na telefon i pitala da li je i kako završio sa carinjenjem.

Sud je iskazu svjedoka Saračević Elvisa u cjelosti poklonio vjeru, cijeneći da je pouzdan i tačan i da je svjedok na uvjerljiv i objektivna način svjedočio o činjenicama u vezi zahtijevanja dara u novčanom iznosu od 200 Eura od strane Sijamhodžić Mersuda kako bi izvršio carinski postupak nad polovnom robom koju je kritične prilike uvezio, kao i na okolnosti predaje traženog novčanog iznosa od 200 Eura optuženom Sijamhodžiću. Takođe, iskaz svjedoka Saračevića u cjelosti je potkrijepljen i drugim dokazima. Prilikom ocjene iskaza ovog svjedoka, Sud je imao u vidu i činjenicu da je isti bio optužen u ovom postupku za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH te da je

tokom glavnog pretresa sa Tužilaštvom BiH zaključio sporazum o priznanju krivnje, koji je Sud prihvatio. Međutim, navedena činjenica, po ocjeni Suda, ni na koji način ne dovodi u sumnju kredibilitet ovog svjedoka niti istinitost i vjerodostojnost njegovog svjedočenja, budući da je ovaj svjedok svoj iskaz dao nakon što je krivični postupak u odnosu na njega pravosnažno okončan, dakle, nakon što je zaključio i nakon što je od strane Suda prihvaćen sporazum o priznanju krivnje te nakon što je donesena pravosnažna presuda. Stoga su neosnovani prigovori odbrane da se svjedočenje ovog svjedoka ne može prihvatiti kao kredibilno i vjerodostojno jer je dato u cilju zaključenja sporazuma i postizanja što povoljnije sankcije i da je svjedok ovom prilikom govorio sve što je Tužilaštvo od njega željelo čuti.

Iskaz svjedoka Saračevića potvrđen je i sadržajem rezultata posebnih istražnih radnji, odnosno presretnutim telefonskim razgovorom broj 441 koji je svjedok dana 14.09.2018. godine ostvario sa svojom suprugom, a koji je nesporedno reprodukovao na glavnom pretresu od strane svjedoka Soldat Siniše, ovlaštenog službenog lica SIPA-e.

Iz sadržine ovog razgovora, nesporno proizilazi da je Saračevića dana 14.09.2018. godine pozvala supruga raspitujući se da li je i kako završio na carini, na šta joj je Saračević odgovorio da je dao 200E i završio. Supruga ga potom pita je li bio Mirsen, na šta on odgovara da nije samo Merse i da mu je rekao da se čuva kontrole i da će on papire zadržati 3-4 sata, a da on istovara kamion.

Na ove okolnosti, svjedočio je na glavnom pretresu i **svjedok Soldat Siniša**, zaposlen u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH, RK Banja Luka, čiji je iskaz Sud takođe prihvatio kao istinit i objektivan. Svjedok je naveo da su u konkretnom predmetu postupili po nekoliko anonimnih i jednoj prijavi kojom je jedno lice prijavilo carinske službenike za koruptivne radnje u akciji kodnog naziva „Retro“. Prikupljali su informacije a zatim su podnijeli prijedlog za određivanje posebnih istražnih radnji koje su od strane Suda i određene prema više lica, a potom i produžene u nekoliko navrata i koje su primjenjivane u vremenskom periodu od oko 6 mjeseci. Naveo je da je lično preslušavao presretnute telefonske komunikacije za 3-4 mete od ukupno 17, te da je bio upoznat i sa ostalim presretnutim komunikacijama. Svjedok je na glavnom pretresu reprodukovao sadržaj presretnutih telekomunikacija, uključujući i telefonsku komunikaciju broj 441 koju je dana 14.09.2018. godine ostvario Saračević Elvis sa svojom suprugom. Svjedok je potvrdio da su tokom istrage utvrdili da je Merse kojeg u razgovoru sa suprugom spominje Saračević optuženi Sijamhodžić Mersud.

Da je pregled robe odnosno rabljenih kućanskih aparata koje je Saračević Elvis uvezao putem firme EuroAndi izvršio upravo optuženi Sijamhodžić Mersud te da je roba ocarinjena dana 14.09.2018. godine, po deklaraciji broj: 18BA010106007068 H3, nesporno potvrđuje i sadržaj Akta UIO BiH od 08.06.2019. godine.¹⁸

Navedeno potvrđuje i sadržaj akta UIO BiH broj: 03/6-7/I-104/22 od 18.01.2022. godine¹⁹ iz kojeg takođe proizilazi da su u postupku uvoznog carinjenja po deklaraciji 18BA010106007068 H3 od 14.09.2018. godine učestvovali carinski službenici Adil Čehić-carinski inspektor i Sijamhodžić Mersud kao pregledač.

¹⁸ DT-25

¹⁹ OIII.1.

Na ove okolnosti, odbrana optuženog Sijamhodžića saslušala je na glavnom pretresu **svjedoka Čehić Adila**, a koji je zajedno sa optuženim Sijamhodžićem učestvovao u postupku spornog carinjenja kao carinski inspektor i koji je zajedno sa optuženim, kako je naveo, proveo cijeli dan 14.09.2018. godine u kancelariji CI Velika Kladuša. Svjedok Čehić u svom iskazu je naveo da je u vremenskom periodu od 2011. godine pa do 2020. godine radio u CI Velika Kladuša na radnom mjestu carinski inspektor, da optuženog Sijamhodžića poznaje duže od 8 godina jer su radili zajedno, povremeno čak i u istoj smjeni. Pojasnio je da su njihovi poslovi bili povezani kada su radili u istoj smjeni i kada bi im sistem ASIQDA u postupku carinjenja dodijelio zadatak Sijamhodžiću kao predlagaču a njemu kao carinskom inspektoru. Dijelili su i istu kancelariju, zajedno sa drugim pregledačima, inspektorima i nadzornicima. Svi iz smjene su sjedili u istoj kancelariji (5 pregledača, 2 inspektora i 2 nadzornika). Kancelarija je bila veće površine ali su mogli čuti jedni druge kada su razgovarali sa strankama. Poznata mu je firma EuroAndi kao i prezime Saračević koje se vezuje za tu firmu. Takođe mu je poznato da je firma EuroAndi uvezla neku robu 14.09.2018. godine i da su on i Sijamhodžićem radili na tom predmetu. Prisjetio se da je tog dana svoje radne zadatke obavljao u kancelariji, osim što bi povremeno izašao do šefa ili do WC-a. Tog dana u njihovu kancelariju nije ulazio niko od stranka niti je Sijamhodžić sa bilo kim razgovarao tog dana, osim sa njima kolegama.

Međutim, Sud iskaz ovog svjedoka nije mogao prihvatiti kao pouzdan i vjerodostojan, smatrajući da je isti subjektivan i dat u namjeri da se pomogne optuženom Sijamhodžiću.

Dakle, dovodeći iskaz svjedoka Saračevića u vezu sa rezultatima posebnih istražnih radnji, te materijalnim dokazima u spisu, Sud je van razumne sumnje našao dokazanim da je optuženi Sijamhodžić Mersud svojim radnjama opisanim u ovoj tački izreke presude, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH i za isto ga oglasio krivim. Pri tome, nije od odlučnog značaja činjenica da je carinjenje polovne robe uvoznika firme EuroAndi izvršeno u skladu sa zakonom i internim pravilima koji regulišu postupak carinjenja, a što nesporno potvrđuje sadržaj dokaza AKT UIO BiH broj: 03/6-7/I-2962/19 od 07.06.2019. godine sa priložima²⁰, budući da se optuženom i ne stavlja na teret da je tražio i primio dar da u okviru svoje funkcije izvrši nešto što ne bi smio izvršiti odnosno da ne izvrši ono što bi morao izvršiti (član 217. stav 1. KZ BiH) već da je zahtijevao i primio dar da izvrši carinski postupak koji je morao izvršiti (član 217. stav 2. KZ BiH), a što je po ocjeni Suda dokazano van svake razumne sumnje.

Tačka 2. izreke presude

Ovom tačkom izreke presude, Sud je optuženog Sijamhodžić Mersuda oglasio krivim da je dana 25.12.2018. godine, na ime dara od predstavnika firme Ikan komerc Velić Eldina primio novčani iznos od 200 KM za carinjenje vozila marke Mercedes Sprinter i Seat Alhambra, a koje je firma Ikan komerc prethodno uvezla u BiH i nakon što je od predstavnika firme Ikan komerc zahtijevao dar "kafu" da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, dok je optuženog Durić Safeta oglasio krivim da je posredovao u podmićivanju optuženog Sijamhodžić Mersuda.

²⁰ Dokaz DT-25

Uvjerjenje Suda da su optuženi Sijamhodžić i Durić počinili krivičnopravne radnje iz ove tačke izreke presude, proizilazi prvenstveno iz rezultata primjene posebnih istražnih radnji (audio i video snimak); Izvještaja Državne agencije za istrage i zaštitu o provođenju posebnih istražnih radnji te iskaza svjedoka Velić Eldina, ali i drugih materijalnih dokaza koji su uloženi u sudski spis.

Tako iz sadržaja audio i video snimka od dana 25.12.2018. godine, a koji je neposredno reprodukovan na glavnom pretresu, proizilazi da je dana 25.12.2018. godine, Velić Eldin-informator kodnog naziva „Kiki“ u 11,50 sati došao u Carinsku ispostavu Velika Kladuša sa vozilom VW Transporter sive boje, reg. oznaka ... i prikolicom reg. oznaka ..., na kojoj je bilo natovareno vozilo VW Turan crvene boje, bez reg. oznaka. PO dolasku na terminal izlazi iz vozila gdje mu prilazi Durić Safet nakon čega otvaraju haubu vozila i zapisuju broj motora. Nakon toga Durić govori Veliću kako ga zovu sa carine jer neke deklaracije nisu razdužene, na šta mu Velić odgovara da su dosadni i da samo traže pare, a Durić mu govori da to završe.

... KIKI: Šta ima? Durić: Ništa da to brate završimo. KIKI: A i ti brate dosadan, a i mi brate posla (nerazumljivo). Durić: Ništa sine, zovu mene juče nisu razdužene deklaracije. KIKI: Ko zove? Durić: Zovu carina zove. KIKI: Pa što su dosadni, sam pare traže. ...

Nakon daljeg razgovora, Velić i Durić idu prema objektu CI Velika Kladuša, ulaze u kacerariju gdje se vrši homologizacija vozila gdje razgovaraju o cijeni homologizacije, nakon čega izlaze, a potom se penju na sprat gdje se nalaze prostorije UIO BiH. Na hodniku im prilazi optuženi Sijamhodžić Mersud koji pita Kikija da li je donio dug za vozila Aphambra i Sprinter koji stoji već duže vrijeme, a potom ga Kiki pita koliko novca, na šta mu optuženi odgovara minimalno po 100 KM, nakon čega Kiki optuženom Sijamhodžiću u prisustvu optuženog Durića daje novčani iznos od 200 KM na ime duga za „kafu“ za carinjenje navedenih vozila.

KIKI: Hej de da vidimo sa Harbašom po 70 brate (nerazumljivo) Sijamhodžić: Jesi donio taj zajednički dug...(nerazumljivo) KIKI: Evo sad nosim brate kad imam gužvu. Durić: Ti si reko ono 2 hijade. Sijamhodžić: Završi to, stoji već dugo vremena. Dvije i dvjesto. Durić: Ne, dvije i dvjesto je išla ona sine Alhambra. KIKI: Alhambra. Sijamhodžić: Onda je ova 2000, pa dobro. (nerazumljivo) KIKI: Drugo nešto. Sijamhodžić: Šta je? KIKI: U vezi „Sprintera“ i „Alhambre“. Sijamhodžić: Da. KIKI: Kolko si ti reko kafu? Sijamhodžić: Po 100 maraka, minimalno (nerazumljivo) KIKI: Možeš malo vamo... nakon čega Kiki predaje novac Sijamhodžiću...

Nakon predaje novca optuženom Sijamhodžiću, Kiki i on razgovaraju o mogućnosti da se visina „kafe“ spusti na 70 KM na šta optuženi Sijamhodžić govori Kikiju da on nema ništa s tim, da se ne pita on već šef Harbaš, da su dolazili i iz špedicije izvjesnog Japanca ali da nije htio ni da čuje te da i drugi uvoznici plaćaju kafu.

KIKI: A de mi reci a bil' to spustio na 70 brate... Sijamhodžić: Nemerem ja, ne pitam se ja, šef se pita. KIKI: Hoću li ja sa Harbašem? Sijamhodžić: Nemaš rašta, ne smije, nema nikoga na poslu ti niko, jedini ja... KIKI: Jedino ste vi do sad radili...: Ima 50 firmi. KIKI: Po 70 maraka. Sijamhodžić: Ima 50 firmi. KIKI: Da probam pregovarati sa njim, jer ono prije, da probam popričati sa njim. Sijamhodžić: Bili su ovi Japančovi, neće da čuje. Zato što idu i skupa i sve ide po 100, idu i ona 2013.-14. i ova 2000, neće da diže ona. KIKI: A znači skupa su išla po 100 Eura. Sijamhodžić: Išla po 100 eura, pa da, a on je to spustio i ta, da bude jednako. Pa da, boga mi, jebiga. Kiki: Jeste opasni. Durić: Reci mi sad, gdje se ovo radi, on će meni dostaviti slike i predračun, al' da on ne bi ček'o, da idemo popiti po

jednu pa nek ide? Sijamhodžić: Pa hajte vi donesite tu to...Predaj tu.

Nakon kraćeg razgovora, Kiki i Durić odlaze u ugostiteljski objekat, gdje im se, nakon izvjesnog vremena, pridružuje i optuženi Sijamhodžić. Naručuju piće te na početku razgovaraju o rakijama, a potom i o vozilima Alhambra i Sprinter kao i vozilu Turan koje treba biti naknadno ocarinjeno.

... Durić: de ti meni reci je'l Alhambra išla na IM9? Kiki: Jest. Sijamhodžić: Vidiš kako zna. Durić: Pa eto vidiš kako znaš. Kiki: Pa dobro Alhambra, al' IM9, al' Alhambra je išla, ja tad nisam bio tu i ne, nje niko prijavu vam radio udareno. To je najpre šofer. Durić.: Jest. Kiki: Al' ovo je lično dočero Edo ovoga Turana. Durić: Sine ja sam radio IM9 za Alhambru. Kiki: Je'l ti znaš da nama samo prevoznici voze, da nikad nje, to je prvi put da Edo dogoni auto. Durić: Al' sad nema više IM9, da znaš. Kiki: Pa šta je sad? Durić: Direkt ide (nerazumjivo) i (nerazumjivo) ti odlučuje vrjeme, ako možeš napraviti u roku od 6 dana, napraviti. Ako hoćeš da ideš IM9, nama se carini u roku od 6 dana. ..Durić : Više se na granici ne pravi ono. Kiki: Aha. Durić: Ono što sam ja vama slao, znaš one izmrjene. Kiki: da, da, da, pa ko je to pravio izmrjene?

Durić: Uprava. Zatvorićemo sad sve, znači Turanom zatvaramo sva vozila što se tiče mene, a ja imam tamo....

Na kraju razgovora Kiki pita optuženog Sijamhodžića šta će za Turana, a optuženi mu odgovara "kad bude gotova homologacija"

Navedene činjenice, konstatove su i u Izvještaju Državne agencije za istrage i zaštitu BiH od 10.01.2019. godine²¹ koji su na okolnosti provođenja posebnih istražnih radnji sačinili policijski službenici ove Agencije Milovanović Brankica i Soldat Siniša. Iz navedenog izvještaja proizilazi da su dana 25.12.2018. godine, po naredbi Suda BiH broj S1 2 K 029407 18 Krn 9 od 20.12.2018. godine, policijski službenici ove Agencije zajedno sa informatorom kodnog naziva Kiki provodili posebne istražne radnje nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija; tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima; korištenje prikrivenih istražitelja i informatora i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine. U izvještaju je konstatovano da se informatory Kiki, nakon što je opremljen audio i video opremom za snimanje i nakon što je preuzeo novac u iznosu od 300 KM namijenjen za provođenje posebne istražne radnje simulovano davanje potkupnine, a što je i zapisnički konstatovano, vozilom sa prikolicom na kojoj je bilo natovareno vozilo marke "VW Turan" za koje je trebalo da bude pokrenut carinski postupak, uputio u CI Velika Kladuša. Nakon što ih je informator Kiki obavijestio da je završio obaveze u CI, sa Kikijem je od strane policijskih službenika Milovanović Brankice i Soldat Siniše obavljen razgovor na okolnost provođenja posebnih istražnih radnji. Tom prilikom je Kiki izjavio da se po dolasku u CI prvo susreo sa špediterom Durić Safetom "Sajo" koji mu je dao broj motora vozila Turan, Kiki je potom uplatio terminalski pregled, nakon čega odlaze u carinske prostorije, odnosno hodnik gdje se nalaze carinske kancelarije. Tu Durić poziva carinika kojeg Kiki poznaje kao Mersuda-Mersu i kaže mu da ga je doveo da zatvori dug, a koji je bio šef smjene kada se vršilo carinjenje vozila "Seat Alhambra" i "Mercedes Sprinter 311 CDI" te mu Kiki na hodniku predaje 2 novčanice u apoenima od po 100 KM kao kafu za navedena vozila, a za Turana dogovaraju da će platiti nakon carinjenja. Nakon što carinik Sijamhodžić uzima novac, dogovaraju se, a zatim zajedno odlaze u obližnji kafić gdje

²¹ DT-10

razgovaraju, između ostalog, i o visine kafe koju će ubuduće plaćati predstavnici Ikan komerca. U izvještaju je dalje konstatovano da se Kiki prethodno u prostorijama špedicije sastao sa Durić Safetom kojom prilikom su razgovarali oko carinjenja 3 vozila, među kojima su Seat Alhambra i Mercedes Sprinter 311 CDI, kao i problemu oko trećeg vozila "VW Turan" koje se nalazi u carinskom prekršaju i za koje će im od strane carinika biti izdat prekršajni nalog jer nisu ispoštovali rok od 10 dana da pokrenu carinski postupak. Safet mu je tada hemijskom olovkom na bijelom papiru napisao podatke o vozilima i cijenama koje će biti prihvaćene kao carinska osnovica ako za navedenu uslugu prihvati da da mito odnosno kafu u iznosu od po 100 KM. Kada su završili razgovor, na hodniku su sreli carinskog službenika Mersuda ili Mersu kojom prilikom mu je Kiki rekao da su puno obračunali za Sprintera i da je našao na internet da ima tako vozilo za 6.200 E, nakon čega je Mersud rekao da će prihvatiti tu cijenu. Potom su on i Durić otišli u obližnju kafić gdje mu je Durić na papiru napisao korigovanu cijenu i rekao mu da bi bilo najbolje da dođe u petak da završe carinske postupke i da plati "kafe".

U spis je, kao prilog izvještaja, uložen i bijeli papir sa rukom ispisanim slovima i brojevima za vozila Seat Alhambra, Mercedes Sprinter i Touran, te određenim novčanim iznosima za ista koji se odnose na carinsku osnovicu, visinu carinskih dažbina te mito-kafu carinicima, a za koji je svjedok Velić Eldin u svom iskazu potvrdio da je isti prethodno dana 12.12.2018. godine dobio od Durić Safeta, a nakon toga predao ovlaštenim službenim licima SIPA-e. Na ove okolnosti, na glavnom pretresu je saslušan svjedok Velić Eldin koji je kritične prilike postupao kao informator Kiki. Nakon što je svjedoku predočena izjava iz istrage od 13.12.2018. godine, svjedok Velić Eldin je na glavnom pretresu potvrdio da je tačno da se dana 12.12.2018. godine sastao sa optuženim Durićem u kafiću i da mu je on tom prilikom Durić pokazao bijeli papir na kojem je on hemijskom olovkom napisao podatke o vozilima koje uvozi firma Ikan komerc, sa cijenama koje su im odredili, odnosno utvrđenim vrijednostima vozila na koji će se obračunati carinske dadžbine te podacima o iznosima carinskih obaveza koje će biti prihvaćene ako se plati kafa carinicima. Svjedok je pojasnio da je na papiru pored nekoliko vozila koje su prethodno carinili napisano slovo k, što je značilo da za ta auta nisu platili kafu, iako su im snizili carinsku osnovicu i slovo ž koje je značilo da su za ta vozila podnijeli žalbu na carinski postupak, jer nisu bili zadovoljni sa utvrđenom cijenom carinske osnovice.

U vezi zahtijevanja dara odnosno kafe za carinjenje vozila Seat Alhambra i Mercedes Sprinter te davanja na ime dara "kafe" novčanog iznosa od 200 KM optuženom Sijamhodžić Mersudu, te posredovanju optuženog Durića u podmićivanju optuženog Sijamhodžić Mersuda, **svjedok Velić Eldin** se prilikom direktnog ispitivanja nije mogao sjetiti svih detalja koje je iznosio u svojim ranijim izjavama iz istrage od 03.12.2018. godine; 13.12.2018. godine i 06.05.2019. godine, zbog čega je Tužilaštvo bilo prinuđeno svjedoku često predočavati ove njegove izjave. Međutim, nakon predočavanja svake od ovih izjava, svjedok je potvrđivao da je istina to što mu je prezentovano, nakon čega je nastavljeno njegovo saslušanje. Takođe, svjedok je na izričito pitanje predsjednika vijeća da li je njegovim u izjavama iz istrage od strane ovlaštenih službenih lica nešto napisano što nije tačno, odnosno što on nije izjavio, svjedok je kategorično odgovorio da nije.

Tako je svjedok potvrdio da je tačno da se dana 25.12.2018. godine, nakon što je od strane SIPA-e opremljen uređajima za audio i video snimanje, sa vozilom Turan uputio u carinsku ispostavu Velika Kladuša. Prethodno se sastao sa Durićem koji je izvršio pregled ispod haube i popisao "to standardno" što treba nakon čega su ušli na terminal. Pojasnio je da je razlog njegovog odlaska bio taj što je trebao pokrenuti carinski postupak za vozilo VW Turan, kao i to što je trebao dati 300 KM optuženom Duriću ili cariniku koji je vršio carinjenje vozila Mercedes Sprinter i Seat Alhambra koje je prethodno uvezla firma u

kojoj je zaposlen. Svjedok je dalje potvrdio da ih je na hodniku carine čekao carinik Merso za kojeg je kasnije saznao da se zove Sijamhodžić Mersud, te da ga je lično pitao koliko treba dati za kafu za prethodno ocarinjena vozila Mercedes i Seat, na šta mu je on odgovorio da treba dati 200 KM, što je on i učinio, izvadiвши lijevom rukom iz džepa 2 novčanice od po 100 KM koje su mu prethodno dala ovlaštena službena lica SIPA-e. Nakon što je novčanice predao optuženom Sijamhodžiću, optuženi ih je stavio u svoj džep.

Svjedok se na glavnom pretresu decidno izjasnio da je novac u iznosu od 200 KM lijevom rukom dao Sijamhodžiću, pojašnjavajući da se toga sjeća jer su mu ovlaštena službena lica rekla da novac treba dati lijevom rukom kako bi to bilo zadokumentovano. Svjedoku je potom predložen dio izjave iz istrage²² u kojem je naveo i da je optuženom Sijamhodžiću ponudio da plati dodatnih 100 KM za carinjenje vozila Turan kojeg je kritične prilike dovezao na carinski terminal, na šta mu je optuženi Sijamhodžić odgovorio da će to dati kasnije kad se završi carinjenje vozila. Potom ga je pitao da li može da mu spusti visinu kafe na 70 KM, na šta mu je optuženi rekao da se u vezi cijene kafe ne pita on i da visinu kafe isključivo određuje šef.

Sud je iskazima svjedoka Velić Eldina koje je dao u istrazi, a čiju je vjerodostojnost i istinitost svjedok potvrdio i na glavnom pretresu, u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći da su isti pouzdani i tačni i da je svjedok na objektivan i istinit način svjedočio na okolnosti provođenja posebnih istražnih radnji, zatijevanju i primanju dara od strane optuženog Sijamhodžića te posredovanja u njegovom podmićivanju od strane optuženog Durića. Prilikom ocjene kredibiliteta ovog svjedoka i pouzdanosti i istinitosti njegovog iskaza, Sud je posebno imao u vidu činjenicu da je iskaz ovog svjedoka u pogledu odlučnih činjenica, u cjelosti potvrđen rezultatima posebnih istražnih radnji, i to kako audio i video materijalom, tako i izvještajima koje su na ove okolnosti sačinila ovlaštena službena lica SIPA-e Milovanović Brankica i Soldat Siniša. Stoga je Sud iskaze svjedoka Velića prihvatio kao pouzdane, tačne i konzistentne, te potkrijepljene drugim dokazima.

Cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je van razumne sumnje utvrdio da su optuženi Sijamhodžić i Durić svojim radnjama opisanim u ovoj tački izreke presude ostvarili sva bitna obilježja krivičnog djela Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH, i to optuženi Sijamhodžić zahtijevajući i primajući dar u iznosu od 200 KM od predstavnika firme Ikan komerc Velić Eldina za postupak carinjenja vozila Seat Alhambra i Mercedes Sprinter, a optuženi Durić posredujući u njegovom podmićivanju od strane Velić Eldina.

Tačka 3. izreke presude

Ovom tačkom izreke presude, Sud je optužene Sijamhodžić Mersuda i Topić Adnana oglasio krivim da su zahtijevali i primili dar u vidu novca od predstavnika firme Ikan komerc i to Sijamhodžić Mersud posredstvom Durić Safeta u novčanom iznosu od 100 KM za carinjenje vozila VW Turan, a optuženi Topić Adnan za vozila Mercedes B klase i vozila Golf V u novčanom iznosu od 400 KM, dok je optuženog Durić Safeta oglasio krivim da je posredovao u podmićivanju optuženog Sijamhodžić Mersuda.

²² Zapisnik o saslušanju svjedoka od 06.05.2019. godine

Ovakvo činjenično utvrđenje Suda proizilazi prvenstveno iz rezultata posebnih istražnih radnji, ali i iskaza svjedoka Makić Edina i Velić Eldina kao i drugih dokaza koje je Tužilaštvo izvelo na ove okolnosti, a koje će Sud u nastavku analizirati i cijiniti.

Tako sadržaj audio i video snimaka provođenja posebnih istražnih radnji nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija; tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima; korištenje prikrivenih istražitelja i informatora i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine, a koje su provedene dana 29.01.2019. godine po naredbi Suda BiH²³, potvrđuje da je dana 29.01.2019. godine Velić Eldin (informator Kiki) došao u kancelariju špedicije „VEDS-ŠPED“ koja se nalazi u objektu gdje je smještena Carinska ispostava Velika Kladuša. Po dolasku u kancelariju, radnica Veljančić Enisa ga je pitala da li ima „ono“ da ostavi za Mersu i dečke što je obećao, na što joj je on odgovara da će to riješiti sa Durić Safetom. Veljančić ga nastavlja savjetovati da je najbolje da to redovno rješava da se ne gomila, te mu sugeriše da pazi kad priča na telefon, jer se sve prisluškuje i ako mu kaže „ostali troškovi“ da se to odnosi na „kafu“. Nakon razgovora sa Veljančić Enisom, Velić se sastaje sa Durić Safetom, gdje mu predaje jednu novčanicu u apoeni od 100 KM za optuženog Sijamhodžić Mersuda koju Durić savija i stavlja je u džep za carinjenje vozila Turan, a čije je carinjenje dogovoreno kako je to detaljno obrazloženo u tački 2., nakon čega Velić odlazi u hodnik u kom su smještene kancelarije carinskih službenika, a za njim dolazi i optuženi Durić Safet. Tu im se pridružuje optuženi Topić Adan, gdje dogovaraju carinjenje vozila. Velić mu pokazuje papire koje mu je optuženi Durić napisao i Topić mu objašnjava oko carinjenja tih vozila što su pobrojana na papiru. U jednom momentu optuženi Topić prekida razgovor oko carinjenja tih vozila i pita Velića šta je uradio sa autima o kojim mu je govorio prošli put misleći na vozila marke Mercedes B klase na što mu Velić govori da to odmah završe. Topić mu govori da ima šest vozila i govori mu cijenu od 400 KM, na što ga Velić pita da li može 300 KM, a optuženi Topić pristaje, te mu Velić predaje tri novčanice u apoenima od po 100 KM, a zatim još jednu novčanicu od 100 KM za carinjenje vozila „VW Golf“. Nakon uzimanja novca od Velića, Topić mu govori da će u narednom periodu za ostala auta „kafa“ iznositi po 80 KM, da je on cijenu spustio na svoju ruku ali da će šef stajati iza njega, kao i da se sva dokumentacija obrađuje u špediterskoj agenciji „VEDS-ŠPED“ d.o.o. Velika Kladuša, vlasništvo Safeta Durića. Sve vrijeme razgovora između optuženog Topića i Velića, kao i predaje novca od strane Velića Topiću, bio je prisutan i optuženi Durić Safet.

Sud će u nastavku ukratko interpretirati relevantni sadržaj navedenih razgovora koji su snimljeni po naredbi Suda dana 29.01.2019. godine:

Razgovor Kikija i Veljančić Enise od 29.01.2019. godine

Kiki ... Golfa jesam odnio. E sad mi je donio za Turana gore... Enisa: Aha, imaš od ove, onej, od te robe, i imaš ono da ostaviš za Mersu i one dečke, što si juče obećao. Kiki: To ću sa Sajom riješiti, ha? Enisa: Pa de. Kiki: Pa što galamiš, jer oni tebe pritiskivaju isto tako, ozbiljno? Enisa: .. oni smo kažu...ko što je tako, ako ne da, i boje ti je da se ne gomila toga, sine govorim ti iz iskustva... .. lakše ti je dati 50 maraka nego 300, je'l tako? Kiki: Pa jest. (nerazumljivo) Enisa: ...To se mora, i to se razdužuje redovno, razumiješ, mora se razduživati. E sada da ti imaš ovoje auta kcja se carine

(nerazum.jivo) Kiki: Imam, ja sam mislio, znaš šta sam ja mislio, da vidim šta Sajo kaže, s kim je boje da radim, hoćemo li Adom ili ćemo sa ovim. Pošto je Ado meni rek'o po 70. Enisa: Šta ti dogovoriš to je sad između vas, jer mi o toga nemamo, mislim to, sam rećeš kcji si, i samo pazi na telefon šta se priča, to se prisluškuje. Kiki: Ozbijno? Enisa: ... ako vidiš da je prazno to se prisluškuje. Ako ti šta kažem ostali troškovi, znaš da je to kafa ili nešto, ne moraš govoriti (nerazum.jivo), prisluškuje se. ... ne samo vas, neg svakoga, to imaš provjere, onda provjere mogu se vršiti (nerazum.jivo) i to isto da znaš. Kiki: Te provjere c.jena? Enisa: provjere c.jena. Kiki: Pa dobro, al' gledaj ja ne mogu, ja koliko platim ja bi toliko platio, oni ..., ja to zbog vas, da ne komplikujem, jer kad dođe auto, kad platim marje auto oni viču što nisi provjerio. Enisa:.. ti ne možeš kataloški uklopiti, na prim.jer ti si stavio napamet 1000 eura, lupam, napamet. ... Ono se ne može kataloški uklopiti, onda ti ide do „dize“ baš, e onda boje ti je uklopiti. (nerazum.jivo) mislim to svi rade. Ti su svi mnogi pokušavali bez kafe, pa onda kad vide da ne ide. Kiki: Ma jest, da. Ne znam, onaj isto, onaj isto tako, dobro on se svađo sa rjim za kafu, onda je Edi više puko film...(nerazum.jivo) reko daj ja ću to iješavati i gotovo. Ništa odoh ja piti kafu.

Razgovor Kik.ja i Durić Safeta

Durić: ... da sada odeš sa Adom da dogovoriš, ova vozila sad što su došla, čak možeš i Turana. Kiki: Ovoga plavog? Durić: Ovoga što je udaren. Kiki: Dobro. Durić: Da mu napišeš sve što imaš za otplatiti i da kažeš imam sad ova vozila carinit. Kiki: Pa de, haj nama, znaš šta ćemo napraviti, hajmo sad gore kod tebe, ti meni spremi taj spisak. Durić: To. Kiki: Idem ja kod Ade da se cjenkam, to na 70... Durić: E to. To sam mislio da dogovoriš. Durić: To sam mislio znaš pošto je sad prilika da sa rjim (nerazum.jivo) znači 4 auta se dogovoriti. Tam ono kad završiš. Kiki: Da. Pa najboje, sad ću ja onda sa rjim. Durić: A sa onima imaš (nerazum.jivo) mogućnost za Turana (nerazum.jivo).Kiki: A mogul ga ovamo spustiti na 70? Durić: Sad, pa sad to u paketu dogovori.Kiki: Sad ću..Durić: : Znači koliko je šta ocarir.jeno i ovo sad sve piši van carine, isto tako dogovori... Kiki: I proće? Durić: I onda u r.jegovcj sm.jeni Kiki: Dobro..... Kiki: Čekaj, je'l ja njemu dajem za Mirnesa il' tebi dajem? Durić: Ha? Ne, ne. Kiki: Za Mirnesa? Durić: Meni za Mirsena, a rjemu daješ za to pola. Durić: Mirsen il Merso. Kiki: Mirnes. Durić: N.je Mirsen, onaj visoki.

Razgovor Topića i Kikija

Topić: : Jesi stigo? Kiki: Šta ima, ima'l zime? Topić: Evo radi se. Kiki: ... sa Sajom sam pričo... Topić: Da, da, ovo sad posle... Kiki: To je ocarir.jeno. Topić: To sam ja završio neki dan. Kiki: Dobro, dobro, sad su trenutno u fazi carir.jer.ja, kod r.jega papiri, Turan, c.jena dogovorena. Durić:

²³ DT-8

D: On će ići na IM9. Samo čekamo od Aladina onaj papir. Kiki: Na IM9 ide. Topić: Pa dobro, ono će ići ovo 600 eura pa plus. Kiki: Da, da... Kiki: Dobro. Golf isto taj benzinac, to je dogovorena c.jena (nerazum.jivo). Imaju gore, danas ili sutra kupim Pežo 207 (nerazum.jivo), i tamo četvrtak treba doći ovaj BMW, a sve je znači dogovoreno. Topić: Znam. Kiki: Da te pitam da to malo (nerazum.jivo). Topić: Ja sam tebi rek'o prošli put, šta si ti uradio za ona auta od prije? Kiki: Pa de reci, hajd da to završimo, kolko ima auta? Kad imamo ja i Edo vamo-tamo, moram... Topić: 6 komada. Kiki: Znaš šta, po meni on samo galami vamo-tamo. Topić: ... sve se ja slažem, evo vidiš, ti dobiješ te c.jene i to sve. Ja sam tebi reko prošli pu da ću ja tebi skinuti, evo ja tebi mogu reći za ovo, ti meni dadni tamo za onih 6 komada, neka bude 400. Kiki: Pa de 300, da dam sad... da zatvorimo to Topić: Hajd, hajd. Kiki: Alaha mi dajem svcje pare. Kiki: 300 i Golf. Topić: Golf. Kiki: A de čekaj, a Golfa, de spusti mi vamo na 70. Topić: Haj nek ti bude vako, ja ću tebi ovo sad, ne može po 70, po 80 ću ti ovo sve uraditi. Kiki: De spusti, nemcj gledati 10 maraka, mi k'o na p.jaci. Topić: ... to ne da šef, ja tebi skidam na svcju ruku, ja ne znam uopšte hoće li ... druga sr.jena. Durić: Oni ne rade po 70. Topić: Al' ja sm.jet tebi doći sad reći, sad za dužu saradnju našu, nemcj nikom govorit, al' ja ću tebi dati po 80 i gotovo. Znači ovo smo završili. Kiki: De onda križaj to sada. Znači Golf, al' čekaj ovamo Seat. Topić: E ovo sad kad ti bude, ovo ćemo ti raditi po 80, al' nemcj nikome o tome da kažeš (nerazum.jivo). Kiki: Nećemo nikom. Kiki: Po 80, dobro da ja znam (nerazum.jivo) Topić: nemcj da pravimo, ako bude išlo sa ovim bez ikakvih problema, ja ćemo i ti pričati. Kiki: Dobro. Evo ruke.....Topić: Mene druga sr.jena, druga sr.jena, neću da znam. Kiki: Ma da, ne zanima te. Da, da, da. Topić: Ja ću uzeti računicu tamo kad dođem 70, a ovo smo dogovorili tako da tebe i to računam po 80, i opravdan si, a ovo smo sada dali Kiki: Dogovoreno. Topić: Da se dogovorimo da je.... padne na drugi dan, homologizacija, znači došla je, dođe sutra, ti čekaš carir.jer.je i završeno. Kiki: I završeno. Hajd čujemo se. Topić: Hajde čao.

Nakon ovog razgovora, optuženi Durić i Kiki napuštaju carinske prostorije i razgovaraju kako je Kiki dobro prošao jer je za 6 vozila dao samo 300 KM te da će u buduću davati po 80 KM, a što potvrđuje razgovor koji će Sud u nastavku ukratko interpretirati

Kiki: Nedadne'l mi Edo. Durić: Čekaj ti si dobro proš'o. Kiki: Kako sam dobro proš'o? Durić: Ti si za 6 auta po 50 maraka proš'o. Kiki: Po 50 maraka za 6 auta? Durić: Pa da. Kiki: Al' dajem svcje pare. Durić: Nisi faktički dao 70 maraka. Sad uzmi Edu za 20. Kiki: Sad ću ja reći Edi, ja sam dao (nerazum.jivo) 400 maraka, je'l da Durić: Tu ga uzmi, kad on ne može, reci po 70 mi je rek'o (nerazum.jivo). Kiki: Čekaj, kolko je on sad reko, po 80, je'l da? D: Po 80, pa da. Kiki: Ništa, onda ota auta radi preko njega i to je to. Durić: Važi, al' ti na vr.jeme...

Iz sadržaja Izvještaja Državne agencije za istrage i zaštitu BiH od 06.02.2019. godine²⁴ o postupanju po naredbi Suda BiH broj: S1 2 K 029407 19 Krn 11 od 28.01.2019. godine takođe proizilazi da su policijski službenici ove Agencije zajedno sa informatorom kodnog naziva Kiki dana 29.01.2019. godine provodili posebne istražne radnje nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija; tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima; korištenje prikrivenih istražitelja i informatora i simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine. U izvještaju je konstatovano da se tog dana informator Kiki sastao sa Topić Adnanom i istom u prisustvu Durić Safeta predao novčani iznos od 300 KM za carinjenje pet vozila marke Mercedes i 100 KM za vozilo marke Golf. Takođe, Kiki je istog dana Durić Safetu predao novčani iznos od 100 KM za Sijamhodžić Mesuda na kafu za carinjenje vozila VW Turan. Iz izvještaja takođe proizilazi da je prethodno sastavljen zapisnik o primopredaji informatoru Kikiju 7 novčanica u apoenima od po 100 KM, te da je nakon izvršenog simulovanog otkupa, Kiki pripadnicima SIPA-e vratio samo 2 novčanice. Takođe, iz izvještaja proizilazi da je dana 29.01.2019. godine Kiki predao pripadnicima SIPA-e i 5 kopija carinskih deklaracija za carinjenje 5 vozila marke Mercedes B klase, tip B 180 za koje ga je Topić opominjao da nisu plaćene.

Svjedok Velić Eldin u svojoj izjavi iz istrage od 06.05.2019. godine, a što je svjedok potvrdio i na glavnom pretresu, je naveo da je nakon što mu je SIPA dala uređaj za snimanje inovac, krenuo u carinsku ispostavu Velika Kladuša gdje se trebao naći sa optuženim Durićem da mu preda novčani iznos od 100 KM za kafu koju mu je ostao dužan za carinjenje vozila Turan koje je izvršio carinik Sijamhodžić Mersud kao i novac za kafe za carinjenje vozila Mercedes B klase i za vozilo VW Golf cariniku Adi zv. Čupi koje mu je prethodno tražio. Svjedok je takođe potvrdio da je međuvremenu razgovarao sa Veljančić Enisom koja ga je pitala da li je donio „ono“ misleći na novac-kafu za Mersu i dečke, te da joj je on odgovorio da će to riješiti sa Durićem. Enisa ga je nakon toga počela savjetovati da je najbolje da redovno izmiruje obaveze za mito-kafu da se to ne gomila. Potom mu Durić u kancelariji na papir piše spisak vozila sa cijenama carinske osnovice, nakon čega mu on daje novac u iznosu od 100 KM za kafu za carinjenje vozila Turana koje je ostao dužan cariniku Sijamhodžiću. Durić uzima novac i i stavlja ga u džep, a sve to posmatra radnica Enisa. Svjedok je potvrdio i da nakon toga iz Durićeve kancelarije zajedno Durić i on odlaze u kancelarije carinika gdje na hodniku zatiču cariniku Topića. Tada on Topiću pokazuje spisak sa vozilima i dogovaraju carinjenje istih i cijene, a Topić ga tada pita šta je uradio sa onih 6 vozila marke Mercedes B klase i jednim R klase, na šta mu on odgovara da će to sada riješiti i da je previše digao R klasu, a Topić mu govori da nema veze R klasa i da za Mercedese B klase mora platiti kafu. Na pitanje koliko treba dati, Topić se prvo zamislio i rekao 400 KM, na šta mu je Velić odgovorio da daje svoje pare te predlažio da ipak bude ukupno za sva vozila 300 KM, na šta je Topić pristao. Svjedok je potvrdio da je tom prilikom Topiću dao 300 KM na kafu za carinjenje vozila Mercedes B klase a odmah potom i još 100 KM za vozilo marke Golf koji je takođe bio ocarinjen, nakon čega su dalje nastavili razgovarati o mogućnosti da se cijena mita-kafe spusti. Topić prvo odgovara da je šef nadležan za određivanje visine kafe, ali da on ipak može da spusti da spusti kafu po jednom vozilu na 80 KM i da će šef stati iza njega. Sve navedeno, potvrđuje i sadržaj posebnih istražnih radnji.

Na okolnosti traženje mita-kafe od strane optuženog Topića Adnana za carinjenje vozila Mercedes B i R klase, na glavnom pretresu je saslušan svjedok **Makić Edin**. Nakon što je

²⁴ DT-12

svjedoku predložena njegova izjava iz istrage od 19.03.2019. godine, svjedok je potvrdio da je tačno da se početkom mjeseca decembra 2018. godine susreo sa Topić Adnanom zv. Čupo na parkingu ispred carinskog terminala kada je kod Durić Safeta dolazio po papire od nekih vozila. Tom prilikom, sjedio je u autu, a Topić je prolazeći pored njegovog auta zastao i pitao ga kada će doći da riješi dug za mito- kafu za Mercedes R i Mercedese B klase, na šta mu je svjedok povišenim tonom odgovorio da nikakv dug ne postoji jer su vozila plaćena preko banke, a Topić je u prethodnim razgovorima oko carinjenja vozila rekao da mora raditi promjenu cijena za vozila koja su plaćena kešom i da će za vozila koja su plaćena putem banke prihvatiti cijenu navedenu na obrascu, a ako ne donese obrazac, da će morati platiti kafu. Svjedok je potvrdio da je Topić, i pored toga što su vozila Mercedes bila plaćana preko banke, tražio da mu se plati kafa za carinjenje istih. Svjedok je u izjavi od 19.03.2019. godine takođe naveo, a što je potvrdio i na glavnom pretresu, da je novac na kafu za carinjenje vozila obično davao carinicima u njihovim službenim prostorijama a kada je bio u žurbi, novac je ostavljao optuženom Duriću koji je za njegovu firmu obavljao špeditorske poslove, kako bi on isti predao carinicima. Tvrdi da optuženi Durić lično nije imao nikakve koristi od novca koji mu je on davao kao mito-kafu i da je isti sigurno predavao carinicima, te da je optuženom Duriću čak bilo i neprijatno kada je od njega morao tražiti novac za kafu radi predaje carinicima pa mu je govorio da ima neki nesporazum i da to odu vidjeti. Svjedok je potvrdio i da mu se Durić u nekoliko navrata čak i žalio da ima problema sa optuženim Topićem koji ga stalno forsira da ga zove radi davanja mita, govoreći mu da je najbolje da novac daje direktno carinicima i da njega zaobiđe. Svjedok je u sudnici prepoznao Adnana Topića zv Čupo.

Sud je iskazima svjedoka Velić Edina i Makić Edina u ovom dijelu u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći ih pouzdanim i ubjedljivim, te saglasnim i potkrijepljenim drugim dokazima u pogledu odlučnih činjenica.

Uvidom u carinske deklaracije UIO BiH²⁵ Sud je utvrdio da je za navedena vozila Mercedes B klase špeditorske usluge vršila špedicija Lizis, a ne špedicija VEDS-ŠPED čije je odgovorno lice optuženi Durić Safet. Da je špeditorske usluge društvo Lizis zaista i obavljalo za firmu Ikan komerc koja se bavila uvozom polovnih vozila, potvrdila je i svjedok **Ćerimović Evresa** u svom iskazu na glavnom pretresu. S tim u vezi, svjedok je navela da je duže od 15 godina zaposlena u špeditorskom društvu Lizis čije se sjedište u Velikoj Kladuši, a čije se poslovne prostorije nalaze u sklopu carinske ispostave. Svjedok je potvrdila da je ona lično obavljala špeditorske usluge za firmu Ikan komerc, te da Makić Edin, direktor Ikan komerca, nikada nije bio zadovoljan izvršenim uslugama, zbog čega ne žali što je isti promijenio špediciju i polsije prešao u VEDS-Šped.

Iz Akta UIO BiH, od 22.12.2021. godine²⁶ proizilazi da su u postupku carinjenja 5 PMV marke Mercedes tip B 180 koje je pravno lice Ikan Komerc uvezlo u BiH dana 20.09.2018. godine, a koja su ocarinjena dana 12.10.2018. godine učestvovali kao pregledači Sijamhodžić Mersud (za jedno vozilo) i Čano Mirsen (za 4 vozila) dok je kao carinski inspektor učestvovao Enver Felić. Iz istog Akta proizilazi da je vozilo marke Golf V ocarinjeno dana 23.01.2019. godine, te da su u postupku carinjenja istog učestvovali u svojstvu inspektora Alagić Amira a u svojstvu pregledača Džehverović Suad, što su svjedoci Alagić Amira i Džahverović Suad i potvrdili u svojim iskazima na glavnom pretresu.

²⁵ DT-14-DT-18

²⁶ DT-59

Međutim, navedene činjenice ne dovode u sumnju utvrđenje Suda da je optuženi Topić Adnan, iako nije učestvovao u postupku carinjenja vozila marke Mercedes, od predstavnika firme Ikan komerc Makić Edina zahtijevao dar- kafu za carinjenje upravo ovih vozila, a potom i da je dana 29.01.2019. godine od predstavnika firme Ikan komerc Velić Eldina primio novčani iznos od 300 KM na ime dara za carinjenje istih, kao i novčani iznos od 100 KM za carinjenje vozila Golf, pri tome lično određujući visinu mita-kafe u iznosu od 400 KM a potom prihvatajući da to bude novčani iznos od 300 KM, a koje činjenice nesporno potvrđuje sadržaj audio i video snimka posebnih istražnih radnji provedenih na dan 29.01.2019. godine, ali i drugi dokazi koje je Sud prethodno analizirao i cijenio.

Dovodeći u vezu rezultate posebnih istražnih radnji sa iskazima svjedoka Makić Edina i Velić Edina, Sud je van razumne sumnje utvrdio da su optuženi Sijamhodžić Mersud, Topić Adnan i Durić Safet svojim radnjama opisanim u ovoj tački izreke presude ostvarili sva bitna obilježja Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH i to optuženi Sijamhodžić i Topić zahtijevanjem i primanjem dara od predstavnika firme Ikan Komerc u novčanim iznosima navedenim u ovoj tački izreke presude, a optuženi Durić Safet posredujući u podmićivanju optuženog Sijamhodžić Mersuda.

Imajući u vidu ovakvo utvrđenje Suda, odnosno da je optuženi Topić zahtijevao i primio na ime dara novčane iznose od 300 KM i 100 KM za carinjenje vozila navedenih u ovoj tački izreke presude, Sud je precizirao činjenični opis iste na način da je iz činjeničnog opisa izostavio navode iz izmijenjene optužnice o posredovanju optuženog Topić Adnana u podmićivanju.

Odluka o krivnji optuženih i krivičnopravnim sankcijama

Cijeneći sve dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, sud je van razumne sumnje utvrdio da su optuženi Sijamhodžić Mersud, Topić Adnan i Durić Safet, svojim radnjama opisanim u osuđujućem dijelu izreke presude, ostvarili sva bitna obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH, i to optuženi Sijamhodžić i Topić zahtijevajući i primajući dar da u okviru svoje funkcije izvrše što bi morali izvršiti a optuženi Durić posredovanjem u podmićivanju.

Prilikom donošenja odluke, Sud je cijenio i iskaze svjedoka odbrane Alagić Amire, i Džahverović Suada, takođe carinskih službenika koji su obavljali poslove carinskih inspektora, kao i iskaz svjedoka Jusić Zlatana, predstavnika pravnog lica Kum koje se takođe bavi uvozom polovnih vozila u BiH. Međutim, isti nisu bili odlučni niti su u bitnom uticali na utvrđivanje činjeničnog stanja i izvedene zaključke suda, budući da ovi svjedoci nemaju relevantnih neposrednih niti posrednih saznanja o krivičnopravnim radnjama optuženih za koje su oglašeni krivim, zbog čega njihove iskaze sud neće detaljnije interpretirati i elaborirati.

Sud prihvata da su optuženi Sijamhodžić Mersud, Topić Adan i Durić Safet, u vrijeme izvršenja krivičnog djela bili sposobni za rasuđivanje i u mogućnosti da shvate i razumiju značaj svojih radnji, kao i da su bili potpuno sposobni da donose odluke i da shvate njihov značaj. Dakle, iz naprijed iznesenih činjenica potvrđenih izvedenim dokazima, Sud zaključuje da su optuženi Sijamhodžić i Topić postupali sa direktnim umišljajem, vođeni motivom zarade, odnosno koristoljublja, dok je optuženi Durić svjesno i voljno, takođe sa direktnim umišljajem, posredovao u podmićivanju optuženog Sijamhodžića. Sud zaključuje da su optuženi Sijamhodžić i Topić kao službena lica u instituciji Bosne i Hercegovine, carinici u UIO BiH, u namjeri postizanja ličnih interesa, tj. u cilju sticanja

protivpravne imovinske koristi za sebe, zahtijevali i primili dar da u okviru svojih ovlaštenja izvrše ono što bi morali izvršiti, pritom svjesni svog nezakonitog postupanja, pa to hoće, dok je optuženi Durić bio svjestan da svojim radnjama posreduje u podmićivanju carinika, jer je znao da se novčani iznosi odnose na mito-kafu carinicima, a ne na carinske i špeditorske usluge. Zbog toga Sud nije prihvatio tezu odbrane optuženog Durića da je optuženi samo obavljao svoje redovne poslove špeditera koji nužno uključuju posredovanje između klijenata i carinskih službenika, kao i određivanje carinske vrijednosti vozila, budući da posredovanje u podmićivanju službenih lica, nikako ne ulazi u djelokrug poslova špeditera.

Konačno, da se u konkretnom radi o konstrukciji produženog krivičnog djela u odnosu na optužene Sijamhodžića i Durića, sud polazi od činjenice da su ispunjeni propisani uslovi iz člana 54. stav 2. KZ BiH, prema kojim odredbama produženo krivično djelo je učinjeno kada je učinilac s namjerom učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja s obzirom na način izvršenja, njihovu vremensku povezanost i druge strane okolnosti koje ih povezuju čini jedinstvenu cjelinu. Po ocjeni suda, u konkretnom su ispunjeni ovakvi uslovi, pa u prvom redu su optuženi, što je vidljivo iz činjeničnog opisa, izvršili po dvije (Durić) odnosno tri (Sijamhodžić) radnje koje su istovrsne, a međusobno odvojene od kojih svaka pojedinačno sadrži sva zakonska obilježja istog krivičnog djela. Nesporno, u poduzimanju tih radnji postoji određen vremenski kontinuitet između pojedinačno izvršenih krivičnopравnih radnji ali i druge stvarne okolnosti poduzetih radnji povezuju ih da čine jednu jedinstvenu prirodnu cjelinu, jer postoji istovjetnost direktnog umišljaja, identičan način postupanja, isti oblik vinosti zatim istovrsnost načina izvršenja krivičnog djela.

Za krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH, zakonom je propisana kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 5 godina. Cijeneći konkretne radnje izvršenja krivičnog djela od strane optuženih, te količinu kriminalne aktivnosti optuženih u radnjama izvršenja krivičnog djela, a imajući u vidu opšta pravila o odmjeravanju kazne iz člana 48. KZ BiH, Sud je optuženog Sijamhodžić Mersuda osudio na kaznu zatvora u trajanju od 9 mjeseci, a optuženog Topić Adnana na kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Cijeneći ulogu optuženog Durića u izvršenju krivičnog djela, a koja se sastojala u posredovanju u podmićivanju, Sud je optuženom Durić Safetu izrekao uvjetnu osudu kojom mu je utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci, a koja se neće izvršiti ako optuženi u roku od 2 godine ne počini novo krivično djelo, smatrajući da bezuslovno izvršenje utvrđene kazne zatvora, s obzirom na sve okolnosti pod kojima je krivično djelo počinjeno i način njegovog izvršenja, nije nužno radi krivičnopravne zaštite.

Vodeći računa da se radi o krivičnom djelu počinjenom iz koristoljublja, Sud je svim optuženim u skladu sa članom 41. i 46. KZ BiH, izrekao i novčane kazne i to optuženim Sijamhodžić Mersudu i Topić Adnanu u iznosu od po od 3.000 KM (tri hiljade) a optuženom Durić Safetu u iznosu od 2.000,00 (dvije hiljade) KM.

Prilikom utvrđivanja kazni za optužene, Sud je imao u vidu svrhu kažnjavanja, količinu kriminalne aktivnosti optuženih, uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća te posredničku ulogu optuženog Durića.

Od olakšavajućih okolnosti na strani optuženih Sijamhodžić Mersuda, Topić Adnana i Durić Safeta, Sud je cijenio da su optuženi porodični ljudi te da ranije nisu osuđivani, dok otežavajućih okolnosti Sud na strani optuženih nije našao.

Sud cijeni da su izrečene kazne za optužene Sijamhodžića i Topića adekvatne

težini krivičnog djela i stepenu krivnje optuženih, kao i broju krivičnopравnih radnji koje su optuženi preduzeli i da će se istima ostvariti svrha kažnjavanja, kao sa aspekta specijalne, tako i sa aspekta generalne prevencije. Takođe, Sud smatra da je krivičnopравna sankcija uvjetna osuda koja je izrečena optuženom Duriću takođe adekvatna težini krivičnog djela i stepenu krivnje optuženog, a posebno ulozi optuženog u izvršenju krivičnog djela i da će se istom ostvariti svrha kažnjavanja.

Oduzimanje imovinske koristi/ primljenog dara

Odredbom člana 217. stav 4. KZ BiH propisano je da će se primljeni dar odnosno imovinska korist oduzeti.

U skladu sa navedenom imperativnom zakonskom odredbom, Sud je od optuženog Sijamhodžić Mersuda oduzeo primljeni dar odnosno imovinsku korist u novčanom iznosu od 300,00 KM (tristotinekonvertibilnihmaraka) i 200,00 Evra (dvijestotineevra), a koje novčane iznose je optuženi, odnosno protivrijednost novčanog iznosa od 200,00 Evra izražen u konvertibilnim markama prema važećem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan uplate, dužan uplatiti u korist budžeta BiH u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Takođe, Sud je od optuženog Topić Adnana oduzeo primljeni dar odnosno imovinsku korist u novčanom iznosu od 400,00 KM (četiristotinekonvertibilnihmaraka), koji novčani iznos je optuženi dužan uplatiti u korist budžeta BiH u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Troškovi krivičnog postupka

U skladu sa odredbom člana 188. stav 1. ZKP BiH, Sud je optužene Sijamhodžić Mersuda, Topić Adnana i Durić Safeta, u odnosu na osuđujući dio presude, obavezao da nadoknade troškove krivičnog postupka, o čijoj visini će Sud odlučiti posebnim rješenjem, po pribavljanju potrebnih podataka.

II OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE

Optuženi Harbaš Amir, Topić Adnan, Sijamhodžić Mersud i Durić Safet, oslobođeni su usljed nedostatka dokaza, da su počinili krivičnopравne radnje opisane pod tačkama 1-4 oslobađajućeg dijela izreke presude.

Budući da je Sud već prethodno obrazložio zašto nije prihvatio pravnu kvalifikaciju Tužilaštva da su optuženi počinili krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. i 3. KZ BiH, a kako je to opisano u uvodnom dijelu optužnice, odnosno da su Harbaš Amir kao organizator grupe za organizovani kriminal a optuženi Topić, Sijamhodžić i Durić kao pripadnici grupe za organizovani kriminal, počinili krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi, Sud će se u ovom dijelu presude baviti samo pojedinačnim radnjama optuženih za koje su oslobođeni od optužbe- tačke 1-4 izreke presude (tačke 2, 3, 5 i 7. optužnice).

Tačka 1. oslobađajućeg dijela presude (tačka 2.optužnice)

Sud nije mogao van svake razumne sumnje utvrditi krivnju optuženog Harbaš Amira za radnje opisane u tački 2. optužnice, odnosno da je, nakon što je firma Ikan komerc dana 03.11.2018. godine uvezla u BiH jedan kamion sa rastavljenim polovnim vozilima, dana 05.11.2018. godine, od Makić Edina zahtijevao i primio dar-kafu u iznosu od 500 KM.

Na ove okolnosti, Tužilaštvo je saslušalo **svjedoka Makić Edina** koji je na glavnom pretresu potvrdio da je firma Ikan komerc dana 03.11.2018. godine u BiH uvezla jedan kamion sa 19 polovnih dizelskih motora i da je bila subota, te da mu je tom prilikom carinik Čano Mirsen od njega lično i posredstvom Durić Safeta tražio novčani iznos od 1.900 KM na kafu ili da kamion čeka do ponedjeljka kada dođe na posao šef Harbaš Amir. Svjedok je potvrdio i da je postupak carinjenja okončan iste večeri u subotu iako nije dao traženo mito. Svjedok je potvrdio i da je u ponedjeljak otišao kod optuženog Harbaša, ali se nije mogao sjetiti detalja susreta i razgovora sa Harbašem, niti je mogao potvrditi da li je optuženi Harbaš tom prilikom od njega zahtijevao novčani iznos od 500 KM za carinjenje koje je okončano u subotu kao ni da li je navedeni novčani iznos tom prilikom predao optuženom Harbašu, odnosno ostavio na njegovom kancelarijskom stolu.

Potom je Tužilaštvo svjedoku predočilo dio iskaza iz istrage od 03.12.2018. godine u kojem je svjedok izjavio sljedeće:

Dana 03.11.2018. godine vršio sam uvoz rastavljenih polovnih automobila kcji su bili prevoženi jednim kamionom vlasništva firme Okić Trans iz Velike Kladuše. Po dolasku kamiona na carinski terminal u Kladuši, Safet mi je poslao SMS poruku da kamion ne može izaći sa terminala bez 1900 KM-ova a u da jem razgovoru Safet mi je rekao da carinik Mirsen...naime carinik Mirsen sam i da ako 'dadnem 1900 KM-ova kamion će biti pušten, a ako ne dam, kamion čeka ponećejak kada dolazi šef Harbaš. Nakon toga sam nazvao Mirsen a i pitao ga zašto preijeruju s kafom i ponudio mu oko 500 Eura. On je rekao da će on namiriti ostalo i prekinuo je. U da jem razgovoru sa špediterom Safetom Durićem sam ponudio 1300 KM gaje mi je špediter rekao da su oni već pustili kamion jer im je on rekao da ja već imam poruku gcje piše da traže 1900 KM zbog toga što su se plašili da ću ih ja prijaviti SIPA-i. Ja sam u ponećejak otišao do Harbaša, kcji nje znao za mcju prethodnu ponudu kcju sam nudio u subotu odnosno od 1300 KM-ova i ponudio 200 Eura a on je tražio da dam 500 KM-ova, tu je bio prisutan i Safet Durić. Nakon što je Harbaš razgovarao sa Mirsenom i drugim kolegama između njih je ispala rasprava jer su oni znali da je dogovoreno 1300 a on je uzeo samo 500 KM-ova kcje sam ja ostavio na njegov sto u kancelariji šefa.

Međutim, svjedok Makić se ni nakon predočavanja ovog dijela iskaza iz istrage nije mogao decidno izjasniti niti sa sigurnošću potvrditi da li je optuženi Harbaš kritične prilike od njega zahtijevao novčani iznos od 500 KM niti da li je navedeni novčani iznos dao optuženom na način da je isti ostavio na stolu u njegovoj kancelariji.

Imajući u vidu ovakav iskaz svjedoka Makić Edina, Sud nije našao van razumne sumnje dokazanim da je optuženi Harbaš dana 05.11.2018. godine od Makić Edina zahtijevao niti primio novčani iznos od 500 KM, smatrajući da iskaz svjedoka Makića nema potrebnu snagu pouzdanosti, vjerodostojnosti i uvjerljivosti da bi se na njemu, van svake razumne sumnje, mogla temeljiti odluka o krivnji optuženog za navedene krivičnopravne radnje.

Iskaz ovog svjedoka, dodatno je doveden u sumnju iskazom optuženog Harbaš Amira koji je na glavnom pretresu dao u svojstvu svjedoka, a koji je Sud u ovom dijelu ocijenio iskrenim i ubjedljivim. Svjedočeći na ove okolnosti, svjedok Harbaš je naveo da se sjeća da je Makić imao carinjenje vozila u subotu i da su ga carinici u ponedjeljak, kada je došao na posao, upoznali sa detaljima i⁶² problemima koje su imali u postupku

carinjenja, kao i da su pustili robu jer nisu željeli probleme sa Makićem. Pitao ih je kako su mogli pustiti robu kada na fakturama nije bilo broja motora i ostalih bitnih podataka, bez kojih roba nije smjela biti puštena u promet. Prisjetio se i da je Makić tim povodom došao kod njega u kancelariju u ponedjeljak i da su se posvađali, te da je on otkazao carinsku deklaraciju. Ustvrdio je da od Makića kritične prilike nije zahtijevao niti mu je Makić dao 500 KM.

Sud je pažljivo razmotrio i sadržaj rezultata posebnih istražnih radnji u dijelu kada Velić Eldin o ovom događaju, dana 25.12.2018. godine razgovara sa Sijamhodžić Mersudom i Durić Safetom²⁷ te sa Topić Adnanom na dan 15.01.2019. godine kao i dana 15.01.2019. godine kada o ovom događaju razgovaraju Harbaš Amir i Velić Eldin²⁸. Međutim ni iz navedenih razgovora Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da li je kritične prilike optuženi Harbaš od Makić Edina zahtijevao i primio dar u iznosu od 500 KM za carinjenje 19 polovnih dizelskih motora koje je okončano dva dana ranije od strane carinskog službenika Čano Mirsena, ili je tom prilikom optuženi Harbaš poništio carinsku deklaraciju, kako je naveo u svom iskazu i eventualno podigao carinsku osnovicu, budući da se u razgovoru spominje „dizanje“ novčanog iznosa od 500 KM od strane optuženog Harbaša, a što po ocjeni suda nikako ne upućuje na zahtijevanje i primanje navedenog novčanog iznosa na ime dara od strane optuženog.

Stoga, cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je zaključio da Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo činjenične navode iz ove tačke optužnice, odnosno odlučnu činjenicu da je optuženi Harbaš dana 05.11.2017. godine od Makić Edina zahtijevao ili primio dar u novčanom iznosu od 500 Eura za carinski postupak koji je već bio okončan, a koja ujedno predstavlja i bitno obilježje krivičnog djela za koje je optužen. Kod ovakvog činjeničnog stanja, Sud je jedino mogao, po principu *in dubio pro*

²⁷ Kiki: *Ne med,japan, ne med,japan, onaj djelovi ovi brate, 1900 maraka.*

Mersud S: *Ono je bio nesporazum.*

Safet D.: *Ono je sine bio nesporazum.*

Mersud S: *Subota, to je bila subota.*

...

Safet D: *Jesi radio, slušaj vamo, bilo je po poli, po poli oncj 50 Eura, i onda je Mirsen pristao po 70 maraka po poli, bilo je 15 maraka. I oni su pustali kamion. I onda kad je došo Edo kod Harbaša, onda mu Harbaš digo 500 maraka.*

Mersud S: *Zato što nije znao šta se dešava.*

Kiki: *Zato je on puko meni, zato Harbaš meni kaže da treba dodati kao da nije fer, zato je on puko i onda digo.*

Mersud S: *Al' zato što nije znao (nerazumjivo)*

²⁸ Amir Harbaš: *Al' ne, u najmanju ruku da se izvini, da kaže stari moj, ... ja bio spreman dati hiljadu ti reko pet.*

KIKi: *A ono tad, ono za kamion onaj.*

Amir Harbaš: *U najmanju ruku da se izvini, a u najgoru ruku je zaslužio da kad je god vaš predmet da otvorim šestere oči.*

reo, donijeti presudu kojom se optuženi Harbaš Amir oslobađa od optužbe da je na način opisan u ovoj tački optužnice, počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH.

Tačka 2. oslobađajućeg dijela izreke presude (tačka 3. optužnice)

Tačkom 3. optužnice optuženom Durić Safetu je stavljeno na teret da je posredovao u podmićivanju Sijamhodžić Mersuda na način da je za račun Sijamhodžić Mersuda od odgovornog lica firme Ikan komerc Velić Eldina zahtijevao dar-kafu u novčanom iznosu od 100 KM da bi carinski službenici izvršili carinjenje vozila VW Passat, koji postupak je okončan dana 29.11.2018. godine.

Svjedok Velić Eldin u svom iskazu od 03.12.2018. godine, a koji je svjedok potvrdio i na glavnom pretresu, naveo je da su dana 29.11.2018. godine on i Makić Edin carinili vozilo marke VW PASSAT, 2009. godina proizvodnje koje su u Austriji, uz fiskalni račun i fakturu, platili 1000 Eura, jer je vozilo imalo određena blaga oštećenja. Kada je predao papire da se izvrši carinjenje, zaprimio je poziv od špeditera Veds-Špeda Durić Safeta koji mu je tom prilikom saopštio da je osnovica vozila procijenjena na 4.500 Eura i stavio mu do znanja da je razlog takve cijene to što su prilikom nedavnih carinjenja vozila htjeli da osnovica za carinjenje bude realna jer im se počelo dešavati da uvezeno vozilo sa carinskim obavezama iznosi više nego što je realna prodajna vrijednost vozila što im stvara probleme u knjigovodstvu. S tom informacijom je upoznao svog gazdu Makić Edina koji je potom nazvao carinike i rekao im da im neće dati mito i da će se žaliti jer su pretjerali. Međutim, pošto su navedeno vozilo već bili prodali, odnosno za isto pronašli kupca, bili su prinuđeni da opet kontaktiraju carinike. Tako je on poslao SMS poruku Durić Safetu kojom da ga je obavijestio da pristaje da da mito –kafu i da požure sa papirima te da naprave realnu vrijednost vozila. Safet mu je na to odgovorio da će ga njegova sekretarica Enisa zvati kada bude gotovo, što se i desilo i nakon pola sata Enisa ga je nazvala i rekla mu da su papiri završeni i da su smanjili osnovicu za oko 1000 Eura. Nakon toga je otišao po papire, a Enisa mu je prilikom predaje papira zatražila novčani iznos od 100 KM ali joj je on rekao da će to kasnije riješiti.

Sud je iskaz svjedoka Velić Eldina ocijenio pouzdanim, vjerodostojnim i tačnim, te potkrijepljenim drugim dokazima, zbog čega mu je poklonio vjeru.

Iskaz svjedoka Velić Eldina potvrđuje i sadržaj poruka od 29.11.2018. godine koje su pronađene u telefonu Velić Eldina na kojem je izvršen uviđaj, a o čemu je sačinjen Zapisnik o uviđaju dana 13.12.2018. godine od strane ovlaštenih službenih lica Državne agencije za sitrage i zaštitu, a čiji će sadržaj Sud u nastavku interpretirati:

Velić: De sajo da se pasat carini šta kočite dad de vidi dacu ja tu kafu pusti edu de da to ide trebam papire napravite dobru cijenu ro je mcj auto samo što ide na firmu imam prodan auto daću ja tih 100 km kafe samo ubrzaj nemcj da me kočite

Durić: zvaće Enisa kad bude gotovo

Velić: Pokupio sam papire reci jim da ću doći platiti nisam imao kod sebe upitaj jih koliko moram dati za kafu da znam

Durić: Ok ima ona astra nezatvorena a ovo je 100 tako sam prenio de vidi za mene oni 80 km

Uvidom u Akt UIO BiH, Sektor za carine od 05.06.2019. godine²⁹, Sud je utvrdio da je vozilo Passat, godina proizvodnje 2009, a koje je uvezla firma Ikan komerc, ocarinjeno dana 29.11.2018. godine te da su u postupku carinjenja istog učestvovali Sijamhodžić Mersud kao pregledač i Čehić Adil kao carinski inspektor, te da je navedeno vozilo ocarinjeno u skladu sa carinskim procedurama.

Cijeneći navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je našao utvrđenim da je Sijamhodžić Mersud učestvovao u postupku carinjenja vozila marke Passat dana 29.11.2018. godine, a koje je prethodno uvezla firma Ikan komerc. Takođe, sadržaj SMS poruka potvrđuje da su predstavnici firme Ikan komerc obećali dati na ime mita-kafe novčani iznos od 100 KM za carinjenje navedenog vozila. Međutim, nema dokaza da je optuženi Durić navedeni novčani iznos zahtijevao za račun Sijamhodžić Mersuda niti ima dokaza da je u konkretnom slučaju došlo do podmićivanja Sijamhodžić Mersuda ili bilo kojeg drugog carinskog službenika. Upravo suprotno, iskaz svjedoka Velić Eldina, jasno i nedvosmisleno potvrđuje da predstavnici firme Ikan komerc nisu dali mito-kafu za carinjenje ovog vozila carinskim službenicima.

Dakle, u konkretnom slučaju, nema dokaza da je došlo do podmićivanja carinskih službenika radi obavljenog carinskog postupka, pa samim tim, ni da je optuženi Durić posredovao u njihovom podmićivanju. Naime, da bi se moglo govoriti o posredovanju u podmićivanju kao jednoj od alternativno propisanih radnji izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH, nužno je dokazati da je do podmićivanja i došlo, o čemu u konkretnom slučaju nema dokaza. Stoga je Sud, optuženog Durića oslobodio od optužbe za ovu tačku optužnice, odnosno da je posredovanjem u podmićivanju u postupku carinjenja spornog vozila, počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH.

Tačka 3. oslobađajućeg dijela izreke presude (tačka 5. optužnice)

Ovom tačkom izreke presude, Sud je optuženog Durić Safeta oslobodio optužbe da je za račun NN carinskog službenika od Kapić Dženana, putem Selimović Mehe, primio dar kafu u iznosu od 100 KM da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše odnosno da ocarine vozilo VW tip Turan, što je i izvršeno dana 15.01.2019.godine.

Na ove okolnosti, na glavnom pretresu su svjedočili svjedoci Kapić Dženan, Hušić Jasmir, Selimović Meho, Suljić Samir i Alibegić Edin.

Svjedok Kapić Dženan potvrdio je da je tokom 2019. godine iz Njemačke uvezao polovno vozilo marke VW Turan posredstvom Suljić Samira koji se inače bavio uvozom vozila, a kojeg je poznavao jer je bio komšija njegove sestre. Opisao je kako je otišao kod Suljića i dao mu novac za vozilo, ali pošto je on zaboravio ličnu kartu, dali su od njegovog sestrice Hušić Jasmira. Nakon 2 dana Samir ga je nazvao i obavijestio ga da je sve završeno i da je vozilo došlo na carinu. Vozilo je bilo nesipravno pa ga je Samir dovezao pred njegovu garažu i rekao mu da ima platiti porez i carinu i da će sve biti gotovo za 2-3 dana. Samir mu je tom prilikom dao i broj od špeditera sa kojim je dogovorio da mu pošalje novac za porez i za carinu jer je znao da je rok 7 dana za plaćanje. Potom je kontaktirao špeditera

²⁹ DT-20

koji mu je rekao da pošalje ukupno 1720 KM koji novčani iznos je poslao u koverti po Selimović Mehu koji je inače radio kao komercijalista pa je često putovao u Veliku Kladušu. Kad mu je Selimović donio papire, vidio je na carinskoj deklaraciji da piše iznos od 1520 KM. Ponovo je nazvao špeditera i pitao ga na šta se odnosi novčani iznos od 200 KM, a on mu je odgovorio da se 100 KM odnosi na njegove špediterske usluge, a da se 100 KM odnosi na kafu. Bio je ljut i počeo je da psuje na šta mu je špediter rekao da on nema ništa s tim i da vidi sa onim ko mu je uvezao vozilo. Nakon toga je nazvao Samira i rekao mu da nema potrebe da on daje nekom 100 KM na kafu jer je platio ispravnu carinu i porez i nije mu niko ništa pomogao i da hoće da mu vrati njegovih 100 KM. Pošto je Samir bio i mehaničar, dogovorili su se da mu on tih 100 KM odradi.

Iskaz svjedoka Kapića potvrđuje sadržaj presretnutog telefonskog razgovora optuženog Durić Safeta i Kapić Dženana od 15.01.2019. godine u kojem Dženan pita Durića za papire koji su mu poslani u Cazin za Turana i govori mu 1506 po JCI carina porez i šta sam platio još 200 KM na šta mu Durić odgovara da je platio 100 KM kafu i 100 KM špediciju, 80 KM + 20 KM takse. Nakon toga Dženan pita Durića da mu kaže kome je platio kafu a Durić mu odgovara da je carinik Čošo rikto cijenu vozila i da vidi s njim, na šta mu Kapić odgovara da nije nikom rekao da mu se rikta cijena.

Svjedok Jasmir Hušić potvrdio je da je svom daidži, Kapić Dženanu jednom prilikom posudio ličnu kartu za potrebe uvoza vozila Turan.

Svjedok Selimović Meho potvrdio da je odnio novac koji mu je Kapić Dženan predao u Veliku Kladušu da ga je predao čovjeku čiji mu je broj dao Kapić. Tada se bavio komercijalom i često je putovao na područje Unsko-sanskog kantona. Kada je došao u Veliku Kladušu, nazvao je tog čovjeka, našli su se i predao mu je novac čijeg se tačnog iznosa nije mogao sjetiti.

Svjedok Suljić Samir u svom iskazu je potvrdio da je pomogao Kapić Dženanu oko uvoza vozila VW Turan iz Njemačke. Naveo je da je vozilo iz Njemačke dovezao njegov vozač Alibegić Edin koji je završio i cijeli postupak u vezi carinjenja vozila. Poznato mu je da je poslije ispao neki problem oko cijene, Dženan mu je rekao da su mu skuplje naplatili. Nije on nikom novac nosio, niti je primio novac od Dženana.

Svjedok Alibegić Edin je potvrdio da ga je Suljić Samir angažovao da doveze iz Njemačke ili Austrije vozilo VW Turan u BiH. Nakon što je vozilo preuzeo, došao je na granični prelaz i predao papire za prijavu. Sjeća se da mu je Samir prije polaska u Njemačku dao određeni novčani iznos ali da ne zna tačno o kojem iznosu se radilo. Nakon dolaska, na graničnom prelazu je predao papire u špediciju u kojoj rade Enisa i Safet i oni su dalje završavali. Nema saznanja ko je od carinika pregledao vozilo. Kada je pokupio papir da može ići dalje sa vozilom, vozilo je odvezao kod Samira u njegovo dvorište a zatim su po vozilo došli Kapić Dženan i njegova supruga. Dženanu je predao i vozilo i graničnu prijavu, a sigurno mu je dao i neki kontakt radi preuzimanja papira. Dženan je platio Samiru, a Samir je njemu samo dao novac za prijavu na granici. Poznato mu je da ke ispao problem oko papira, čuo se sa Durićem u vezi toga.

Svjedoku je potom predočena izjava iz istrage u kojoj je svjedok naveo da ga je dana 15.01.2019. godine na telefon pozvao špediter Durić Safet i rekao mu da će ga možda zvati Dženan jer mu nije jasno oko para za kafu, te da ga je on tom prilikom pitao kakvu kafu na šta mu je Sajo odgovorio da se kafa odnosi na to što mu je štelio cijenu vozila te da za svako vozilo za koje se štima cijena ide kafa. Takođe mu je Sajo rekao da je odmah

trebao reći da neće ništa davati pa da mu carina bude veća, odnosno 2500 do 3000 KM.

Svjedok je izjavio da se ne može sjetiti ovih detalja jer je prošlo dugo vremena prošlo, pri tome ne negirajući da je tačno ovo što je izjavio u istrazi.

Sud je iskazima svjedoka Kapića, Hušića, Selimovića, Suljića i Alibegića (i sa glavnog pretresa i iz istrage) u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći ih pouzdanim, objektivnim i tačnim te saglasnim u pogledu odlučnih činjenica. Na temelju ovih iskaza, Sud je našao van svake razumne sumnje dokazanim da je Kapić Dženar posredstvom Suljić Samira u BiH u mjesecu januaru 2019. godine iz Savezne Republike Njemačke uvezao vozilo marke VW Turan, da je isto carinjeno na CI Velika Kladuša, te da je špeditorske usluge u postupku carinjenja vršila špedicija VEDS-ŠPED i optuženi Durić Safet. Takođe, Sud je van razumne sumnje našao dokazanim da je tom prilikom, osim troškova za carinu i špeditorske usluge, Kapiću naplaćen i novčani iznos od 100 KM na ime dara- kafe carinskim službenicima za carinjenje vozila od strane Durić Safeta i da mu je isti, zajedno sa novcem za ostale troškove, posredstvom Selimović Mehe, predat od strane Kapić Dženana.

Iz Akata UIO od 07.06.2019. godine i 20.08.2019. godine³⁰ proizilazi da su pregled robe, odnosno obračun carinske vrijednosti za pomenuto vozilo izvršili viši saradnik-carinik Suada Bećirević i Toromanović Edin kao pregledači a da je na prijemu dokumenata radila Alagić Amira kao carinski inspektor.

Međutim, nema dokaza da li je optuženi Durić Safet novčani iznos od 100 KM koji je primio od Kapić Dženana predao nekom od carinika koji su učestvovali u postupku carinjenja navedenog vozila i kojem, u kojem slučaju bi se radilo o krivičnom djelu Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH počinjenom posredovanjem u podmićivanju od strane optuženog Durić Safeta ili je pak navedeni novčani iznos optuženi Durić nakon preuzimanja zadržao za sebe, u kojem slučaju bi se eventualno radilo o prevarnom postupanju od strane optuženog te eventualno nekom drugom krivičnom djelu. Pri tome, Sud nalazi posebno važnim ukazati da se u činjeničnom opisu optužnice navodi da je optuženi Durić Safet navedeni novčani iznos primio kao dar kafu za račun NN carinskog službenika, iako je u konkretnom slučaju Tužilaštvo raspolagalo podacima da su pregled robe, odnosno obračun carinske vrijednosti za pomenuto vozilo izvršili viši saradnik-carinik Suada Bećirević i Toromanović Edin kao pregledači a da je na prijemu dokumenata radila Alagić Amira kao carinski inspektor.

Stoga, imajući u vidu činjenicu da optuženi Durić nema svojstvo službenog ili odgovornog lica u institucijama BiH, isti ne može primanjem dara ni za sebe ni za drugo lice počiniti krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH za koje je optužen, već samo posredovanjem u podmićivanju, o čemu nema dokaza. Stoga je Sud optuženog Durića oslobodio od optužbe i za ovu tačku optužnice, cijeneći da Tužilaštvo nije dokazalo da su se u radnjama optuženog stekla bitna obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH jer nije dokazalo da je optuženi novčani iznos od 100 KM predao carinskom službeniku i kojem, a samim tim ni da je posredovao u podmićivanju.

Tačka 4. oslobađajućeg dijela izreke presude (tačka 7. optužnice)

³⁰ DT-25

Ovom tačkom optužnice, optuženim Topić Adnanu i Harbaš Amiru je stavljeno na teret da su dana 14.02.2019. godine, nakon što je firma „Hasmir i Ado“ doo Cazin uvezla u BiH jedan kamion sa tekstilnom robom i nakon što je Topić Adnan raspoređen na poslove pregleda robe, zahtijevali davanje dara da bi sproveli carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, nakon čega su vlasnik firme Durić Nedžad i Samardžić Đula predali na ime dara Harbaš Amiru putem Topić Adnana tekstilnu robu u vrijednosti od 200 KM a Topić Adnanu jaknu neutvrđene vrijednosti koje darove je Topić Adnan primio da bi carinski službenici izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše.

Da je firma Hasmir i Ado doo Cazin dana 14.02.2019. godine uvezla kamion sa tekstilnom robom te da je pregled robe izvršio optuženi Topić Adnan, nesporno proizilazi iz Akta UIO BiH od 07.06.2019. godine³¹, a ovu činjenicu su potvrdili i svjedoci Hirkić Samardžić Đula i Durić Nedžad.

Svjedok Samardžić Hirkić Đula u svom iskazu je navela da je firmu „Hasmir i Ado“ poklonila Durić Nedžadu koji je bio i direktor firme. Pošto su se poslovne prostorije firme nalazile u njenoj kući, ona se dana 14.02.2019. godine zadesila na licu mjesta. Razlog Topićevog dolaska je bio taj što je firma tog dana uvezla kamion polovne robe. Navela je da je prilikom uvoza robe pomagala Duriću kada bi se zadesila u Švajcarskoj gdje je inače boravila. Kada je došao kamion sa robom, primijetila je da su i Durić i Topić bili nervozni. Navela je i da je na licu mjesta Topić vršio pregled robe jer je roba bila u velikim džambo vrećama zbog čega nije bilo moguće izvršiti pregled na carinskom terminalu. Vršeci pregled, Topić je govorio da se ne može roba tako deklarirati, da mora ići sve pod posebnim šiframa (peškiri, posteljine i sl.). potvrdila je da su i ranije dolazili carinski službenici kako izvršili carinski pregled i nadzor na licu mjesta. Topić je svu robu pregledao. Jedini problem je bio taj što je špediter izuzetno loše napravio zapisnik jer nije bilo dovoljno trgovačkih naziva za robu koja je uvezena, pisalo je samo rabljena odjeća i obuća a na kamionu su se nalazili i posteljina i peškiri i još neke stvari. Onda je ona ušla u jednu prostoriju i pitala Topića zašto je nervozan, a on je malo povišenim i ljutitim tonom razgovarao s njom. Nakon što je završio sa pregledom robe, Topić joj je rekao da je vidio jednu jaknu i da želi da je kupi, ali ona nije dozvolila da je plati nego mu je rekla da hoće da mu je pokloni. On je odbijao, govoreći da neće uzeti jaknu ako je neće platiti, ali je ona insistirala da mu je pokloni, što je Topić na kraju i prihvatio. Jaknu mu je poklonila bez Nedžadovog znanja, iako je roba bila Nedžadova, a ne njena. Svjedok je navela da je ovom prilikom Topiću poklonila i oko 15 peškira koji su bili u najlon vreći, a koji su bili namijenjeni Harbaševom sinu koji je imao teretanu i koji je i ranije kupovao kod njih u firmi peškire. Svjedok je navela da je vrijednost jakne koju je poklonila Topiću bila najviše do 10 KM dok su peškiri koštali 2-3 KM po komadu. Negirala je da je Topić od nje zahtijevao jaknu i peškire da bi obavio carinski nadzor i pregled, tvrdeći da je iste poklonila Topiću namon što je završio sa carinskim postupkom i pregledom robe.

Svjedok Durić Nedžad, vlasnik i osnivač firme Hasmir i Ado, u svom iskazu je naveo da kritičnog dana kamion robe došao na carinu te da je od brata Durić Safeta dobio informaciju da postoji problem u vezi nekih posteljina koje su bile kao nove, zamotane u folije, a ustvari su bile polovne. Brat mu je rekao i da je Topić bio na licu mjesta kako bi izvršio carinski pregled. Brata je pitao ko je šef pa da on s njim vidi u čemu je problem. Tada mu je brat na telefon dao Harbaša kojeg inače poznaje. Harbaš mu je rekao da ima i

³¹ DT-25

neklih peškira koje može ostaviti njegovom sinu jer se bavi sportom. Prenio je Đula da će Harbaš kupiti te peškire i da ostavi par komada jer mu je Harbaš na telefon rekao da će platiti. Nije rekao cijenu jer je roba tek došla tako da nisu ni bili odredili cijene. Kad se istovar završio, Đula je spakovala peškire i dala Topiću koji je i vršio pregled robe. Topić je insistirao da plati ali ona nije dozvolila. Bio je ljut na Đulu što nije naplatila. Osim peškira, Đula mu je rekla da je Topiću poklonila i jaknu. I jakna i peškiri su darovani, nije ih Đula htjela naplatiti. To je polovna roba, jakna je bila oko 10 KM, a peškiri ne zna koliko su bili, u prodaji su do 3 KM kod njega. Nije Harbaš od njega ovom prilikom tražio nikakav novac, ni on ni carinici, niti da im se nešto pokloni. Takođe, ni Topić tog dana nije ništa od njega zahtijevao. Đula mu je rekla da je Topić htio da plati robu ali da mu ona nije dozvolila i da mu je darovala. Nije mu ni brat Safet rekao da treba bilo kome šta pokloniti da bi se smanjile carinske obaveze ili da bi se uopšte izvršio carinski postupak.

Sud je iskazima svjedoka Hirkić Samardžić Đule i Durić Nedžada u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći ih međusobno saglasnim u pogledu odlučnih činjenica, te pouzdanim i vjerodostojnim. Na temelju istih, Sud je utvrdio van svake sumnje da je optuženi Topić Adnan dana 14.02.2019. godine vršio carinski pregled tekstilne robe koju je uvezla firma Hasmir i Ado koja je u vlasništvu Durić Nedžada te da je problem bio u tome što roba nije od strane špeditera adekvatno označena i deklarirana. Takođe, iz njihovih iskaza nesporno proizilazi da je svjedok Hirkić Samardžić Đula kritične prilike optuženom Topić Adnanu darovala jaknu i određeni broj peškira za Harbašovog sina koji je imao teretanu i koji je i ranije kod njih kupovao peškire. Pri tome, Sud nije mogao pouzdano utvrditi vrijednost navedenih darova, ali ova činjenica nije ni bitna sa aspekta postojanja bitnih obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi za koje su optuženi Harbaš i Topić. Međutim, Sud na temelju iskaza ovih svjedoka, ali ni drugih dokaza, nije mogao utvrditi da su optuženi Topić i Harbaš od Hirkić Samardžić Đule i Durić Nedžada navedenu jaknu i peškire zahtijevali i primili kao dar za sebe i drugo lice da bi izvršili carinski postupak nad uvezenom robom koji su bili dužni da izvrše. Upravo suprotno, njihovi iskazi saglasno potvrđuju da je Topić već bio okončao carinski postupak i pregledao svu robu kada je iskazao želju da kupi jaknu, ali da mu Đula nije dozvolila već je insistirala da mu je pokloni, što je na kraju Topić i prihvatio. Isto se odnosi i na peškire za Harbašovog sina za koje je svjedok Durić takođe potvrdio da ih je Harbaš namjeravao platiti i da su i ranije kupovali peškire kod njega ali da Đula nije dozvolila, zbog čega je kasnije i bio ljut na nju. Dakle, nema dokaza da je Harbaš zahtijevao niti primio navedene peškire kao dar za svog sina, kako bi Topić Adnan izvršio carinski postupak na robu koja je kritične prilike uvezena.

Na glavnom pretresu su reprodukovani i presretnuti razgovori između optuženog Durić Safeta i Durić Nedžada od dana 14.02.2019. godine, a u koji razgovor se uključio i optuženi Harbaš. Navedeni razgovori nesporno potvrđuju da Nedžad pita Safeta je li se vidio sa Harbašem, a zatim Nedžad i Harbaš nastavljaju razgovor u kojem Harbaš govori da je pogledao ali da će radnik ići na lice mjesta jer je roba spakovana na takav način. Harbaš dalje govori da je roba više polovna nego nova po njemu i razgovaraju o stanju robe. Na kraju Harbaš govori da, pošto je on njegov prijatelj, da će reći da malo bolje pogledaju, ali da zna za ubuduće. Zatim Safet zove Nedžada i govori mu da nije mogao pred njim i da ako šta bude trebalo za Harbašovog malog koji ima nekakav klub da to vidi na licu mjesta, a zatim Nedžad poziva Safeta i govori mu da je sve ok, da će ispraviti deklaraciju i da će sve ići kao polovno. Nakon toga Nedžad obavještava Safeta da je Topić uzeo peškire i robu za 200 KM, a Durić govori kako će i njega sada zezati da ispravlja deklaraciju.

I Harbaš Amir, u svom iskazu koji je dao u svojstvu svjedoka takođe je potvrdio da je u

konkretnom slučaju jedini problem bio taj što je Topić tražio da se na zapisnik uvedu sve vrste roba koje su se nalazile u kamionu i da se sjeća da ga je Topić upoznao sa ovim problemom što je ocijenio kao vrlo profesionalno postupanje od strane Topića kao pregledača robe, a u kom dijelu je iskaz Harbaša saglasan sa iskazima svjedoka Hirkić Samardžić Đule i Durić Nedžada zbog čega mu je Sud u ovom dijelu i poklonio vjeru.

Dakle, cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da su tekstilnu robu (jaknu i peškire) u neutvrđenoj vrijednosti optuženi Topić i Harbaš zahtijevali i primili na ime dara za sebe i drugo lice (sina optuženog Harbaša) kako bi izvršili carinski postupak koji su bili dužni da izvrše, zbog čega je optužene oslobodio od optužbe da su svojim radnjama, opisanim u ovoj tački optužnice, počinili krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 2. KZ BiH.

Prilikom donošenja presude, Sud je cijenio i druge dokaze koje su optužba i odbrane optuženih izvele na glavnom pretresu, i to kako subjektivne prirode, tako i objektivne. Međutim, isti nisu u bitnoj niti odlučujućoj mjeri uticali na utvrđivanje odlučnih činjenica niti izvedene zaključke Suda, zbog čega Sud iste neće posebno obrazlagati niti vršiti njihovu detaljnu ocjenu u ovoj presudi.

III PJANIĆ EDIN (tačka 8. optužnice)

Tačkom 8. optužnice, optuženom Pjanić Edinu je stavljeno na teret da je kao carinski službenik na carinskom referatu Hukića Brdo, prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom koju putnici nose sa sobom pri ulasku na carinsko područje BiH, u okviru svojih ovlaštenja, postupao suprotno uslovima propisanim članom 13. stav 2. Upute o carinskom postupku u putničkom prometu i od kontrolisanih putnika zahtijevao dar u novčanom iznosu koji bi sam odredio kako bi ih u okviru svojih ovlaštenja oslobodio od plaćanja uvoznih dažbina na robu koju uvoze, te kako ne bi proveo skraćeni carinski postupak iz člana 14. Upute o carinskom postupku i naplatio iznos uvoznih dadžbina ili tako što je sprovodio skraćeni carinski postupak bez stvarnog uvida i evidencije količine robe odnosno vrijednosti robe koja se uvozi, te da je tako dana 07.10.2017. godine, oko 02,00 časova, prilikom vršenja carinskog nadzora i postupka nad robom koju je teretnim vozilom Mercedes sa prikolicom uvezio Pehlić Mirzet, od Pehlić Mirzeta zahtijevao da pristupi u kancelariju UIO BiH na graničnom prelazu i od njega zahtijevao dar u novčanom iznosu od 500 Eura, što je Pehlić odbio, nakon čega se vratio u Republiku Hrvatsku, te istog dana na carinskom referatu graničnog prelaza Gradina, uvezao i ocarinio polovnu robu, na koji način bi počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH.

Krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH čini službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, koje, između ostalog, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist za sebe ili drugo lice, da u okviru svoje funkcije izvrši što ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši što bi moralo izvršiti.

Članom 13. Upute o carinskom postupku (Službeni glasnik BiH broj: 48/13) propisano je puštanje nekomercijalne robe u slobodan promet uz oslobađanje od plaćanja uvoznih dadžbina kod ulaznog graničnog carinskog ureda. Stavom navedenog člana propisano je da se oslobađanje od plaćanja uvoznih dadžbina iz stavka (1) ovoga članka primjenjuje se po putniku i po danu na, između ostalog, nekomercijalnu robu, uključujući poklone i

suvenire koji se nalaze u osobnom prtljagu putnika, a čija carinska vrijednost nije veća od 200,00 KM.

Članom 14. Upute o carinskom postupku propisano je puštanje nekomercijalne robe u slobodan promet u skraćenom postupku, uz primjenu jedinstvene carinske stope. Tako je stavom 1. propisano da putnik koji pri dolasku unosi nekomercijalnu robu preko količine i vrijednosti za koju se može odobriti oslobađanje od plaćanja uvoznih dadžbina, a namijenjena je za njegovu osobnu upotrebu ili za upotrebu njegovog kućanstva i ukupna joj carinska vrijednost ne prelazi 1.500,00 KM tu robu prijavljuje usmenom carinskom prijavom ulaznom graničnom carinskom uredu i ista se carini u skraćenom carinskom postupku. Pri tome, postupajući carinski službenik za oslobađanje od plaćanja uvoznih dadžbina izdvaja robu veće vrijednosti, a za plaćanje dadžbina robu manje vrijednosti. Stavom 2. je propisano da se nekomercijalna roba iz stavka (1) ovoga članka, izuzev robe koja je oslobođena od plaćanja uvoznih dadžbina, pušta se u slobodan promet (carini) u skraćenom carinskom postupku po jedinstvenoj carinskoj stopi propisanoj odredbama Pravila o jedinstvenoj carinskoj stopi važećoj na dan provođenja postupka. Procjena da li se radi o uvozu robe nekomercijalnog ili komercijalnog karaktera obavlja se u svakom konkretnom slučaju, u odnosu na okolnosti, uz uvažavanje količine i vrste robe, kao i o učestalosti uvoza koje odnosni putnik provodi.

Imajući u vidu naprijed navedena zakonom propisana bitna obilježja bića predmetnog krivičnog djela te dovodeći ista u vezi sa činjeničnim navodima iz optužnice i dokazima izvedenim na glavnom pretresu, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Pjanić Edin, na način opisan u tački 8. optužnice, počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. Krivičnog Zakona BiH.

Sud je pošao od nekih nespornih utvrđenja.

Nesporno je da je optuženi Pjanić Edin imao svojstvo službenog lica u institucijama BiH kao viši saradnik-carinik u Carinskom referatu na graničnom prelazu Hukića Brdo kao i da je dana 06/07.10.2017. godine radio u smjeni na carinskom referatu graničnog prelaza Hukića Brdo zajedno sa Milanom Božićem, Ismetom Balčinovićem i Bećinom Velićem, te da je bio raspoređen na administrativne poslove i ostale poslove po potrebi carinskog referata u svojstvu vođe smjene, a što potvrđuje sadržaj Akta UIO BiH od 18.01.2022. godine.³²

Takođe, Sud je nesporno utvrdio i da je dana 07.10.2017. godine, oko 02,00 časova, na carinski referat graničnog prelaza Hukića Brdo, vozilom marke Mercedes sa prikolicom pristupio Pehlić Mirzet zajedno sa saputnicima Kauković Mirzom i Kišmetović Dženisom, te da je tom prilikom pokušao da u BiH uveze polovnu peć i određeni građevinski materijal koji su se nalazili u kombiju i prikolici. Sud je utvrdio i da je optuženi Pjanić Edin kritične prilike od Pehlić Mirzeta zahtijevao novačni iznos od 500 Eura, a što jasno i nedvosmisleno potvrđuju iskazi svjedoka Pehlić Mirzeta, Kauković Mirze i Kišmetović Dženisa, a koje činjenice ni na koji način nisu dovedene u sumnju ni izvedenim dokazima odbrane, odnosno iskazima svjedoka Božić Milana, Samardžić Raifa, Dizdarević Izeta te optuženog Pjanić Edina koji je na ove okolnosti takođe saslušan u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu. Takođe, Sud je nesporno utvrdio da se Pehlić Mirzet sa vozilom i saputnicima kritične večeri vratio sa graničnog prelaza Hukića Brdo i da je u BiH ušao

³² DT-60

preko graničnog prelaza Velika Kladuša u 02:42 časova, te da je tom prilikom njemu i Kauković Mirzetu ocxarinejna polovna roba i naplaćene carinske dažbine.

Navedeno nesporno proizilazi i iz Akta Granične policije (Granične provjere nad licima) od 28.05.2019. godine³³ nesporno proizilazi da je dana 07.10.2017. godine lice Pehlić Mirzet sa vozilom marke Mercedes sa prikolicom, zajedno sa licima Kišmetović Dženis i Kauković Mirzet, ušao u BiH preko graničnog prelaza Velika Kladuša u 02:42 časova, dok iz Akta UIO, Sektor za carine od 27.08.2019. godine³⁴ takođe nesporno proizilazi da su Pehlić Mirzetu i Kauković Mirzetu prilikom uvoza u BiH polovne rashodovane peći i polovne oplate na carinskom eferatu graničnog prelaza gradina, obračunate i naplaćene carinske dažbine u iznosu od ukupno 106,10 KM, a što su potvrdili i svjedoci Pehlić i Kauković u svojim iskazima.

Međutim, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da li je ovom prilikom optuženi Pjanić Edin od Pehlić Mirzeta zahtijevao novčani iznos od 500 Eura na ime dara kako ne bi proveo carinski postupak nad robom koju je Pehlić uvezio i kako ne bi obračunao i naplatio uvozne dadžbine ili se navedeni novčani iznos odnosio na utvrđivanje carinske vrijednosti robe odnosno carinsku osnovicu na koju je optuženi namjeravao obračunati i naplatiti Pehliću iznos uvoznih dadžbina.

Svoje tvrdnje iz optužnice, Tužilaštvo je na glavnom dokazivalo prvenstveno saslušanjem u svojstvu svjedoka Pehlić Mirzeta, Kauković Mirze i Kišmetović Dženisa, sadržajem presretnutih telefonskih razgovora koje je optuženi ostvario sa suprugom i radnim kolegama i koji, prema stavu Tužilaštva, van svake sumnje potvrđuju da optuženi od putnika uzimao dar-mito u određenim novčanim iznosima i da je sklon koruptivnim radnjama, te prezentovanjem praznih CPD blokova koji su pretresom pronađeni i privremeno oduzeti od optuženog.

Sud je pažljivo razmotrio sve navedene dokaze, kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, međutim, isti nisu van razumne sumnje mogli uvjeriti Sud da je optuženi počinio krivično djelo na način opisan u optužnici, a što će sud u nastavku detaljno obrazložiti.

Svjedok Pehlić Mirzet, u svom iskazu na glavnom pretresu opisao je kako je dana 07.10.2017. godine, zajedno sa Kišmetović Mirzom i Kauković Dženisom, kombijem marke Mercedes sa prikolicom, iz Austrije došao na granični prelaz Hukića Brdo. U kombiju je prevezio polovnu peć koju je demontirao, gume i još nekih sitnih stvari, dok je u prikolici bio građevinski materijal koji je pripadao Kauković Mirzi. Iako nije imao spisak stvari koje prevozi, prešao je granični prelaz sa Republikom Hrvatskom jer su stvari bile krupne i vidljive pa su ga službenici Granične policije pustili da uđe u BiH. Po dolasku na carinski referat na graničnom prelazu Hukića Brdo, otvorio je kombi da carinici pogledaju robu koju je prevezio. Sjeća se da je od carinika bio prisutan i Pjanić Edin i da su razgovarali na parkingu 10-ak metara od carine, nakon čega su ušli u Pjanićevu kancelariju da vide na koji način će izvršiti carinjenje, te da je problem bio u utvrđivanju vrijednosti robe koju je prevezio, naročito peći. Carinici su mu govorili da mora čekati do ujutru u 8 sati kako bi završio postupak carinjenja. Svjedok je dalje naveo da ga je po ulasku u Pjanićevu kancelariju, Pjanić pitao koliko je planirao dati za carinu, ali da nije siguran da li je taj novčani iznos Pjanić namjeravao uzeti za sebe ili da provede carinski postupak odnosno „napravi papire“. Potom je ponudio Pjaniću 200 Eura da ga počasti, a ne za papire, a

³³ DT-40

³⁴ DT-41

Pjanić mu je tražio malo više, govoreći mu da mora biti malo bolji u davanju. Ponudio je još 50 Eura ali mu je Pjanić rekao da mora dati 500 E, što je on odbio, nakon čega je vraćen sa granice. Okrenuo je vozilo i vratio se nazad te otišao na granični prelaz Gradiška. Odmah po dolasku na granični prelaz Gradiška je rekao carinicima da mu je Pjanić tražio puno novca za carinu, odnosno da su mu carinici na graničnom prelazu Hukića Brdo tražili novac za sebe a ne za carinu, a oni su ga uputili da prijavi korupciju. Na graničnom prelazu Gradiška su obračunali carinu i za robu koju je on uvezio i za robu koju je uvezio Kauković Mirza i rekli da je ukupan iznos carinskih dadžbina iznosio oko 120 KM. Nakon ovog događaja, prestao se baviti sa uvozom polovnih stvari, prodao je kombija i kupio pmv, a Pjanića je prijavio za koruptivne radnje.

Odgovarajući na unakrsna pitanja branioca optuženog, svjedok se nije mogao decido izjasniti da li je kritične prilike Pjanić od njega tražio 500 Eura za sebe kao dar da ne naplati carinske dadžbine ili za nekog drugog ili za obračun carinskih dadžbina, na kraju ostavljajući mogućnost da je navedeni novčani iznos Pjanić spominjao kao carinsku osnovicu na koju je trebao obračunati uvozne carinske dadžbine.

Sud je iskaz svjedoka Pehlić Mirzeta prihvatio kao iskren, tačan i objektivian osim u dijelu u kojem je svjedočio na okolnost da je kritične prilike optuženi Pjanić od njega zahtijevao novčani iznos od 500 Eura na ime dara kako ne bi proveo carinski postupak i naplatio uvozne dadžbine, nalazeći da je u ovom dijelu iskaz svjedoka Pehlića nesiguran, neubjedljiv i nepouzdan budući da ni sam svjedok nije siguran da li se navedeni novčani iznos odnosio na dar optuženom ili na carinsku vrijednost robe koju je uvezio i na koju mu je optuženi namjeravao obračunati uvozne dadžbine. Evidentno je da je iskaz svjedoka u pogledu ove ključne činjenice nedosljedan i nekonzistentan jer svjedok u jednom trenutku tvrdi da je optuženi navedeni novčani iznos tražio za sebe, odnosno da je zahtijevao da ga počasti, a ne za carinske dadžbine, da bi u drugom trenutku svjedok naveo da ipak nije siguran na šta se navedeni novčani iznos odnosio, pri tome ne sporeći da je problem bio u utvrđivanju carinske vrijednosti robe koju je uvezio, posebno peći koja je koštala skuplje u odnosu na druge stvari koje je takođe kritične prilike uvezio, te da ga je optuženi pitao za vrijednost robe i koliko je namjeravao platiti carinu. Stoga, Sud nije mogao prihvatiti iskaz ovog svjedoka kao pouzdan i vjerodostojan dokaz da je optuženi od njega zahtijevao dar u novčanom iznosu od 500 Eura kako ne bi proveo carinski postupak nad robom koju je uvezio i naplatio carinske dadžbine, jer je i sam svjedok tokom svjedočenja bio nesiguran i nedosljedan kada je ova činjenica u pitanju.

Na ove okolnosti, svjedočili su i svjedoci Kauković Mirza i Kišmetović Dženis, međutim, isti nemaju nikakva neposredna saznanja o kritičnim dešavanjima i sadržini razgovora Pehlića i optuženog Pjanića, već samo posredna saznanja do kojih su došli od Pehlića, nakon njegovog ulaska u kombi.

Tako je **svjedok Kauković Mirza** potvrdio da se dana 07.10.2017. godine, zajedno sa Pehlić Mirzetom i Kišmetović Dženisom, iz Austrije vraćao u BiH te da je tom prilikom povezao kući neki materijal za šalovanje, oplate i štipere koji je dobio od očevog šefa u Austriji. Sa Pehlićem se dogovorio da iznajme kombi jer je i Pehlić imao nekih stvari pa da sve zajedno povezu. Nakon što su na graničnom prelazu Hukića Brdo predali policiji pasoše, oni su im rekli da se jave cariniku. Carinik je prišao kombiju i pitao ih je šta imaju za prijaviti. Poslije je čuo da se radilo o nekom Pjaniću. Rekli su da su Pehlićeve stvari u kombiju a njegove u prikolici. Pjanić je rekao da ga prikolica ne zanima. Rečeno mu je da sjedne u vozilo, što je on i učinio, tako da nije čuo dalji razgovor između Pehlića i Pjanića. Koliko se sjeća, Pehlić i Pjanić su otišli u neku prostoriju na carini. Ne zna koliko su se zadržali, možda nekih 10 min. Kad se Pehlić vratio, rekao mu je da je Pjanić tražio 500

Eura da pređu granicu, govoreći da nema smisla jer je roba vrijedila maltene te pare. Vratili su se na granični prelaz Gradiška gdje su ocarinili robu i platili uvozne dadžbine, ali ne zna u kojem iznosu.

Svjedok Kišmetović Dženis, u svom iskazu je takođe naveo da je Pehlić Mirzet po ulasku u kombi rekao da mu je carinik tražio 500 Eura da pređu granicu, te da je on nudio 250 Eura, ali da je carinik tražio 500 Eura. Ne zna da li je carinik navedeni novčani iznos tražio za sebe ili za carinjenje robe, nisu više pričali o tome. Dobili su pasoše i vratili su se nazad. Obišli su veliki broj graničnih prelaza iako je bila noć. On je svo vrijeme spavao u kombiju, samo su ga budili na graničnim prelazima. Nije mogao čuti da je Pjanić tražio od Pehlića 500 Eura. Nije mogao ni vidjeti da je Pehlić sa Pjanićem išao u neku prostoriju se nalazio u kombiju koji je bio zatvoren.

Sud je iskazima svjedoka Kauković Mirze i Kišmetović Dženisa u cjelosti poklonio vjeru, nalazeći ih uvjerljivim, saglasnim i pouzdanim. Međutim, ni na temelju njihovih iskaza, Sud nije mogao utvrditi van razumne sumnje da li je kritične prilike optuženi Pjanić od Pehlić Mirzeta na ime dara zahtijevao novčani iznos od 500 Eura kako ne bi proveo carinski postupak nad robom koju su uvozili on i Kauković. Naime, evidentno je da ovi svjedoci nisu očevici događaja niti su čuli tok i sadržaj razgovora između optuženog i Pehlić Mirzeta, te da njihova saznanja potiču isključivo od Pehlića koji im je po ulasku u kombi rekao da je od njega Pjanić tražio 500 Eura kako bi im dozvolio da pređu granicu i uđu u BiH. Međutim, oba svjedoka su saglasno potvrdila da im Pehlić nije precizirao da li mu je navedeni novčani iznos optuženi zahtijevao na ime dara da ne izvrši carinski postupak i da ne naplati uvozne dadžbine ili se ipak odnosio na vrijednost robe na koju je optuženi namjeravao obračunati i naplatiti uvozne dadžbine.

Dakle, na temelju iskaza svjedoka Pehlića, Kaukovića i Kišmetovića, ali ni drugih dokaza koje je Tužilaštvo provelo, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da li je optuženi Pjanić kritične prilike od Pehlić Mirzeta zahtijevao novčani iznos od 500 Eura na ime dara da ne izvrši carinski postupak koji je bio obavezan izvršiti, a koja činjenica je bila odlučna za donošenje odluke o krivnji optuženog za krivično djelo za koje je optužen. Drugačije činjenično stanje, Sud nije mogao pouzdano utvrditi ni na osnovu iskaza svjedoka odbrane Božić Milana, Dizdarević Izeta i Samardžić Raifa, kao ni optuženog Pjanić Edina, a koji su takođe svjedočili na okolnosti iz ove tačke optužnice, budući da ni osnovu njihovih iskaza sud nije mogao pouzdano utvrditi da li se novčani iznos od 500 Eura koji je optuženi Pjanić zahtijevao od Pehlić Mirzeta odnosio na carinsku vrijednost robe ili na dar da ne izvrši carinski postupak.

Obzirom da je ostao u sumnji u pogledu ove odlučne činjenice koja čini bitno obilježje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, sudu je preostalo da donese jedinu pravilnu i zakonitu odluku a to je da optuženog Pajnić Edina, primjenom načela *in dubio pro reo*, oslobodi od optužbe za radnje opisane pod tačkom 8. optužnice.

Sud je pažljivo analizirao i sadržaj telefonskih razgovora koje je optuženi ostvario sa suprugom i radnim kolegama, a koji su presretnuti primjenom posebnih istražnih radnji koje su primjenjivane prema optuženom Pjaniću i čiji je sadržaj neposredno reprodukovan na glavnom pretresu od strane ovlaštenog službenog lica Državne agencije za istrage i zaštitu BiH Soldat Siniše (razgovori pod brojevima 528; 532, 557, 562, 566, 569, 609, 657, 669, 657, 757, 758, 759, 791, 807, 809, 836 ,868, 992, 993, 995, 1086, 1127, 1169, 1209 i 1284).

Međutim, iako se na temelju sadržaja navedenih razgovora osnovano može zaključiti da optuženi obavještava suprugu o novčanim iznosima koje je taj dan ostvario, opominje je da se sve sluša i da ne trebaju pričati na telefon, da je slab promet i da prolaze samo mala auta, te da čeka sledeću žrtvu, kao i da u razgovorima sa radnim kolegama sa graničnog prelaza Hukića Brdo optuženi razgovara o neravnomjernoj podjeli novca, navedeni razgovori nisu mogli dovesti do drugačije odluke Suda o krivnji optuženog za radnje opisane u ovoj tački optužnice iz više razloga.

Naime, iz činjeničnog opisa tačke 8. optužnice kao vrijeme izvršenja krivičnog djela od strane optuženog navodi se samo datum 07.10.2017. godine. Svi presretnuti razgovori vođeni su nakon ovog datuma, tačnije isti datiraju iz mjeseca novembra i decembra 2018. godine, te januara i februara 2019. godine. Dakle, evidentno je da se isti ne mogu ni na koji način prvenstveno vremenski povezati sa krivičnopравnim događajem od 07.10.2017. godine. Takođe, Sud nalazi važnim ukazati da su činjenični navodi iz tačke 8. optužnice koji su opisani prije događaja od 07.10.2017. godine, potpuno neodređeni i neprecizni i kao takvi nisu ni mogli biti predmetom detaljnije analize i ocjene suda da li su se u radnjama optuženog stekla obilježja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi. Tako se u uvodnom dijelu činjeničnog opisa tačke 8. optužnice navodi da je optuženi sam ili u dogovoru sa njemu poznatim licima, za vrijeme obavljanja dužnosti carinskog službenika na carinskom referatu Hukića Brdo, prilikom vršenja nadzora i postupka nad robom koju putnici nose sa sobom pri ulasku na carinsko područje BiH, od kontrolisanih putnika zahtijevao dar u novčanom iznosu koji sam odredi, bez preciziranja od kojih putnika, u kojem vremenskom periodu i bez navođenja drugih okolnosti potrebnih da se djelo što preciznije odredi. Međutim, obzirom da su ovi navodi u činjeničnom opisu optužnice stavljeni ispred opisa događaja od 07.10.2017. godine, logično je zaključiti da se odnose na vremenski period prije događaja od 07.10.2017. godine, dok su presretnuti telefonski razgovori ostvareni krajem 2018. godine i početkom 2019. godine. Stoga navedene razgovore sud nije mogao ni na koji način povezati sa radnjama izvršenja krivičnog djela iz činjeničnog opisa optužnice koje je optuženom stavljeno na teret.

Dakle, cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je zaključio da Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi Pjanić Edin na način opisan u tački 8. optužnice, počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH.

Na osnovu odredbe člana 189. stav 1. KZ BiH, Sud je odredio da troškovi krivičnog postupka u odnosu na optužene Harbaš Amira i Pjanić Edina u cjelosti padaju na teret budžetskih sredstava Suda, a u odnosu na optužene Sijamhodžić Mersuda, Topić Adnana i Durić Safeta u odnosu na oslobađajući dio presude.

ZAPISNIČAR:
Pravni savjetnik-asistent
Jelena Simić-Skoko

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Izo Tankić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Apelacionom odjeljenju ovog Suda u roku od 15 dana, od dana prijema pismenog otpravka presude.